

Verwachting

Bijbels toekomstblad

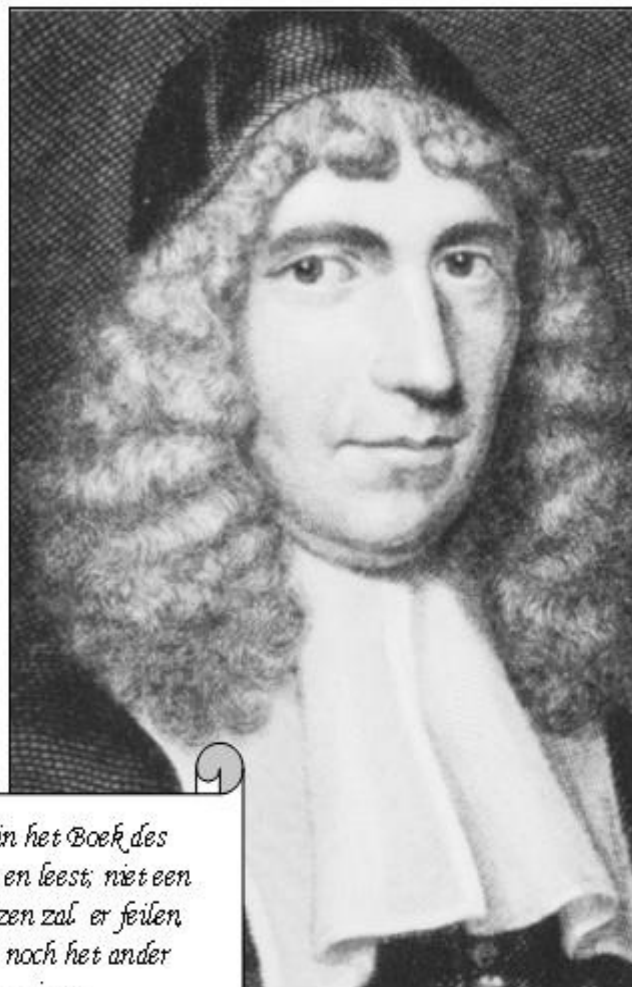
*Ds. J. Koelman
en de kerkelijke
feestdagen*

*Mr. I. Da Costa
en de profetie*

*Een Babel van
verwarring*

*God laat Israël
niet los – 1*

*Het gevaar veel
groter dan ooit*

*Zoekt in het Boek des
Heeren en leest; niet een
van dezen zal er feilen,
het een noch het ander
zal men missen.*

Jesaja 34: 16a

Jaargang 19 - nummer 4 - december 2005

Bij de voorplaat. De grote geleerde, Dr. John Owen, is de man die meermalen onder het gehoor zat van de niet door mensen geleerde, John Bunyan. Owen zei wel, dat hij al zijn geleerdheid prijs wilde geven voor de godsvrucht van de eenvoudige ketellapper! Ongetwijfeld was ook John Owen een zeer godvruchtig theoloog, niet alleen door God onderwezen, maar ook uitnemend wetenschappelijk gevormd. Bunyan en Owen hadden veel met elkaar gemeen. Allereerst en allermeeest hun palstaan voor de waarheid Gods en deze kwam ook dáárin tot uiting, dat zij beiden met brandend verlangen uitzagen naar de vernietiging van de antichrist en de grote doorwerkende kracht van het Evangelie over de gehele aarde, in het duizendjarig vrederijk van de Messias!

Colofon

Verwachting is een Bijbels toekomstblad voor allen die uitzien naar de luisterrijke heilstijd op aarde als de satan gebonden wordt en naar de erkenning van het volk van Israël, dat Jezus van Nazareth de beloofde en gekomen Messias is.

"Verwachting" verschijnt eenmaal per kwartaal onder redactie van:

C.J. Buijs
Sparreweg 6
2803 JT Gouda

Telefoon: 0182-572867

E-mail:
verwachting@solcon.nl

Postbankrek. :
3496856

Abonnement: € 13,60 per jaar. Betaling door middel van acceptgiro, welke wordt ingesloten bij het laatste nummer van de jaargang.

Opzegging: Ten minste een maand voor het einde van de lopende jaargang.

Geachte abonnees,

Als u dit nummer ontvangt is er bijna alweer een jaar ten einde. We worden er steeds weer opnieuw bij bepaald: "En we vliegen daarheen." Ons aller leven is toch maar een damp die voor een korte tijd gezien wordt en daarna verdwijnt.

Ook wat de tijdsomstandigheden betreft, vliegen wij er heen. Ja, waarheen? De inhoud van dit nummer spreekt ervan. We gaan in ijtempo naar het grote wereldgericht, de grote Dag van de Almachtige God, om een einde te maken aan deze bedeling en -middels Zijn oude Bondsvolk Israël- het "leven uit de doden" te geven. Of we dan "in de dood" gekomen zijn; kerkelijk en maatschappelijk? Of dan vrijwel allerwegen "de dood in de pot" is? Of we niet steeds meer de wereld gelijk worden? Of we niet tot in de vezels van ons bestaan verroonsen? Als u dit nummer aandachtig leest heeft u het antwoord.

Zijn we dan zó somber gesteld en gestemd dat we geen enkel lichtpuntje meer zien? Nee, waarlijk niet. We zijn op weg naar het meest luisterrijke tijdperk dat de wereld ooit heeft gehad. Het Vrederijk van de Messias is evenzeer nabijgekomen, als de ontzaggelijke omkering die er aan vooraf zal gaan. En dát leest u ook weer overvloedig in dit nummer!

*Hoopt op den Heere, gij vromen,
Is Israël in nood,
Er zal verlossing komen;
Zijn goedheid is zeer groot.*

We wensen u voor 2006 de goedheid en de trouw van de Heere, en Zijn verlossing uit alle lichamelijke en geestelijke noden van harte toe. Hij zegene u uit Sion!

Met een hartelijke groet,

C.J. Buys

Verwachting

Ik voor mij geloof, dat vader Hellenbroek niet mis gezien heeft, als hij reeds voor eeuwen heeft aangekondigd, dat tegen het naderend einde, Rome nog eenmaal een grote macht in de wereld zal oefenen, maar als bondgenoot van een wereldstroming, die niet uit God is.

Het boven geciteerde is een woord van Ds. G. Wisse (de latere 'prof.'), in een brochure: *De roomsche processies*, uitgave Den Hertog/Utrecht-1921.

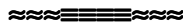

We hopen dat het u niet zal vervelen als we er bij vernieuwing op wijzen dat deze 'wereldstroming' wel eens het afvallig protestantisme zou kunnen zijn en dan denken we, wat ons land betreft, vooral aan de **Protestantse Kerk Nederland**, die nu al verwoede pogingen doet bij de antichrist in het gevele te komen en haar als een "zusterkerk" ziet. En was het nu maar zo dat dit lonken naar Rome alleen maar gevonden werd bij de PKN, maar ook bij andere "kerken" merken we een uiterst soepele houding ten opzichte van het grootste monster dat de satan op aarde heeft gecreëerd; namelijk: de roomse kerk.

De in 1865 vermoorde **Abraham Lincoln** -de beste president die de Verenigde Staten van Noord Amerika ooit gehad heeft- uitte zich eens als volgt:

Ik zie een vreselijk donkere wolk aan onze horizont... van Rome...vol bloed en tranen. Zij zal opkomen en zich verbreiden tot zijn kanten verscheurd zullen worden door een bliksemschicht, met een zware donderslag vergezeld. Dan zal er een cycloon over het land gaan en van noord tot zuid verderf en verlating zaaien.

We vonden deze uitspraak zonder bronvermelding (mogelijk "Uitzicht"?) maar we hebben wel meer gelezen dat Lincoln uiterst beducht was voor de invloed van het pauselijk Rome. We zijn momenteel allemaal in angst voor de agressieve godsdienst van de islam. En het is terecht. Het valt niet te ontkennen, dat voor het waarneembare, deze vijand zeer te vrezen valt. Elders zeggen we er nog iets meer van. Maar als een **vreselijk donkere wolk aan de horizont** zien de onderzoekers van het profetisch Woord de grote dreiging van Rome. We denken dat "vader" Hellenbroek door de Heere erop gewezen is, voor wat en wie we zeer hebben te vrezen als de grote en grootste vijand. We worden nu getuchtigd door de islam omdat we... de strijd tegen Rome verzaakt hebben. Dat was de mening van wijlen ds. A. van der Kooij. Rome zal op een gegeven moment toeslaan, mogelijk als de dreiging van de islam haar hoogtepunt heeft bereikt. Er staat nog wat te gebeuren alvorens de Heere Koning zal zijn over de gehele aarde!

Een onvoorwaardelijke nodiging

Wij worden allen door het Evangelie als arme, blinde, naakte, doemwaardige en onmachtige zondaars tot Hem geroepen en genodigd; en het is het gebod en de raad Gods, dat wij tot Hem zullen komen en Hem als een vrij genadegeschenk van Gods eeuwige en oneindige liefde zullen aannemen, en dat wij ons door Hem wederom met God zullen laten verzoenen.

Nu, al degenen onder ons, die zulks nog niet gedaan hebben, die nog niet in waarheid en met hun ganse hart in de Middelaar Christus Jezus geloven, maar die nog buiten Zijn gemeenschap leven in zichzelf, die worden van ons, als dienaren Gods, ernstig vermaand en gebeden, dat zij toch in hun ongehoorzaamheid en ongelovigheid niet verder zullen voortgaan, en sluiten zichzelf voor eeuwig buiten de zaligheid en verlossing die daar is in Christus Jezus, maar dat zij toch eens willen ontwaken uit de slaap hunner zorgeloosheid en vleselijke gerustheid, en opstaan uit de dood der zonde, opdat Christus over hen moge lichten.

O! wij zijn van God gezonden om Christus Jezus hier onder ulieden te prediken en ulieden de zaligheid en verzoening met God in en door Hem te verkondigen. Wij zijn de getuigen en gezanten van onze Heere Jezus Christus, om Hem door het woord der prediking alle zondaren voor te dragen en aan te bieden tot een Middelaar en Verlosser, tot een Profeet om hem te leren, tot een Hogepriester om al hun zonden bij God te verzoenen, en tot een Koning om hen te heiligen en te bekeren.

Ach mensen! wie of hoedanige gij ook zijn moogt, veracht en verwerpt toch dit heerlijke geschenk van Gods vrije genade niet langer! Maar erkent toch eens uw geestelijke armoede, blindheid, naaktheid en doemwaardige machteloosheid! O! wordt er toch eens met ernst over verlegen en verslagen en gaat toch eens uit uzelf als uit een grondeloze kuil van eeuwige rampzaligheid en ellende, en opent uw harten toch eens voor de grote en algenoegzame Middelaar Christus Jezus, en laat u van Hem uit enkel vrije genade behouden en verlossen.

En gij gelovigen in onze Heere Jezus Christus! Wordt gij toch met deze uw Heiland en met Zijn zaligheid en genade nauwer en inniger in de geest uws gemoeds verenigd! Blijft in Hem en gebruikt Hem dagelijks tot wijsheid, enz., en wast alzo op in de genade en in de kennis van onze Heere Jezus Christus! Hem zij de heerlijkheid, beide nu en in alle eeuwigheid! Amen.

(Ds. Th. v.d. Groe-Catechismus-Zondag 6)

HET NUT VAN GELOOF,

INDIEN HET PAUSDOM WEER OVER ONS KOMEN ZOU

door
Dr. John Owen

„De rechtvaardige zal door zijn geloof leven.”

(Habakuk 2 : 4)

~~~~~

Ons onderzoek is, hoe wij mogen leven door geloof in de donkere tijden die wij beleven of zullen beleven, en hoe wij staande zullen blijven onder de verdrukkingen die over ons zullen komen.

Wij hebben de vraag behandeld, hoe wij mogen leven door geloof, onder al de smaad en hoon, waaraan wij blootgesteld zijn en die wij in komende tijden zullen moeten lijden, vanwege de belijdenis van het eeuwig Evangelie.

Ik ga nu voort en zal spreken over de verdrukking, welke wij zullen hebben te doorworstelen, *indien het pausdom weer in ons land zou terugkeren*. Het gesprek van de halve wereld gaat over dit onderwerp. Ik laat dáár, welke gedachten onder ons gevoed worden, maar ik voor mij geloof, dat zij, die de leiding van de pauselijke, antichristelijke beweging in handen hebben, er naar snakken niet alleen ons land, maar de gehele wereld met hun leer te besmetten, en dezelve desnoods met geweld op te dringen. Ik herinner mij, wat Latimer zei, toen hij door rooms geweld het leven op de brandstapel liet: „Ik heb gemeend, dat de roomse godsdienst nooit in Engeland zou terugkeren, maar het is meer wensen dan geloven geweest.” Ik vrees, dat het ook zo is met velen onder ons. Waar ik over spreken wil is dit, hoe wij zullen leven door geloof, zowel met het oog op het dreigend gevaar als op de tijd, waarin die verdrukking over ons zou komen.

Het is mijn voornemen u een paar zaken te noemen, welke mij in dit opzicht bezig houden. Indien u meer troostelijke gedachten hebt of meer licht dan ik, zo bid ik dat God uw gedachten zal bevestigen.

1. De eerste zaak, waar mijn gedachten bij bepaald zijn en waar mijn geloof in rust, ten dezen aanzien, is dit, *dat er is een verordineerde, vastgestelde tijd*, in de raad Gods, wanneer de antichrist en Babylon, afgoderij en bijgeloof, tezamen met die goddeloosheid welke zij binnengebracht heeft, *zal tenietgedaan worden*.

Deze tijd is zo zeker vastgesteld, dat zij niet veranderd zal worden. Al de wijsheid der mensen, al de zonden der mensen en al ons ongelooft zullen niet kunnen veroorzaken, dat één dag zal worden afgeweken van de bestemde tijd. Zij zal zeker komen op de dag die God

bepaald heeft. Deze tijd is in de Schrift opgeteld in dagen, maanden, in jaren. Niet opdat wij de *juiste tijd* zouden weten, doch opdat wij

er *de zekerheid* van zouden hebben. Want indien, in de taal der Schrift, nog zoveel dagen, slechts zoveel maanden en jaren moeten verlopen, dan wijst dat op een begrensd tijdperk.

Zo vinden wij ook de profetieën door het gehele Oude Testament heen. God zei tot Abraham: „Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat van hen niet is en zij zullen hen dienen en zij zullen ze verdrukken, vierhonderd jaar. Doch Ik zal het volk ook richten, hetwelk zij zullen dienen,” Gen. 15 : 13, 14. Zij wisten niet het juiste begin of het juiste einde van deze vierhonderd jaar. Maar zij wisten wel, dat aan het einde van deze tijd geschieden zou, wat God had gezegd. „Zo is het juist op dezelfde dag geschied,” Exodus 12 : 41.

Zo ook dreigde God de joden met een zeventigjarige ballingschap in Babylon. „Maar het zal geschieden als de zeventig jaren vervuld zijn, dan zal Ik over de koning van Babel en over dat volk, spreekt de Heere, hun ongerechtigheid bezoeken,” Jer. 25 : 12. De kerk wist niet precies wanneer de zeventig jaar begonnen of wanneer zij zouden eindigen; maar dit wisten zij, dat op dezelfde dag waarop de tijd vervuld zou zijn, het alsdan zou zijn gelijk God had gesproken. En zo is geschied.

Het vaststellen en het bepalen van de tijd van de „mens der zonde” of de antichrist, in dagen en maanden en jaren, dient om ons geloof in het onveranderlijke besluit Gods vast te stellen, maar niet om te voldoen aan onze nieuwsgierigheid, wanneer het juiste tijdstip zal zijn. Maar de beschouwing hiervan, dat er zulk een tijd voorzeggd is, een bepaalde tijd, is een vaste grond van geloof en geduld. „De kleinste zal tot duizend worden en de minste tot een machtig volk. Ik de Heere zal zulks te zijner tijd snellijk doen komen,” Jes. 60 : 22. (Eng. vert.: verhaasten.)

Maar indien er een vastgestelde tijd is voor de vervulling van deze belofte, zo moogt u vragen: „Hoe kan het dan verhaast worden?” Wel, indien u leeft in de praktijk van geloof en geduld, zo zal het u verrassen. Het zal gebeuren, wanneer u niet denkt dat de tijd daar is en wanneer u het niet verwacht. „Ik de Heere zal zulks te zijner tijd snellijk doen komen,” „Ik zal het niet doen vóór zijn tijd, of gij geduldig of ongeduldig zijt; maar beoefen geloof en geduld en Ik zal het zó maken, dat het een zoete verrassing voor u zal zijn.” Wij vinden in Hab. 2 : 3: „Indien het gezicht schijnt te toeven, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen.” Als wij weten dat het zal komen, als wij weten dat er zulk een bestemde tijd is en dat het gewisselijk zal komen, dan is dat een vaste grond van geduld om er op te wachten. Het is een vaste grond voor mij en ik laat ze aan u. Hier kan ik geloof oefenen, zonder gissing of inbeelding, dat er is een zekere, vastgestelde tijd in de raad van God, waarin Hij al Zijn oordelen en plagen zal uitstorten op de antichristelijke wereld, tot het antichristendom verstrooid en uitgeroeid zal zijn.

2. Iets anders, dat mijn hart opbeurt is dit: Het is *niet minder heerlijk*, te lijden onder het *beest* en *de valse profeet*, dan het was te lijden onder de *draak*. Van deze twee vervolgingen van de kerk is het boek van de Openbaring van Johannes vol. De ene vervolging door de *draak* en *hij* is overwonnen; de andere door *het beest* en *de valse profeet*, en zij zullen overwonnen worden.

De draak was de heidense macht van het Romeinse keizerrijk. Het was een doorluchtig werk te lijden onder die macht. Zij die dat lijden hebben ondergaan, worden alzo beschreven: „Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen

gewassen en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor de troon Gods en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel en Die op de troon zit, zal hen overschaduwen,” Openb. 7 : 14, 15. Van hen, die leden onder het beest en de valse profeet, wordt gezegd: „Zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis,” Openbaring 12 : 11.

Wij beschouwen hen als grote en heerlijke personen, die de vrijheid van het Evangelie en van de christelijke godsdienst wonnen, door hun lijden onder de heidense macht en die alle afgoderij verstrooiden door hun bloed, stervende en „doende alle de goden der aarde uitteren,” Zef. 2 : 11. Nooit waren mensen roemrijker dan zij. Deze vormen de „Turba palmifera” de palmdragende schare, het gezelschap, dat met palmen in de hand en met een nieuw lied in de mond, Gode heerlijkheid geeft.

Ik herhaal, het is niet minder heerlijk te lijden onder het beest en de valse profeet, de tweede onderdrukkende macht, - dat is de pauselijke, antichristelijke macht -, dan het vroeger was onder de macht van het heidense Rome.

De kerk heeft gedurende eeuwen geworsteld met de pauselijke macht en moet daarin volharden, tot de tijd zal zijn gekomen dat zij een volledige overwinning, ook daarover zal behalen.

Het zal een heerlijke overwinning zijn en ik wilde dat u de zekerheid daarvan in de Schrift mocht lezen. Indien er een tijd mocht aanbreken van weer te moeten gaan naar Smithfield, waar de brandstapels gerookt hebben, - indien het zou blijken Gods wil te zijn ons weder te brengen onder die vurige of een andere beproeving, welke het ook zijn mag, - houdt dan in gedachtenis, dat te lijden onder de antichrist even groot en heerlijk is, als te lijden onder een heidense macht.

3. Ofschoon onze *personen* vallen, onze *zaak* zal waarlijk, zeker en onfeilbaar overwinnen, want Christus zit aan de rechterhand Gods. Onder de heidenen offerden mensen van moed hun leven op, liever dan hun beginsel prijs te geven. Nu, hoewel uw persoon of mijn persoon mag vallen in de beproeving, de zaak waarbij wij betrokken zijn zal zeker overwinnen, daar Christus leeft en ten laatste de overhand zal hebben.

Van de eerste openbaring van het beest wordt gezegd: „En aan hetzelfde werd macht gegeven om de heiligen krijg aan te doen en om die te overwinnen,” Openb. 13 : 7. De arme Waldenzen, ziende op zichzelf, geloofden dat zij tot het volk behoorden, waarover dit geprofeteerd was en zeiden, toen de pauselijke macht een slachting onder hen aanrichtte: „Wij zijn het overwonnen volk van God, maar er zullen andere overwinnaars te voorschijn komen.” Wanneer zij ter dood geleid werden, wisten zij en geloofden, dat hun zaak zou zegevieren. Nadat de antichrist heeft overwonnen en gedurende een tijd heeft geheerst over mensen, zal het ten laatste tot een beslissing komen. „Dezen zullen tegen het Lam krijgen en het Lam zal ze overwinnen, want het is een Heere der heren en een Koning der konin-

gen die met Hem zijn, de geroepenen en uitverkorenen en gelovigen,” Openb. 17 : 14. Het Evangelie zal overwinnen. Dit is de derde zaak, die mij ten zeerste bemoedigt en versterkt. Indien God mij zou verlenen de eer, de kracht en de genade voor het Evangelie te sterven, zo zal de zaak die ik dien, de overhand behouden, zo zeker alsof ik de kroon reeds op mijn hoofd had.

4. De oordelen van God zullen voer de antichristelijke wereld komen, ten tijde wanneer zij ze niet verwacht.

Wanneer de koningen der aarde ze niet verwachten, ja, wanneer de gelovigen zelf ze niet verwachten. De oordelen zullen plotseling komen. De Heilige Geest zegt zo uitdrukkelijk: „Daarom zullen hare plagen op één dag komen, namelijk dood en rouw en honger en zij zal met vuur verbrand worden,” Openb. 18 : 8. Hoe is het mogelijk, dat zij, gezien de staat en toestand waarin zij verkeert, haar plagen zal zien komen op één dag? De reden wordt er aan toegevoegd: „Want sterk is de Heere God, die haar oordeelt.” Almachtige kracht zal tevoorschijn komen om het oordeel uit te voeren. En alsof dit niet genoeg ware, vertelt het 19e vers, dat het zal komen in „één ure”. Ik geloof inderdaad, dat de verwoesting van deze antichristelijke staat of van het hoofd ervan, zal komen, niet door middelen, die wij zien en kennen, maar dat de sterke Heere God ze zal verbreken en verwoesten door middelen, welke bij ons onbekend zijn.

Het kan morgen zijn; het kan over honderden jaren geschieden. Zijzelf, wanneer het geschieden zal, zal er niet op rekenen. „Zoveel als zij zichzelf verheerlijkt heeft en weelde gehad heeft, zo grote pijniging en rouw doe haar aan. Want zij zegt in haar hart: Ik zit als een koningin en ben geen weduwe en zal geen rouw zien. Daarom zullen haar plagen op één dag komen,” Openb. 18 : 7, 8. Wanneer zij zich beroemen zal, zal haar verwoesting komen.

Het zal gebeuren, wanneer de koningen der aarde het niet zullen verwachten, want zij zullen uitroepen: „Wee, wee, de grote stad, die bekleed was met fijn lijnwaad en purper en scharlaken en versierd met goud en met kostelijk gesteente en met paarden; want in één ure is zo grote rijkdom verwoest,” Openb. 18 : 16. En zelfs de gelovigen zullen gelijk zijn aan de kinderen Israëls in Egypte, want toen Mozes kwam, konden zij niet geloven, vanwege de wrede onderdrukking, waaronder zij verkeerden. Zo zal het ook zijn in de dag, waarop Gods oordeel zal komen over de antichrist, de oude vijand van Jezus Christus.

5. Ik wil nu bezien de grootheid van de toorn Gods tegen hen, die maar enigszins zullen toegeven aan het antichristendom, wanneer het over ons zou komen.

In Openbaring 13 : 11 is sprake van „een beest, dat twee hoornen had, des Lams hoornen gelijk en het sprak als de draak,” waarmee naar mijn mening de paus bedoeld wordt, „en het oefent al de macht van het eerste beest,” dat is, het oefent een macht gelijk aan de heidense macht. En wat volgt? „En het maakt, dat het aan allen, kleinen en groten, en rijken en armen, en vrijen en dienstknechten, een merkteken geeft aan hun rechterhand of aan hun voorhoofden en dat niemand mag kopen of verkopen, dan die dat merkteken heeft,” Openb. 13 : 16,17. Het doet er

niet toe, wat het merkteken is, doch iets van hem aan te nemen, dat is zijn merkteken te ontvangen. En óf het is aan ons voorhoofd, waar wij het aan al de wereld zullen tonen óf het is in onze rechterhand, meer verborgen en bedekt, om het te tonen wanneer de gelegenheid het vereist, het is het merkteken. Wat volgt?

“En ik zag een andere engel, vliegende in het midden des hemels en hij had het eeuwig evangelie om te verkondigen aan degenen, die op de aarde wonen en aan alle natie en geslacht en taal en volk, zeggende met een grote stem: “Vreest God en geeft Hem heerlijkheid, want

de ure Zijns oordeels is gekomen en aanbidt Hem, Die de hemel en de aarde en de zee en de fonteinen der wateren gemaakt heeft,” Openbaring 14 : 6, 7.

Wanneer de antichrist zijn merkteken zou geven op het voorhoofd van het volk en aan hun hand, dan zal God, door Zijn evangelie, mensen roepen zich af te wenden van hun valse godsdienst en afgoderij. Doch wat, indien zij niet gehoorzaam zijn? Er wordt gezegd in vers 9 en 10, dat „een derde engel hen is gevolgd, zeggende met een grote stem: “Indien iemand het beest aanbidt en zijn beeld en ontvangt het merkteken aan zijn voorhoofd of aan zijn hand, die zal ook drinken uit de wijn van de toorn Gods, die onvermengd ingeschonken is in de drinkbeker Zijns toorns; en hij zal gepijnigd worden met vuur en sulfer voor de heilige engelen en voor het Lam.”

Sommigen zullen geneigd zijn te zeggen: „Laat ons een eerlijke schikking treffen en enige toegevendheid gebruiken om een eind te maken aan het verschil.” Neen, doe het op uw eigen risico. God zegt, dat u zult drinken van de wijn Zijns toorns, die onvermengd ingeschonken is in de drinkbeker Zijner gramschap, en dat voor eeuwig. En ik geloof met heel mijn hart en ziel, dat dit het deel zal zijn van alle mannen en vrouwen in dit land, die enigszins zullen toestemmen in het wederkeren van antichristelijke afgodendienst onder ons. God zal Zijn toorn op hen uitstorten.

6. Houd in gedachtenis, dat *indien de beproeving komt, het zal zijn een dag van strijd*. Het zal u geen goed doen, wanneer u maar even in een gevecht gewikkeld zou zijn, u zou uitzien naar een of andere weg of list om te ontsnappen. Neen, het is moed en standvastigheid en geloof alleen, die werkzaam moeten zijn, want anders zult u niet bewaard worden. Al uw wijsheid en listen zullen u niet redden. Maar wanneer het zal komen tot een beslissing tussen Christus en antichrist, dan moet u „opschorten de lendenen uws verstands” en „ten bloede toe tegenstaan, strijdende tegen de zonde” en u daar bij houden, want dat is uw plicht en dat zal u bewaren. Niets zal u redden dan geloof, moed en standvastigheid.

7. Er worden in de Schrift *toezeggingen* gedaan, dat zij die op een bijzondere wijze God en Zijn dienst zullen aanleven met geloof, liefde en vermaak, zullen worden bewaard en gered. Ik stel u dit niet voor als een voorwerp voor uw geloof, maar ik zeg, dat er beloften zijn gegeven, die mij gerust stellen. Dat zij, die met een levendige en vaardige geest geloof oefenen en liefde en vermaak in God en Zijn dienst tonen, die aanbidders zijn in het binnenste tempelhof, onder bijzondere

bescherming staan in zulk een tijd. Maar ik vrees dat weinigen van ons daaronder behoren. Want ik zie zoveel koelheid en dodigheid in het algemeen in ons toenemen en op de kerk van Christus, dat ik vrees dat de beproeving ons allen zal overkomen, daar wij ze nodig hebben.

Om te besluiten:

Ten eerste. Laat geen *geesteloos gesprek* de gedachten aan de dingen die u gehoord heeft uit uw hart houden, want u zult door het antichristendom geplaagd worden eer u sterft. Wij spreken van nieuwe en grote gebeurtenissen, die plaats moeten hebben, want de antichrist zal verdelgd worden. Maar ik geloof dat hij ons eerst nog wreed zal verdrukken.

Ten tweede Wacht u voor *berekeningen*. Hoe droevig en ellendig zijn wij daarmee bedrogen! Wij weten, dat de tijd is vastgesteld, het begin en het einde is bekend bij God. Wij moeten leven door geloof tot de vervulling.

Ten derde. Voor zoveel wij opnieuw het verbond met God hebben aangegaan, laten wij bedenken, dat wij „het merkteken van God op ons voorhoofd hebben.” Het zal ons slecht bekomen, het merkteken van antichrist erbij te zetten.

Deze zaken heb ik u voorgesteld, opdat u zou leven door geloof in de verwachting van goddeloosheid en afgodendienst, welke de hel en de wereld, die samenwerken, over dit land dreigen uit te storten.

Enkele door CJB toegevoegde opmerkingen:

1. Dat Owen nog een vervolging door het pausdom verwachtte is duidelijk uit zijn gehele betoog. Hij deelde deze mening met anderen.
2. Het is een grote troost en daarom mag het ook een *gelovig uitzien* zijn, dat de HEERE een tijd vastgesteld heeft dat het pausdom en alles wat met haar heult, voor eeuwig van de aarde verdaan zal worden. Al zal de macht van Rome in de wereldpolitiek -denkelijk niet alléén in het Verenigd Europa- meer en meer toenemen; er is een vastgestelde tijd van haar ondergang die ze niet zal overschrijden!
3. We weten dat de martelaren wel zingend naar het schavot en de brandstapel zijn gegaan en Gode lof hebben gezongen toen de vlammen hen roosterden. Wie zal kunnen bestaan, wie zal vást kunnen staan, als deze gruwelen opnieuw zouden plaatshebben? In de tijd van Spurgeon kwam deze vraag ook aan de orde en de christenen vroegen zich af of ze dát zouden kunnen opbrengen. Spurgeon zei ervan dat, als de brandstapels op de terechtstellingplaats Smithfield weer zullen opgericht worden, de Heere er voor zal zorgen dat er opnieuw mensen zingende die plaats zullen betreden! Aan ons allen de vraag: Wat hebben wij **nu** voor onze belijdenis over. Daar mogen we best wel mee bezig zijn. Want de ware en waarachtige godsdienst bestaat niet zomaar uit wat ‘uitwendigheden’.
4. Owen zegt: “Het kan morgen zijn; het kan ook over honderden jaren geschieden.” Zoals u leest bedoelt hij de ondergang van het nieuwtestamentische Babel – het pauselijk Rome. Deze uitdrukking valt niet erg te plaatsen. Owen heeft zó naar de ondergang van het pausdom uitgezien, dat hij dat als het ware naar zich toe getrokken heeft. Er moest echter nog zoveel gebeuren! Daarom houdt hij toch wel rekening met nog *honderden jaren!* En wij zijn er wel achter gekomen dat déze mening juist was. En we zijn er nog niet...
5. De hoogmoed en trotsheid van het pauselijk Rome is bekend genoeg. De geschiedenis spreekt boekdelen. Het is te verwachten dat haar ondergrondse invloed op de koningen der aarde nog veel groter zal worden. Van tijd tot tijd komt het ook genoeg aan de oppervlakte als we horen en lezen dat de groten der wereld het Vaticaan bezoeken en daar overleg plegen met de grote vijand van Christus. Let ook maar op de vele buitenlandse reizen die paus Johannes Paulus II maakte en de vereringen die hij daarbij kreeg. Over die “verborgen macht” heeft een Avro Manhattan hele boeken geschreven, om nu hem alleen te noemen! Zie ook het artikel *Het zogenaamde Europa* op blz. 50, van de hand van wijlen ds. A. van der Kooij.

6. Wat zullen we daarbij nog opmerken? Zie het artikel waarin we nog wat geschreven hebben over de ex-priester Herman Hegger. God toornt vreselijk op allen die de paus begunstigen en bewieroken en hem maar iets anders durven zien dan als de grote vijand van de Heere en Zijn Gezalfde, en zo ook van degenen die het Lam volgen. Het einde van de aanbidders van de paus zal allervreselijkst zijn. We hopen er nog genoeg op terug te komen.
7. Zelfs “enige toegevendheid” t.o.v. het pausdom brengt ons onder de vloek van de Koning der Kerk. Antichristelijke lichamen als de PKN zijn *volop* bezig met toenadering te zoeken tot het pausdom. Haar synode schreef een brief aan de paus met de aanspraak: “Heilige Vader”! U hoeft u echt niet af te vragen wat dr. Owen van zo’n goddeloos geschrijf zou zeggen. Maar “enige toegevendheid” t.o.v. Rome is de kwaal van zowat het hele protestantisme. Men leze en herleze de artikelen van onze medewerker C.H. van den Hoven! Met Owen zeggen we, dat God Zijn toorn over al deze verraders zal uitstorten. Laten we de Hemel bestormen met de bede of God die gezegende dag wil verhaasten, want we zijn veel en véél verder weg dan we beseffen. De waarheid is vrijwel ten onder gegaan.
8. Merkt u ook niet dat er maar *weinigen* zijn die straks het oordeel ontkomen zullen?
9. Met meerderen is Owen van mening dat Rome de gemeente Gods nog wreed zal vervolgen. Moeten we denken aan een *laatste* machtsontplooiing van Rome?
10. Met ‘berekeningen’ hebben velen zich beziggehouden en evenzo zijn velen teleurgesteld geworden. Maar feit is dat we nu bij de vervulling veel dichterbij gekomen zijn dan in de dagen van Owen. De tijdstekenen zijn nog nooit zo duidelijk, zo helder geweest.
11. Het kan toch wel eens benauwen dat we nu allemaal met het roomse eurogeld lopen en dat de vlag van Maria ons op allerlei wijze is en wordt opgedrongen. We zijn er al aan gewend geraakt. We kennen personen die met nadruk gesteld hebben dit geld etc. nooit te gebruiken, maar in de praktijk is gebleken dat dit maar loze kreten zijn geweest. Wat moeten we toch van dit alles denken? Het gemakkelijkste is er maar níet aan te denken. Zelf weten we er ten diepste geen raad mee. Maar dat we zeer op onze *qui vive* moeten zijn is wel zeker.
12. Wat Owen hier schrijft voor het Verenigd Koninkrijk geldt uiteraard eveneens voor ons, voor ons land. Dat over ons **goddeloosheid en afgodendienst** is uitgestort is aan geen twijfel onderhevig. En het wordt met de dag erger. Er hoeft trouwens niet zo veel meer te gebeuren of de vervolging van hen, die naar de geboden Gods willen leven, is een feit. En wat is het bij dit alles uitermate triest dat de belijders zo ontzaglijk verdeeld zijn, dat de wereldgezindheid zo onder ons doorgedrongen is en dat vrijwel niet meer het verschil te zien is tussen degenen die God dienen en die Hem niet dienen. Wat zou er nog een kracht van christelijk Nederland uit kunnen gaan, als de vlag “reformatorisch” méér inhield dan een volkomen loze kreet! Dan zouden we als een waar christenvolk, als één gemeente, een dam kunnen opwerpen tegen alle aanslagen die op God, Zijn woord en dienst worden gepleegd. Maar een verdeeld huis, een huis dat tegen zichzelf verdeeld is, kan niet bestaan.

DS. J. KOELMAN EN ANDERE GEREFORMEERDEN EN HUN STRIJD TEGEN KERKELIJKE FEESTDAGEN

De kerkelijke feestdagen, zoals Kerstmis, Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaartsdag en Pinksteren zijn in de loop van de geschiedenis de kerk binnengeslopen, maar zijn onschriftuurlijk verklaard door tal van godzalige theologen, onder meer door ds. Jacobus Koelman, die in ons land waarschijnlijk de felste tegenstander was.

Jacobus Koelman (1632-1695), predikant te Sluis in Zeeuws-Vlaanderen, liet op tweede kerstdag 26 december 1672 zijn gemeente weten dat hij de feestdagen als onschriftuurlijk beschouwt. Hij hield een preek over Galaten 4:10: “Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren.” en gaf onderwijs waarom de feestdagen onschriftuurlijk zijn. Deze preek heeft hij later veel verder uitgebreid en in boekvorm uitgegeven. Enkele weken later bediende hij de Heilige Doop zonder het bekende formulier. Direct na de kerstdienst openden diverse winkeliers onder zijn aanhangers hun winkels, zonder dat de magistraat in actie kwam. In een doordeweekse avonddienst op 5 januari 1673 liet Koelman het lezen van het hele doop- en huwelijksformulier achterwege en hield hij in plaats daarvan weer een vrije toespraak in diezelfde strekking. De commotie die dit verwekte, was voor hem aanleiding om op de daarop volgende zondag 8 januari in een preek over 1 Kronieken 21:24 deze handelwijze nader toe te lichten en te verdedigen. Direct na de dienst werd Koelman door zijn eigen kerkenraad ter verantwoording geroepen. De kerkenraadsleden namen het hem kwalijk dat hij het een en ander gedaan had zonder zijn collega's of de kerkenraad daarvan van tevoren op de hoogte te stellen. Zij gaven aan dat zij het inhoudelijk met hem eens zijn

Daarmee zou de zaak afgehandeld geweest zijn, ware het niet dat burgemeester Willem Sluymer, die in het verleden wegens openbare dronkenschap ertoe veroordeeld was om in de volle kerkenraad schuld te belijden en dit geweigerd had, nu een gelegenheid zag om zijn grootste vijand een hak te zetten. Het Sluise stadsbestuur schreef op 17 januari 1673 een beschuldigende brief naar de classis en eiste dat Koelman voortaan weer de formulieren zou hanteren. De classis verwees in haar schrijven van 27 januari de zaak – terecht – naar de kerkenraad. Dit college besloot op 4 februari unaniem Koelman in zijn handelwijze te verdragen. Dit was voor de classis aanleiding om Koelman op 25 februari te dagvaarden. Dit had weer tot gevolg dat 26 regerende en oud-ambtsdragers voor Koelman bij de classis in de bres sprongen, om te voorkomen dat hun predikant onrechtvaardig zou worden gevonnist. Bovendien bracht het Koelman zelf ertoe om de twee preken die hij over de materie had gehouden, in vermeerderde vorm uit te laten geven. Hiermee beoogde hij zijn bedoeling een ieder duidelijk voor ogen te stellen. Vele collega's,

met name uit de omtrek van Sluis, eisten immers zijn deportatie en een van hen liet zelfs een gemeen pamfletje tegen hem het licht zien. De classisvergadering van 25 februari besloot vier collega's te deputeren om verder met Koelman te spreken. Koelman zelf zou ook de gedeputeerden zijn argumenten schriftelijk overhandigen, wat hij na enige dagen ook deed.

WINKELS IN SLUIS OPEN OP TWEDE PAASDAG 1673

Veel Sluisenaren zullen met spanning uitgezien hebben naar maandagmorgen tweede paasdag op 3 april 1673. Zoals gewoonlijk zou er om negen uur 's morgens een kerkdienst worden gehouden. Toch zou het anders worden dan normaal, want het was bekend geworden dat dominee Koelman wegens zijn aversie tegen kerkelijke feestdagen op die morgen zijn

preekbeurt niet zou vervullen en ook niet naar de kerk zou komen en dat zelfs fervente aanhangers van hem de uiterste consequentie van dit standpunt zouden trekken door hun winkels die morgen al vroeg voor het publiek te openen. Dit laatste was niet minder dat een revolutionaire daad, want een tweede kerkelijke feestdag werd door de overheid als een zondag beschouwd, waarop de gewone winkels tijdens kerkdiensten dicht behoorden te zijn. In Sluis was het nog nooit vertoond dat op zulke kerkelijke feestdagen tijdens een kerkdienst winkels open waren. De spanning zal door twee gebeurtenissen op de eerste paasdag ten zeerste opgevoerd zijn. In de morgendienst moest Koelman het sacrament van het heilig avondmaal bedienen. Hij deed dit, maar liet toen voor de eerste keer de lezing van het avondmaalformulier achterwege. In plaats daarvan las hij uit zijn bijbeltje 1 Korinthe 11:23-29 en hield hij naar aanleiding hiervan een lang betoog. Vijf of zes lidmaten, onder wie twee magistratspersonen, werden hierdoor zo geërgerd dat zij de kerk uitliepen, andere bleven gewoon op hun plaats zitten en onthielden zich van de avondmaalsbediening, terwijl een derde groep, die van tevoren wist wat er komen zou, niet eens naar de kerk was gekomen. Tijdens zijn predikatie in die morgendienst, evenals overigens in de middagdienst, repte Koelman met geen woord over de opstanding van Christus.

De Sluisenaren die op tweede paasdag op schokkende gebeurtenissen verwachtten, hebben dat goed ingezien. Koelman bleef demonstratief met zijn huisgenoten en het merendeel van zijn aanhang uit de kerk weg. Bovendien openden diversen van de laatste categorie die tot de middenstand behoorden reeds vóór kerktijd hun winkels en zijn zij aan hun dagelijkse arbeid gegaan. Zij raadden andere kerkgangers af om naar de kerk te gaan. Andere winkeliers werd aangeraden om hun winkels te openen. Toen de kerk net aan was, kwamen roomse en andere soldaten van de hoofdwacht (volgens de magistraat 8 á 10, volgens Koelman 3 á 4) om de bakkerswinkels te plunderen. Vervolgens kregen zij onderling onenigheid over de verdeling van de buit, wat resulteerde in een vechtpartij waarbij gewonden vielen. Volgens Koelman en de zijnen zat de gouverneur achter die actie, maar deze ontkende dat.

Nog op dezelfde dag schreef het stadsbestuur een brief aan de classis waarin het – op gekleurde wijze – de gang van zaken weergaf en die als een stok achter de deur

gebruikte om die kerkelijke vergadering tot spoed te manen voor wat haar actie met betrekking tot Koelman betreft. Toen Koelman lucht van dit schrijven kreeg en zich realiseerde dat de magistraat hem wel eens van rebellie zou kunnen beschuldigen, nam hij een gepaste maatregel. Hij liet op zaterdag 8 april een viertal Sluise burgers en meesterbakkers, die allen op tweede paasdagmorgen vroeg hun winkels opengesteld hadden, een akte bij de Sluise notaris Thomas Mattheusen, die eveneens een geestverwant van hem was, opmaken waarin zij verklaarden dat zij enerzijds door de prediking van Koelman ervan overtuigd waren dat het onderhouden van kerkelijke feestdagen uit den bozen was, maar anderzijds dat zij uit eigen beweging op tweede paasdag hun winkels hadden geopend en dat Koelman hen nooit publiek of particulier hiertoe aangezet had. Verder verklaarden zij dat zij geen weet hadden van enige wet die hun dat verbod. Integendeel, Maerten Maertens verklaarde samen met de andere Sluisenaar Pieter de Coninck, dat hij Koelman had horen zeggen dat de winkeliers de toestemming van de magistraat moesten vragen om hun winkels te openen en dat een Sluise burgemeester¹ daarop had gezegd dat dit niet nodig was. Op 11 april ondertekenden 60 vrouwelijke en 42 mannelijke belijdende leden een request waarin zij het opnamen voor Koelman. Dit verzoekschrift is nooit overhandigd geweest, omdat gevreesd werd dat het feit dat vrouwen ondertekend hadden, bij de classis niet goed zou vallen.

De classis die de brief van het stadsbestuur moest bespreken, besloot om de oud-Sluisse predikant Cocquius in Sluis te laten visiteren. De zaak Koelman werd ter kennis van andere Zeeuwse classes te brengen en de commissie voort te laten gaan met haar pogen om Koelman tot andere gedachten te brengen. Van verdere en andere gevolgen van het unieke incident op tweede paasdag 1673 te Sluis wordt in de bronnen met geen woord gerept. Het is dan ook erg waarschijnlijk dat het stadsbestuur het gelaten heeft bij dreigende woorden.²

KOELMAN AFGEZET

Het is bekend dat de overheid in de zeventiende eeuw veel macht had om kerkelijke beslissingen te nemen. Het lukt burgemeester Sluymmer om zijn superieuren in Den Haag om te praten en als Koelman onverzettelijk blijft, treedt de Hoge Overheid tegen hem op en volgt op 17 juni 1675 zijn afzetting en verbanning. Koelman werd uitgeleide gedaan door één van zijn ergste tegenstanders, burgemeester Sluymmer. De banneling werd vergezeld tot buiten de stad. Daar werd afscheid genomen en wenste Koelman de personen van het stadsbestuur Gods zegen toe. Koelmans volgelingen gingen nog mee tot Groede, waar nog tezamen gebeden is. Ds. Van Lodensteyn nam het voor Koelman op door een brief te schrijven aan de kerkenraad van Sluis. Hij adviseerde een vierde predikant te beroepen en de plaats van Koelman open te houden.

Net na zijn afzetting geeft Koelman zijn eerste boek tegen de feestdagen uit. Dit boek heet: *Reformatie nodigh omtrent de feestdagen, naaktelijk verdoont, ende bewezen*³. Koelman is sterk beïnvloed door de Schotse Covenanters. Dit is ook te lezen in zijn eerste boek tegen de feestdagen. Er staat een grote samenvatting in

van John Browns boek over de sabbat: *De Causa Dei contra Antisabbatarios*. Koelman had een indrukwekkende lijst met argumenten tegen de viering van de feestdagen. Hij had ook een grote lijst getrouwe gereformeerde theologen die hij als medestanders kon citeren. Franciscus Ridderus, een andere oude schrijver en predikant te Rotterdam, schreef in 1680 zijn: *Weegschale der Feestdagen* tegen Koelman en Brown. Hij vond dat Koelman te ver ging in zijn reformatiestreven, hoewel hij toegaf dat er geen schriftuurlijke argumenten zijn om de feestdagen wel te vieren. Koelman schreef in datzelfde jaar zijn nieuwe boek: *De Weegschaal des Heyligdoms omtrent de Feestdagen der Geref. Kerk in Nederland*⁴ tegen Ridderus.

NIET DE ENIGE

Ds. Koelman was niet de enige reformateur die zich tegen de feestdagen keerde. Tijdens zijn strijd was zijn vriend ds. Jodocus van Lodensteyn zijn medestander, hoewel hij niet zover ging dat hij ervoor afgezet zou willen worden. Aan het begin van een preek⁵ over de geboorte van de Zaligmaker zegt Van Lodensteyn: "Wij moeten deze feestdagen in onze eigen harten zoeken, en dat Christus door 't geloof daarin mocht wonen, en gij in zijne liefde geworteld zijt. En daarom bedroeft het ons, dat de menschen, die nu zoo lang in Christus' school gegaan hebben, nog kinderen zijn in kennis. (...) Weet dat deze dagen niet meer zijn dan andere dagen, en met den rustdag kunnen zij in 't duizendste deel niet gerekend worden; want de rustdag is door God, en deze dagen door de menschen ingesteld, en daarom leert men vergeefs, 't geen geboden van menschen zijn." Een andere vriend van Koelman, namelijk Wilhelmus à Brakel was het op zich wel met Koelman eens, maar vond dat Koelman er te ver in ging. À Brakel wilde hem wel de mogelijkheid geven om op zijn kansel te preken nadat Koelman was afgezet. In latere tijd wees ds. Gerardus van Schuylenburg, in navolging van Koelman, de feestdagen af. Koelman stond in *Reformatie nodigh omtrent de feestdagen* sterk ten opzichte van mensen die de Heere willen dienen naar het goeddunken van hun eigen, boze hart. De Sluisse reformator citeerde vele gereformeerde theologen. Hij had dan ook een groot

aantal argumenten tegen de kerkelijke feesten, maar daar komen we later op terug. Koelman haalde naast bijbelteksten uitspraken aan over het onschriftuurlijke van feestdagen. Hij noemde dan veel mannen van naam, theologen die ook niets moesten hebben van de kerkelijke feestdagen. Enkele namen zijn: Calvijn, Farel, Beza, Viret, Bucer, Knox, Zanchius, Piscator, Danaeus, Molinaeus, Voetius, Hoornbeeck, Essenius, Amesius, Altingius, Cloppenburg en Rivet. Calvijn preekte zelf het kerstevangelie op de zondag voor de kerstdagen. Voetius was ook van mening dat feestdagen onschriftuurlijk zijn. Hij “wenschte dat de feestdagen van der vryen dienst der kerke mogten weggedaen worden”. Anna Maria van Schuurman, de volgeling van Jean de Labadie en voormalig leerlinge van Voetius, vermaande Voetius in haar boek *Eucleria* omdat hij zei tegen de feestdagen te zijn, terwijl hij toch op die dagen preken hield en preken van anderen bijwoonde. Volgens haar had Voetius zijn leer met zijn leven moeten bevestigen. Naast bovengenoemde personen noemt Koelman de volgende groepen christenen die de feestdagen ook als onschriftuurlijk zagen, namelijk de Engelse Puriteinen, de Schotse

Covenanters en de Nationale Synode te Edinburgh in 1575 en de Franse Waldenzen. Maar Koelman was nog niet klaar met zijn bewijslast. Hij haalde ook de Nationale Synoden in Nederland aan. Helaas waren de uitspraken van die synoden over de feestdagen niet zo strikt als in Engeland en Schotland. Dit komt echter omdat de staat veel macht in de kerk had. Eigenlijk boog de kerk onder de feestdagdwang van de overheid.

NEDERLANDSE SYNODEN OVER DE FEESTDAGEN

De Nederlandse Nationale Synoden spraken zich als volgt uit over de feestdagkwestie:

Art. 53 van de Acta of handelingen der Provinciale Synode der Kerken van Holland en Zeeland, gehouden te Dordrecht op 16 juni 1574:⁶

“Aangaande de feestdagen, nevens den Zondag, op den welken men zich van den arbeid pleegt bijzonder te onthouden, en in den tempel te vergaderen, is besloten, dat men met den Zondag alleen tevreden zal zijn. Doch zal men de gewoonlijke materiën van de geboorte Christi, Zondags vóór den Kerstdag in de kerk behandelen, en het volk van de afdoening dezes feestdags vermanen, en ook van dezelfde materie op den Kerstdag prediken, indien hij valt op een predikdag. Men zal ook op Paasch- en Pinksterdag van de verrijzenis Christi en zending des Heiligen Geestes leeren mogen, ’t welk in de vrijheid der dienaren staan zal.”

Art. 75 van de Acta of handelingen van de Nationale Synode der Nederlandsche, Duitsche en Waalsche Kerken, zoowel inlandsche als uitlandsche, begonnen te Dordrecht den 2en Juni, en geëindigd den 18en van dezelfde maand in het jaar 1578:⁷

“Het ware wel te wenschen, dat de vrijheid van zes dagen te arbeiden, van God toegelaten, in de kerk gehouden en de Zondag alleen gevierd mocht worden. Nochtans, dewijl sommige andere feestdagen door autoriteit der Overheid onderhouden worden, te weten de Christdag met den navolgende, item de tweede Paaschdag en tweede Pinksterdag en in sommige plaatsen de jaarsdag en Hemelvaartsdag, zoo zullen de Dienaren naarstigheid doen, dat zij met predikatiën in dewelke zij inzonderheid van de geboorte en verrijzenis Christi, zending des Heiligen Geestes, en dergelijke artikelen des geloofs, de gemeente leeren zullen den onnutten en schadelijken lediggang in een heilige en profijtelijke oefening veranderen. Hetzelfde zullen de Kerkendienaars in die steden doen, daar meer feestdagen door de autoriteit der Overheid onderhouden worden. Hierentusschen zullen alle kerken arbeiden, dat het gewoonlijk gebruik aller feestdagen, behalve den Christdag (dewijl Paschen en Pinksteren op den Zondag komen) zooveel mogelijk is en op het allervoegelijkst afgedaan worde.”

Art. 50 van de Kerkenordening in de Generale Synode der Nederlandsche Kerken, vergaderd te Middelburg, gesteld anno 1581 in Juni:⁸

“De gemeenten zullen arbeiden bij haar Overheden, dat de feestdagen, uitgezonderd den Zondag, Kerstdag en Hemelvaartsdag afgedaan worden. Maar ter plaatse, daar meer feestdagen door het bevel der Overheid gehouden worden, zullen de

Dienaars arbeiden, dat ze met prediking den onnutten en schadelijken lediggang in een heilige en nuttige oefening veranderen.”

Art. 60 van de Kerkenordening gesteld in de Nationale Synode, bij laste van Zijn Excellentie gehouden in 's-Gravenhage, den 20en Juni 1586:⁹

“De gemeenten zullen onderhouden, benevens den Zondag den Christdag, Paschen en Pinksteren. Maar ter plaatse, daar meer feestdagen, door bevel der Overheden gehouden worden, tot gedachtenis der weldaden Christi (als de besnijdenis Christi en Hemelvaartsdag), zullen de Dienaars arbeiden, dat zij met prediken den lediggang des volks in een heilige en nutte oefening veranderen.”

Art 67. van de Kerkenordening gesteld in de Nationale Synode der Gereformeerde Kerken, tezamen geroepen en gehouden door orde van de Hoogmogende Heeren Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden, binnen Dordrecht in de jaren 1618 en 1619:¹⁰

“De gemeenten zullen onderhouden benevens den Zondag ook den Kerstdag, Paschen en Pinksteren, met den navolgenden dag, en dewijl in de meeste steden en provinciën van Nederland daarenboven nog gehouden worden de dag van de Besnijdenis en de Hemelvaart Christi, zullen de Dienaars overal daar dit nog in 't gebruik niet is, bij de Overheden arbeiden, dat zij zich met de ander mogen conformeeren.”

Nu denkt u wellicht: “O, onze gereformeerde synoden waren voor feestdagen, dus zo erg zijn die dagen toch niet?” Duidelijk mag zijn dat de kerk liever geen feesten wilde, maar dat de overheid ze oplegde. Volgens art. 7 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis heeft niet een synode maar Gods Woord het laatste woord. “Want overmits de gehele wijze des dienstes, dien God van ons eist, aldaar in het lange beschreven is, zo is het den mensen, al waren het zelfs Apostelen, niet geoorloofd anders te leren, dan ons nu geleerd is door de Heilige Schriften; ja, al ware het ook een engel uit den Hemel, gelijk de Apostel Paulus zegt, Gal. 1:8.” (...) “Men mag ook gener mensen schriften, hoe heilig zij geweest zijn, gelijk stellen met de Goddelijke Schriften, noch de gewoonte met de waarheid Gods (want de waarheid is bovenal), noch de grote menigte, noch de oudheid, noch de successie van tijden of personen, noch de conciliën decreten of besluiten; want alle mensen zijn uit zichzelf leugenaars en ijdelder dan de ijdelheid zelf.”

Koelmans argumenten

Koelman had veel argumenten om de feestdagen niet meer te vieren. Allereerst wilde Koelman dat alleen Gods Woord gezag had in het leven. Koelman wilde dat in alle zaken. Bij wijze van spreken moest elke punt en komma op Gods Woord gebaseerd zijn. Daarom was hij ook geen man van het compromis. Een belangrijk argument tegen de feestdagen was voor hem het feit dat de Heere Jezus geen heid die in de eerste christelijke gemeenten aanwezig was. Deze zwakheid mag alleen getolereerd worden in het begin, maar het is niet de bedoeling dat een volwaardig gegroeide kerk zich vast blijft houden aan hun zwakheden. Daarnaast

heeft de Heere de data van de heilsfeiten verborgen gehouden, dus men moet daar niet naar gissen. De feestdagen hebben volgens Koelman een joodse, heidense en roomse oorsprong. Daar moeten gereformeerde christenen niet aan deelnemen. Verder noemt Koelman het vieren van de feestdagen strijdig met het vierde gebod. De feestdagen werden belangrijker dan de sabbat. Koelman stelde dat iedereen wekelijks de heilsfeiten kan herdenken. U moet hier rekening houden met het feit dat in de zeventiende eeuw veel mensen op zondag werelds leefden en niet naar de kerk kwamen, maar altijd present waren als het een feestdag betrof. Daarnaast heeft de kerk volgens Koelman niet de macht om feestdagen in te stellen. Ook zou het vieren van feestdagen een vrijbrief zijn om meer bijzondere dagen in te stellen. De Roomse kerk is hier zó ver in gegaan, dat ze maandelijks een flink aantal feestdagen hadden. Tenslotte strijdt het vieren van feestdagen tegen de eenheid van de kerk en kunnen kerkmensen en predikanten gewetensproblemen krijgen. Koelman wist ook dat de Nationale Synode van Dordrecht in 1618-1619 zich positief had uitgesproken ten opzichte van de feestdagen. Hij raakte hier echter niet van onder de indruk. Hij wist van de oudere synoden die meer de richting van het anti-feestdagenstandpunt opgingen. Verder wist hij zich eensgeestig op dit punt met een breed spectrum van internationaal hooggewaardeerde professoren en doctoren in de godgeleerdheid.

GEEN PLAATS VOOR HET KINDEKE JEZUS

Er wordt veel bastaard gevloekt rond de kerkelijke feesten. Zeker rond Kerst. Kerstmis is een officiële feestdag in Nederland. Gelukkig heeft het protestantisme in ons land het woord “kerstmis” kunnen vervangen voor het woord “kerstfeest”. In Engeland spreekt men van “Christmas”, maar hebben ze daar ook een protestantse equivalent voor? We weten dat Kerstmis/Kerstfeest en de andere feestdagen allen van Rome afkomstig zijn. Hoewel het een goede zaak is om niet aan de feestdagen mee te doen, kunnen we er niet om heen. In de kerken, in winkelcentra, op straat en in de krant. Overal worden we geconfronteerd met de kerstcultus. Een aantal maanden later krijgen we een paascultus. U zult het hopelijk met ons eens zijn dat die hele kerstcultus van de duivel is. Nederland is zeer seculier, maar men wil toch niet graag de kerstdagen missen. Want het is toch gezellig om met zijn allen bij de kerstboom te zitten? Het is toch sociaal en knus om in de kerstvakantie bij de warme chocolademelk met een stuk kerstkrans elkaar kerstcadeautjes te geven? En het geven en krijgen van kerstpakketten is toch juist leuk? Koningin Beatrix houdt haar jaarlijkse kersttoespraak en roept op tot vrede in de wereld. Terwijl de kerstballen in de kerstboom voor een gezellige kerstsfeer zorgen, klinken de tonen van de zoete kerstmuziek in de warmverlichte woonkamer. Heerlijk toch? Maar wat is Kerstfeest? De geboorte van de Heere Jezus. Hoe? In een beestenstal, voor beesten, voor de grootsten der zondaren, voor criminelen, nee, niet voor rijke jongelingen, want die heeft Hij ledig weggezonden, maar armen heeft Hij met goederen vervuld. Voor verlorenen is Hij gekomen. Niet voor verlorenen, die nog overeind kunnen blijven met wat godsdienst. Nee, Hij is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat volk dat in eigen oog alleen maar verloren is, waar geen herstel meer mogelijk is. De Heere Jezus kwam om ons mensen, gelijk te worden, uitgenomen de zonde. Hij kwam om te lijden en te sterven voor Zijn volk. En dat lijden begon bij Zijn geboorte. Er was voor Hem geen plaats in de herberg. Geen plaats bij de wereld. Geen plaats bij de godsdienst. Nee, in een stal moest Hij geboren worden, in een voerbak. Zijn leven was lijden, lijden, lijden. Om Zijn volk dat vanwege eigen zonden en schuld zou moeten lijden naar de eis van Gods heilig recht, te verlossen van het eeuwige lijden en om hen te brengen tot de gemeenschap van de Drieënige Verbondsgod. Wat een eeuwig wonder! Even een vraag tussendoor: Is Hij ook voor u gekomen? Nee, niet nu een andere kerstded opzetten met het lied “Daar ruist langs de wolken een lieflijke Naam”. Is Zijn Naam u al dierbaar geworden? Overdenk deze vraag eens. Is Hij

ook voor u gekomen? Heeft Hij Zich in uw beestenstal geopenbaard? Of denkt u net als de rijke jongeling dat uw hart netjes is opgeruimd?

KERSTVLOEKEN

Het is merkwaardig te moeten constateren dat er rond Kerstfeest opeens wel plaats voor de Heere Jezus is. Zelfs onkerkelijke mensen hebben een kerststalletje in huis. Ze hebben ook kerstmuziek aan staan. In het winkelcentrum waar altijd goddeloze muziek klinkt, horen we nu kerstmuziek. Is dat niet geweldig? Opmerkelijk, er is nu opeens plaats voor Christus. Nee, we vergissen ons. Zeker rond Kerst wordt er zeer veel gevloekt. Want wat betekent “Kerstfeest”? Heel eenvoudig: “Christus’ feest”? Wat betekent kerstboom, kerstpakket, kerstmuziek, kerstkrans, kerstcadeautjes, kerstvakantie, kerstaanbieding en kerstmis? Letterlijk betekenen bovenstaande woorden: Christus’ boom, Christus’ cadeau, Christus’ muziek, Christus’ krans, Christus’ cadeautjes, Christus’ vakantie, Christus’ aanbieding en Christus’ mis. Dit laatste is wel heel gruwelijk. Een mis voor Christus. Op welke wijze kan de Heere Jezus meer gelasterd en bespot worden dan tijdens de afgodische mis! U ziet, in alle zaken die u noemt en die met Kerst te maken hebben wordt bastaard gevloekt. We spreken daarom liever niet over de kerstdagen (want ze zijn niet door Christus ingesteld) maar over de winterfeestdagen bijvoorbeeld. Of over het feest van de zonnewende, het lichtjesfeest, dat in Nederland ook zo gewaardeerd wordt. Denk aan de vele lichtjes en kaarsjes, hoewel deze zaken op zichzelf gezien niet verkeerd zijn. We spreken verder over de wintervakantie, winter- of oudejaarspakket, amandelstaaf, enz. Denk hier toch niet te gemakkelijk over! U kunt niet zomaar overal ‘kerst’ voorzetten zonder te vloeken. De kerstmuziek die we christelijk achten, zouden we eens onder de loep moeten houden. Hoeveel liederen komen uit roomse wateren? Hoeveel kerstmuziek is er geseclariseerd door er drumtonen bij te voegen?

Nog een paar maanden, dan laten we ons christelijk geloof weer bespotten door de paashaas met zijn eieren. Doen we dan weer mee met de wereld of zeggen we: “die rommel komt niet in ons huis”? Opmerkelijk dat de wereld wel mee wil doen met de zogenaamde christelijke feestdagen, maar niet met onze christelijke sabbat. Dit geeft wel aan dat de feestdagen niet christelijk maar pseudo- of antichristelijk zijn. Oftewel: niet behorend tot de dienst aan de heilige, eeuwige, goeddoende en nooit genoeg geprezen God!

C.H. van den Hoven

~~~~~

~~~~~

Voetnoten

¹ Voetnoot van W.J. op’t Hof: “Aangezien een van de twee burgemeesters, Sluymer, een bekende tegenstander van Koelman was, kan met deze burgemeester niemand anders bedoeld zijn dan Maljard van den Bussche.” In: Een uniek voorbeeld van nadere reformatie te Sluis. In: Bijdragen tot de geschiedenis van West-Zeeuws-Vlaanderen. 1999, pag. 97.

² Grote stukken uit bovenstaande alinea’s zijn al dan niet letterlijk overgenomen uit: W.J. op’t Hof, Een uniek voorbeeld van nadere reformatie te Sluis. In: Bijdragen tot de geschiedenis van West-Zeeuws-Vlaanderen. 1999, pag. 77-100.

³ Jacobus Koelman, Reformatie nodigh ontrent de feest-dagen, naaktelijk vertoont, ende bewezen. Rotterdam, Henricus Goddæus, 1675.

⁴ Jacobus Koelman, De weeg-schaal des heyligdoms, ontrent de feest-dagen der Gereformeerde Kerk in Nederlandt. Nevens een onderzoek van de Weegschaal der Feestdagen van Franciscus Ridderus, predikant tot Rotterdam. Amsterdam, Johanna Wasteliers, 1680.

⁵ Jodocus van Lodensteyn, De heerlijkheid van een waar christelijk leven uitblinkende in een godzaligen wandel. Leiden, J.J. Groen & Zoon, z.j. pag. 109.

⁶ Ds. G.H. Kersten, Kerkelijk handboekje. Rotterdam. N.V. De Banier, 1937, pag. 74.

⁷ Ds. G.H. Kersten, Kerkelijk handboekje. Rotterdam. N.V. De Banier, 1937, pag. 105.

⁸ Ds. G.H. Kersten, Kerkelijk handboekje. Rotterdam. N.V. De Banier, 1937, pag. 131

⁹ Ds. G.H. Kersten, Kerkelijk handboekje. Rotterdam. N.V. De Banier, 1937, pag. 166.

¹⁰ Ds. G.H. Kersten, Kerkelijk handboekje. Rotterdam. N.V. De Banier, 1937, pag. 190.

TER OVERDENKING!

Vorig jaar stond in het Reformatorisch Dagblad van 20 december in “Talent” een artikel met de naam *De furore van de kerstboom*, van de hand van Tineke van der Waal. Aan het slot van dit artikel schrijft Tineke:

En tenslotte is de achtergrond van het 25-december-feest niet minder heidens dan de kerstboom. Wat dat betreft zijn de Schotse presbyterianen consequent: geen kerstboom, maar ook geen Kerstfeest. Voor hen is 25 december niet anders dan een doorsnee zaterdag. Waar in de bijbel is namelijk het Kerstfeest ingesteld? En waar precies komt de datum vandaan? In ons archief hebben we een aantal paginagrootte artikelen uit het RD van diverse scribenten die allemaal de feestdagen, en met name “Kerstfeest”, onder zware kritiek stellen...

Het ganse schepsel zucht

ROMEINEN 8 : 19 - 22

~~~~~

“In het oosten wordt een hond in de regel niet in de huizen geduld; de honden worden daar als vuile schepselen beschouwd en zwerven half wild rond, zonder dat iemand zich om hen bekommert. **Het christendom heeft de hond een hogere plaats gegeven** en hem tot een metgezel van de mens gemaakt, gelijk het doen zal met de ganse redeloze schepping totdat de schandelijkheden der vivisectie en de wreedheid van het lager publiek, ongehoorde dingen zullen zijn, tenzij dan als afgrijpselikheden van een voorbijgegane, barbaarse eeuw.”

****

Welk een buitengewoon man was onze Spurgeon! Hij had oog en hart voor alle vraagstukken van zijn tijd, voor alles wat tegen Gods schepping en wil indruist. Zo neemt hij het op voor het schepsel Gods – de hond. Hij zegt dit in een preek over Markus 7:27 en 28. Kunnen wij ook hier nog wat van hem leren? Zeker – heel veel! Wat de vivisectie betreft -het nemen van proeven en allerlei wreedheden op levende dieren- er is meer controle op, maar het bestaat nog steeds en het gebeurt nog heel veel. Wat moet het dier ontzaggelijk veel lijden om ónze zonden! De mens is gesteld als “heer” over het dier. Maar wat voeren we onze taak veelal goddeloos uit. Denk aan de afgrijselijke hanengevechten in de oosterse landen. Oók de hondengevechten. Men laat de dieren zolang vechten -bij de hanen doet men wel scheermesjes aan de poten om elkaar zoveel mogelijk te verwonden- tot de één dood is en de andere bijna. Zo ook bij hondengevechten. Wat denkt u van de stierengevechten in een land als Spanje? Daar moet het dier “vechten” tegen de mens die zich goed beschermd heeft en het dier vreselijk martelt en ten laatste doodt. Onder groot gejuich van het publiek! Onze kroonprins leerde zijn vrouw kennen bij zo’n barbaars stierengevecht in Spanje! Maar zo gemeen doen wij in Nederland toch niet? Nee, zó niet. Ook het volksvermaak van vroeger, - het kat knuppelen- doen we niet meer. Daarvoor zijn wij te ‘beschaafd’! Maar gaan wij vrijuit? Allerm minst. Wat denkt u van lijden van het dier in de zogeheten “bio-industrie”? Waar het dier op schandalige wijze als een “ding” wordt klaargemaakt voor de slacht. Een schande voor het christendom. En wat denkt u van het wrede “volksvermaak”, het sportvissen? Men moet zien hoe de bekjes dikwijls kapot worden getrokken als het haakje verwijderd wordt en de beestjes verminkt in het water terug gesmeten worden. Wie kan dat toch verantwoorden voor de Schepper van het dier? Of zijn vissen geen schepselen van Zijn Goddelijke hand? Zeker, we mogen vissen gebruiken als voedsel. We dienen niet wijzer te zijn dan God, Die ons het dier ook daartoe heeft gegeven, hetgeen echter wel verplicht het dier op de meest humane wijze te doden. En daar wordt veel tegen gezondigd. Maar voor ons “pleizer” vissen martelen? Wat zullen wij de Spanjaarden laken met hun stierengevechten, als wij andere dieren martelen voor ons genoeg? Een ware christen op zijn plaats zal geen enkel schepsel Gods misbruiken; geen dieren martelen voor eigen plezier en ‘ontspanning’. **Die les geeft Spurgeon ons ook!**

Was dit spotten ?

De mannen van het “Profetisch Woord” -leider de heer H.J. Verwoerd- beschuldigen mij ervan de spot gedreven te hebben met hun profetie dat kroonprins Willem-Alexander koning van Israël zal zijn in het Vrederijk. Ze gronden dit op wat we schreven in “Verwachting”, september 2004. Op blz. 35 schreven we:

“Koning van Israël. Er doen in ons land allerlei ‘profetieën’ de ronde. Eén ervan is dat kroonprins Willem-Alexander **Koning van Israël zal zijn in het Vrederijk!!** Als het alles niet zo ernstig was zou je er hartelijk om gaan lachen...”
Mogelijk hadden we in de plaats van de laatste zin beter kunnen schrijven: **“We mogen wel wenen dat de volgelingen van Verwoerd/Hoogendoorn zo vreselijk bedrogen worden. Het is vooral zo triest voor de jonge mensen.”**

We hebben nooit hetgeen deze mensen profeteren weersproken. De leer der Schrift aangaande het Vrederijk van de Messias is in Nederland in refo-kringen zeer veracht en verdacht en met het onder de aandacht brengen van de dwalingen van het “Profetisch Woord” kan de weerzin alleen maar groter worden. Het PW stelde dat Willem-Alexander niet zou trouwen. Dat zou absoluut niet gebeuren. Een van de ‘afvalligen’ van het PW heeft daar nog het een en ander van naar buiten gebracht, wat we liever niet publiceren. De gezinnen van deze mensen zijn uiteengevallen. Dat zien we steeds weer in de kringen van geestdrijvers. De gezinnen worden verwoest en vervallen soms geheel en al van de waarheid. Allermeeest wordt mijn ongeloof in het toekomstig koningschap over Israël van de kroonprins mij zeer kwalijk genomen, omdat... het een **gegronde** verwachting is. Waarop ze dit gronden? In Hosea 1:11 lezen we van een **enig hoofd**, en onder diens leiding zullen de kinderen van Juda en Israël straks uit deze landen optrekken naar de staat Israël, stelt het PW. Dit “hoofd” is onze kroonprins! En de “grond” is dan uiteraard voornámelijk dat de Heere hen dit heeft bekendgemaakt! Nee, laten we er maar niet om **lachen**, maar laten we deze mensen **diep beklagen**.

Er zou veel en veel meer over te schrijven zijn. Geruime tijd geleden belde de heer Verwoerd met het verzoek om bij mij te komen. Toen heb ik hem meerdere van zijn profetieën voorgehouden die nog moeten gebeuren en zijn enige antwoord was, dat ik beter onthouden kan dan hij. Zijn conclusie was dat hij beter maar niet kon komen, hetgeen inderdaad de enige juiste was. We laten de ‘staat’ van Verwoerd en zijn volgelingen rusten. Ook een mens met genade kan erg dwalen en vervallen. Tegenover kerkelijk en christelijk Nederland heeft Verwoerd altijd onbewimpeld gesproken over de grote toekomst voor Israël en de komende heerlijke kerkstaat. Ook staan wij geheel aan zijn kant wat zijn krachtige visie betreft t.o.v. van de roomse antichrist. Maar daarom is alles ook zo vreselijk triest. Want deze mensen gaan een bittere ontgoocheling tegemoet.

Als het “Profetisch Woord” geen aanleiding daartoe geeft komen we op deze droevige zaak niet meer terug. Onze bede is dat de Almachtige hen nog terug mag roepen van hun dwaalwegen.

OOK VOOR ONZE DAGEN

“EN DE HEERE ZEIDE TOT HEM: GA DOOR, DOOR HET MIDDEN DER STAD, DOOR HET MIDDEN VAN JERUZALEM, EN TEKEN EEN TEKEN OP DE VOORHOOFDEN DER LIEDEN, DIE ZUCHTEN EN UITROEPEN OVER ALLE DIE GRUWELEN, DIE IN HAAR MIDDEN GEDAAN WORDEN.”

~~~~~

Als de apostel ons wijst op de geduldige Lot, zegt hij dat hij zijn rechtvaardige ziel heeft gekweld zolang hij in Sodom was. Alleen en een vreemdeling zijnde kon hij al die verdwaalden niet tot rechte wijsheid terugbrengen, die op allerlei ongerechtigheid zich toelegden. Maar toch werd hij niet verhard bij de schandelijke misdaden maar zuchtte voortdurend tot God en was voortdurend in rouw.

Datzelfde getuigt de profeet nu ook van alle gelovigen. God toont hier hoe Hij wil dat Zijn kinderen hier zijn zullen. En daarom, als wij ons aanstellen alsof wij de misdaden der goddelozen goedkeuren en als wij jacht maken op hun gunst en hun toejuiching, dan

zal deze roem ijdel wezen dat wij kinderen Gods zijn. Hij telt ons dan niet onder Zijn kinderen, daar wij niet zuchten over de gruwelen.

En dit is zeker een teken van al te grote gevoelloosheid, dat geen smart ons aangrijpt als wij zien dat Gods heilige naam tot een spot wordt gesteld en alle inzetting omgekeerd. En dan is het niet te verwonderen, dat wij delen in de straf van misdaden, die wij door onze oogluiken hebben begunstigd, zover was het er vandaan dat zij ons een kruis waren. Want wij hebben die vermaning te betrachten, dat de ijver van Gods huis ons moet verslinden en de smaadheid dergenen die God smaden op ons moet vallen. Zoals er ook op een andere plaats getuigd wordt: Mijn tong kleve aan mijn gehemelte indien ik aan Jeruzalem niet gedenke als het hoogste mijner blijdschap. Daar zien wij dus dat aan de ene zijde Gods naam als met voeten getreden wordt en alle recht vertrapt; maar aan de andere zijde zien wij dat de kerk des HEEREN smart lijdt en diep wordt bedroefd, en zo is het duidelijk dat indien wij rustig lachend toezien, wij daarin reeds duidelijk genoeg tonen dat wij met God niets te doen hebben en Hem leugenachtig Vader noemen.

Zo hebben wij dus wel acht te geven op die namen, waarmee de profeet hier de uitverkorenen aanduidt, die zuchten over de gruwelen en er over uitroepen; en door dit laatste drukt hij nog meer de hevigheid uit en de ijvergloed; het is alsof hij wilde zeggen dat het niet voldoende is alleen te zuchten in een verborgen hoekje, als wij zien dat Gods orde zo geheel wordt omgekeerd; en terwijl wij geen teken van afkeuring durven geven als wij in het openbaar voor alle mensen optreden, omdat wij de haat en tegenstand der mensen willen ontlopen.

Neen, de profeet eist meer van Gods kinderen dan een verborgen zuchten, hij wil dat zij openbaar zuchten en roepen, opdat zij getuigenis geven van hun afkeer van alles wat God in Zijn wet heeft verboden.

Het bovenstaande is een gedeelte van het commentaar van Johannes Calvijn op Ezechiël 9:4 en is voor onze dagen minstens nog even actueel.

~~~~~

EEN VERBORGEN AGENDA?

=====

Daar schreven we over in de vorige “Verwachting” op blz. 54 in verband met de rondzendbrieven van de ex-priester Ds. H.J. Hegger. We eindigden dit kleine stukje: “Deze man tracht ons allen te bedriegen. Maar het bedrog is makkelijk aan te tonen. We hopen dit dan nog te doen D.V.”

Van bevriende zijde werd ons gevraagd er geen aandacht meer aan te besteden. Niet door iemand die het met Hegger eens is, maar hem integendeel een grote verrader acht te zijn en het jammer vindt van de ruimte in dit blad, welke zoveel nuttiger besteed kan worden. Deze goed bedoelde raad willen we opvolgen. Maken we er ons nu ‘goedkoop’ van af? Absoluut niet. Het is zeer wel mogelijk Hegger volledig aan de kaak te stellen als iemand die als ‘vriend van Rome’ geen vriend van Christus kan zijn. Hegger noemt de paus “Een geliefde broeder in Christus”. Zo betitelt hij uiteraard ook kardinaal Simonis, etc. Persoonlijk achten wij dat de paus een vreselijke **afgod** is, een mens die zich laat aanbidden, die zich de heerlijke

naam van “heilige Vader” durft toe te eigenen, een man die Maria (de roomse) aanbidt, enzovoort. Johannes zegt (1 Joh. 5:21): “Kinderkens, bewaart uzelf van de afgoden.” Daarmee alleen al is de hele roomse kerk en al haar dienaren veroordeeld. Het hele stelsel bestaat uit afgodendienst en afgodendienaars. En dan het hoofd van dit vreselijke lichaam “geliefde broeder in Christus” te noemen is goddeloos, is de Heere tergen. Kan een mens **-de paus-**, die miljoenen mensen voorgaat naar het eeuwig verderf, een “geliefde broeder in Christus” zijn? Een “slippendrager” van Hegger, die oorspronkelijk uit streng orthodoxe kring komt, nam het ons zeer kwalijk dat we in nummer 2 van dit jaar de eerwaarde heer G. van Loenen hebben geciteerd, die vanaf de kansel zei, dat de overleden paus Johannes Paulus II voor de grote Rechter is verschenen om geoordeeld te worden en dat het vonnis over de paus alleen maar vreselijk kan geweest zijn. Deze man, die veel gerucht maakt in kerkelijk Nederland, verweet ons, dat we van die uitspraak van de heer Van Loenen “gesmuld” hebben! Wel, “gesmuld” hebben we niet, wel waren we ontroerd dat -bij alle afval- dit geluid óók nog gehoord is.

~~~~~

Ds. John Kennedy (1819-1884), die het rooms-katholicisme het grootste kwaad noemde, dat ooit deze planeet verduisterd heeft, sprak als volgt over de roomse kerk:

“O, gij moeder der hoererijen, er is krachtiger gebed tegen u in de kreten van de miljoenen, die gij overgeleverd hebt aan de grote moordenaar, die u in dienst hebt voor het vermoorden der zielen, dan er is om u te beschermen tegen de verwoesting in al de godsdienstige verrichtingen, waarvan uw verontreinigde altaren en uw donkere kloosters het toneel zijn. De miljoenen, die gij in het verderf gestort hebt, vervloeken u vanuit het graf. De duizenden, die gij de marteldood hebt doen sterven, roepen door hun bloed om uw vergelding. Zij zullen verhoord worden en gij zult ten onder gebracht worden.”

~~~~~

KATHOLIEK OF ROOMS

Noem het bij de naam!

=====

Het is een zeer bedroevende gewoonte geworden onder protestantse leraars en gemeenteleden om te spreken over de *katholieke* kerk en over *katholieken*. Ook de naam *rooms-katholieken* is verwerpelijk. We vonden een oud stukje over deze materie, met als titel “*Katholiek of rooms.*” Helaas weten we niet waar het vandaan komt. Het is een fotokopie en we hebben niet aangetekend uit welk tijdschrift of dergelijke het komt. We laten het volgen in de huidige spelling.

~~~~~

Er zijn protestanten geweest die met nadruk gesteld hebben dat de roomse kerk geen recht heeft op de naam katholiek. Want, zeiden deze theologen, niet de roomse kerk is katholiek, maar wij! Maar er zullen wel eens sommige van hun hoorders gedacht hebben: “Dat is een gewrongen redenering; het is nu eenmaal een overoud gebruik om de roomse katholiek te noemen en tegen zo’n spraakgebruik kun je niet ingaan. En de roomsen worden liever katholiek dan rooms genoemd, dus waarom zou je die mensen nutteloos tergen?”

Wie dat gedacht heeft, heeft ongelijk. Want de *erenaam* katholiek mogen we zomaar niet prijsgeven. En bovendien is het niet zo’n overoud gebruik dat de roomsen beslist katholiek genoemd moeten worden. Hier voor me ligt een oud boekje met de titel “Roomse Woorden”. Het is verschenen in 1902 en geschreven door A.W. Stellwagen, leraar aan een Gymnasium in Den Haag, een man die zelf zeer goed rooms was. De titel van het boekje alleen is al sprekend, want in onze tijd zou hij het geen roomse maar Katholieke Woorden genoemd hebben.

Maar daar blijft het niet bij. In een aantal hoofdstukken schetst de schrijver het roomse leven, de kerk, de mis en het klooster met als vijfde hoofdstuk “De Roomse woorden in de omgangstaal”. In al die hoofdstukken wordt het woord rooms meermalen gebruikt. Tenslotte volgt er een lijst van honderden woorden met omschrijving, waarvan we er één laten volgen: **“Roomse – betekent als substantief de persoon, die de roomse leer belijdt; of een roomse; als adjectief wat met de leer of de gebruiken der kerk overeenkomt; een roomse opvatting; een rooms vragenboek.”**

In de jaren die er verlopen zijn na de verschijning van dit boekje hebben de roomsen steeds verder ons nationale leven doortrokken. En we mogen ze nu haast niet meer bij hun naam noemen. (einde bedoeld stukje)

Laten wij toch maar de juiste naam blijven gebruiken. De officiële pauselijke boeken spreken nog altijd van “De Heilige Roomse Kerk”. Wij kennen alleen maar de roomse kerk en haar roomse leden. De wáre Kerk van Christus is **katholiek = algemeen**. We spreken dus van roomsen en de roomse kerk, als we het hebben over het pausdom!

KORT OPGEMERKT

** Tijdverdrijf “Bedenkt dit, o mens en begin er toch vroeg aan, om uw zaligheid uit te wreken met en beven. Tel uw dagen en bedenk, dat elke dag, ja, elk uur, dat gij hier verloren laat gaan, eenmaal door u verantwoord zal moeten worden. De mensen kopen kaarten en houden biljarttafels, bezoeken speelhuizen en kermissen; houden lange en ijdele winteravondengesprekken, en dit alles moet dienstbaar zijn tot een vermakelijk tijdverdrijf. Wel, heeft God de kinderen van Adam zoveel tijd gegeven, dat ze meer dan tweederde

daarvan missen kunnen? Waar bleven de aartsvaders dan toch wel met die lastige tijd, die voor de zondvloed geleefd hebben, en die zeker negen delen langer leefden dan wij tegenwoordig? Toen moeten er wel zoveel komedieën en speelhuizen geweest zijn als er struiken op het veld staan. Of zou het u ook eeuwig berouwen, o arme vereelsing, dat gij dit onzalige woord tijdverdrijf ooit in uw mond genomen hebt? **Tijdverdrijf komt uit de hel.** Dit zegt Wulfurt Floor in een oefening over Psalm 90:12. Wat zou Floor **nu** zeggen van de vele, vele christenen met televisie, internet, uitgaanslaven, vakantie op vakantie, sport, allerhande volkomen waardeloze lectuur, en vult u verder maar aan. De meeste ‘christenen’ hebben overal “rijd” voor, behalve voor de zaken die het Koninkrijk Gods aangaan en zo ook niet voor hun eigen zaligheid.

****

** **Heilig.** Maar gelijk Hij die u geroepen heeft, heilig is, [zo] wordt ook gij zelf heilig in al [uw] wandel. Daarom dat er geschreven is: Zijt heilig, want Ik ben heilig.

****

** **Geen twee-wegen leer.** “Die de Zoon niet eert, eert de Vader niet, Die Hem gezonden heeft”, Johannes 5: 23b. – “Die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem”, Johannes 3:36b. God heeft een weg ter ontkoming uitgedacht in Zijn Zoon, Die de Weg, de Waarheid en het Leven is. Christus alleen is de Weg, en alle andere wegen, hetzij van de vrome heiden of van de vrome Jood, leiden tot eeuwige ondergang. Wie niet zal geloofd hebben (in de Christus der Schriften) zal verdoemd worden. God is alleen barmhartig in Christus. “In Dewelke wij de verlossing hebben door Zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden”, Kol 1:14. De rampzalige twee-wegenleer, dat de Jood zalig kan worden buiten Christus, is wel het ergste dat de ‘christenen’ de Joden kunnen aandoen. Ook als de Jood de Zoon ongehoorzaam is blijft de toorn Gods op hem. Wie het anders zegt gelooft niets van Gods Woord.

****

** **Koelman aanbevolen.** Nee, we bedoelen niet wat dit blad over deze grote in Gods Koninkrijk publiceert, maar wat we lazen van de hand van de Middelburgse predikant J.M.D. de Heer. In het RD van 12/12 -“De achterkrant” onder ‘zelfonderzoek’- wijst deze predikant de jeugd op de noodzaak van het zichzelf beproeven of ze het ware geloof deelachtig zijn. Naast het noemen van meerdere geschriften schrijft hij: “Lees bijvoorbeeld de boekjes van ds. J. Koelman over zelfonderzoek.” We denken dat dit een heel goed advies is en we geven het graag ook op deze plaats door.

****

** **Ziet op Mij!** “*Ziet op Mij, en gij zult behouden worden*”. – Tot dusver had de Heere door de profeet Zich alleen tot de Joden gericht, als betrof het heil hen alleen. Maar nu strekt Hij zijn rede verder uit. Hij nodigt namelijk de hele wereld uit om op redding te hopen. En tegelijk worden daarbij alle volken van ondankbaarheid beschuldigd, omdat ze aan hun dwalingen verknocht waren, en uit alle macht voor het licht wegluchtten. Want wat is er minderwaardiger dan uit eigen beweging hun eigen behoud te versmaden? Iedereen wordt hier dan ook aangespoord om ‘op Hem te zien’. En zelfs wordt er aan dit bevel toegevoegd een belofte, die tot dat ‘zien op Hem’ nog krachtiger aandringt, dan wanneer er simpel van een bevel gebruik zou zijn gemaakt.

(Calvijn-Jesaja 45:22)

****

** Geestesgaven. Dr. J. Hoek vraagt meer ruimte voor de Geest. “De aandacht voor de gaven van de Geest is binnen de gereformeerde kerken in veel opzichten sober en eenkennig. Waarom zouden we als kinderen van de Reformatie niet van harte openstaan voor genadegaven als glossolie (klanktaal) en profetie, genezing op gebed en bevrijding van demonische bindingen?”. Dat is het pleidooi van Hoek volgens het oktobernummer van het opinieblad “CV-Koers”. Deze klanken horen we de laatste tijd nogal eens; ook professor W. Ouweneel laat dienaangaande nogal van zich horen. Wat moeten we ermee? We hebben de Geest en Zijn bediening -breed kerkelijk genomen- ver weggezondigd en het ‘roepen om de geestesgaven’ lijkt dit te moeten compenseren en te verdoezelen. In de eerste tijd van de apostolische kerk hebben deze gaven gefunctioneerd. Merkwaardig is dat we in tijden van grote werking van de Heilige Geest -denken we aan grote opwekkingen in de (kerk)geschiedenis- niet horen van deze bijzondere gaven. Zou het niet veel beter zijn dat al die roepers om deze buitengewone gaven eens gaan oproepen tot waarachtige bekering, een terugkeer tot de God der vaders en een breken met zoveel zonden die openlijk onder ons getolereerd worden? Dát hebben we in de eerste plaats nodig. We willen er nog wel op wijzen dat het soms voorgekomen is dat op het gebed ernstig zieken genezen zijn. Thans is er ongetwijfeld veel duivels bedrog. Denken we aan opgezwiepte ‘genezingsdiensten’ zoals van Jan Zijlstra. De satan heeft in onze tijd machtig zijn hand in al zulke zaken, hoewel er ook veel suggestie en bedrog in al deze bewegingen aanwezig is.

****

** Toch vreemd! De ijveraars voor de ‘geestesgaven’, die in de periode van de eerste apostolische tijd gebeurden, horen we nooit eens over het terugkrijgen van wat we lezen in Hand. 2, vers 44 en 45: “En allen, die geloofden, waren bijeen en hadden alle dingen gemeen. En zij verkochten [hun] goederen en have, en verdeelden dezelve aan allen, naar dat elk van node had.” Toch eigenlijk wel vreemd dat voor deze “gave” nu niet bepaald geijverd wordt! Of misschien juist niet zo vreemd? Want daar hangt uiteraard wel een prijskaartje aan. Deze “gave” is immers ook een hele ópgave”...

****

** Meehuilen met de wolven. Men vindt nauwelijks één op de honderd, die niet dat duivelse spreekwoord in de mond heeft: “Men moet huilen met de wolven, wanneer men in het bos is”; en het grootste deel der mensen maakt uit het algemeen gebruik een wet, en acht geoorloofd wat algemeen is aangenomen.” Dit zegt **Joh. Calvijn** in zijn commentaar op Genesis 6:9. U mag zelf beoordelen of dit nu ook geldt in kerkelijk Nederland.

****

** Muziek in de eredienst. "Laat God geloofd worden in de reien op de trommel en de harp, vers 3, overeenkomstig het zeer oude gebruik in de Oudtestamentische kerk, waar wij bevinden dat God geloofd werd met trommelen en met reien. Zij, die naar aanleiding daarvan aandringen op muziek bij de Godsverering, moeten dan ook de dans, de reien, invoeren, want die gingen samen, zoals Davids huppelen voor de ark. Maar terwijl vele Schriftuurplaatsen in het Nieuwe Testament het zingen handhaven als een Evangelie-inzetting, is er geen, die muziek en dans voorschrijft of aanbeveelt; de Evangelieregel voor psalmgezang is te zingen met de geest en met het verstand."

(Matthew Henry-Verklaring psalm 149:3)

****

** Wat is gevaarlijker? De laatste tijd hebben we weer het een en ander kunnen lezen over de homeopathie. “Het is onzin, het is nep, het helpt niet.” Er is nu zelfs gesteld, dat de reguliere medicijnen veiliger zijn dan de homeopathische! Wel, we lezen maar een ‘bijsluiter’ bij de reguliere middelen en... dan zou je niets meer durven gebruiken, zóveel gevaarlijke bijwerkingen kunnen ze hebben. Volgens een artikel in het RD van 13 oktober zijn er volgens een Amerikaans rapport van 1978 **140.000 Amerikanen in dat jaar overleden door bijwerkingen van medicijnen uit de schoolgeneeskunde.** Het gebruik van thalidomide veroorzaakte ruim 10.000 mismaakte softenonbaby’s; phenformix doodde 18.000 suikerpatiënten; oxychinol maakte duizenden Japanners blind, enzovoort. Toch maar eens homeopathie proberen?

****

** Waarom niet? Het RD van 20/10 maakt, melding van de vreselijke omstandigheden van de christenen in Noord-Korea. Volgens de stichting *Open Doors* staat dit land op de eerste plaats wat christenvervolging betreft. Zeker 50.000 christenen in dit land zitten in gevangenkampen worden daar allervreselijkst behandeld. Vele christenen zijn of worden ter dood gebracht. Trouwens, het hele land zucht onder het vreselijke regiem van dit land. Als men maar denkt dat iemand het niet eens is met het duivelse regiem wordt men gevangengezet of gedood. Miljoenen komen om van de honger, terwijl een kleine klik van schurken in weelde en welvaart leeft. Zou er geen oorzaak zijn voor president Bush om ook dit volk te bevrijden? Naar onze mening zijn er twee redenen dat dit niet gebeurt: ten eerste zit er geen olie in de grond en ten tweede is het absoluut zeker dat Noord-Korea een arsenaal aan kernwapens heeft. Saddam is zeker niet de enige schurk in de wereld, hoewel het een grote schurk is. Maar er zijn onder de wereldleiders die gróter schurken zijn. Toch worden zij ongemoeid gelaten. Zeker is echter dat als de VS zelf door Noord-Korea bedreigd zullen worden, zij ongetwijfeld militair zullen optreden. Het laat zich raden wat dan de gevolgen zullen zijn.

****

** Huisgodsdienst. “Wanneer de gezinnen niet meer functioneren als kerkjes in de kerk, is jeugdwerk dweilen met de kraan open”, zo begint een artikel in de *Gezinsgids* van 13 oktober 2005. De bekende Schotse prediker MacCheyne zei dat als er in de gezinnen geen huisgodsdienst is, deze gezinnen zijn gekomen aan de rand van de hel. Laten we maar een ieder voor onszelf de toepassing maken.

****

** Gods Gebod. *En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de naam Zijns Zoons Jezus Christus, en elkander liefhebben gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft.” (1 Joh.3:12)

****

** Kleurrijk “Van al degenen die tegenwoordig waren, bestond tweederde deel uit vrouwen, waarvan de meesten, grote, hoge kappen van neteldoek droegen, waarvan het achterste gedeelte als de kop van een papieren vlieger overeind stond en die met linten versierd waren. Ze hadden helder gekleurde omslagdoeken om zich heen geslagen, de overheersende tint was scharlaken. (...) En afgezien van het feit, dat nauwelijks één van de jonge vrouwen een Schotse muts droeg, verschilden zij niet veel van hen die men in onze mooiste steden ziet. Allen hadden hun haar keurig opgemaakt en met een kam versierd, die gemaakt was van een schildpad. Velen van hen droegen zijden japonnen en mooi bewerkte mousseline kraagjes, maar anderen waren in het wit gekleed. (...) Daar zagen we meer dan duizenden mensen bijeen, duidelijk in het oog vallend in de levendige en bonte kleuren van de klederdrachten van de Hooglanden.”

Het geciteerde komt uit het boek *Nalezingen van de Highland-oogst*, van ds. Murdoch Campbell, waarin hij o.a. schrijft over de gezegende avondmaalsvieringen in het begin van de 19e eeuw, waar duizenden mensen samenkwamen. Het bovenstaande geeft aan hoe men in feestkleding die avondmaaltijden bezocht en deelnam aan het sacrament.

****

** Dit zien is géén hebben. Het zien van duizend engelen of duivelen zal u niets helpen indien gij onbekeerd zijt en de Heere Jezus mist. **(W.Floor-1 Tim. 6:6a)**

****

** Een nieuwe Koelman? “Volgens mij waren nadere reformatoren inderdaad zeer overtuigde predikanten die als gevolg daarvan onvermijdelijk aan de rand van het kerkelijk leven kwamen te staan. Figuren als Teellinck en Van Lodenstein werden vanwege hun hoge afkomst nog enigszins gedoogd. Koelman werd aan het einde van de zeventiende eeuw echter uit Sluis verbannen. Hetzelfde gebeurde met regenten die aanhangers van de Nadere Reformatie waren. Zodra ze probeerden hun overtuiging in de praktijk tot uitvoering te brengen, was het gedaan met hun positie.” Wie laat nu zo een degelijk geluid horen, is mogelijk uw vraag. We lazen het in de *Gezinsgids* van 13 oktober 2005 en het is een uitspraak van de nieuw benoemde professor aan de VU te Amsterdam, Dr. W.J. op’t Hof. Zoals u bekend zal zijn heeft de VU onderdak gegeven aan de “Hersteld Hervormden”, om predikanten op te leiden.. Mogen we nu verwachten dat de kersverse professor in de geest en kracht van Jacobus Koelman -en ook van Teellinck en Van Lodenstein- jonge mannen op zal gaan leiden tot jonge “Koelmannen”? Dan is er nog verwachting voor de kerk van Nederland. Want we hebben dringend behoefte aan door de Geest onderwezen reformatoren. We hopen er nog eens op terug te komen.

****

** Hoelang nog? Vele lezers zullen weten dat indertijd veel ophef is geweest over de rockopera *Jesus Christ Superstar*. Deze film was een enorme trekpleister in bioscopen en andere plaatsen waar de satan heerst; bijvoorbeeld het Tv-scherm. Er is nu een nieuwe versie uitgebracht waarin de verrader Judas wordt verheerlijkt. We zouden van al deze helse rommel geen melding gemaakt hebben als we niet in *Elsevier* (26/11) het volgende gelezen hadden: “Een eigenzinnige visie op Jezus baart in Nederland nauwelijks opzien meer. Het wachten is nu op een rockopera over Mohammed. Hoewel Nederlandse theaterdirecteuren vermoedelijk wel terugeinzen voor zo’n productie uit vrees dat hun gebouw, onder luid “*Allah Akbar*”-gezing, in vlammen opgaat.” In Nederland mag de God der goden straffeloos beledigd en gesmaad worden. Maar de heidense “allah-godsdienst” is onschendbaar. Hoelang zal de Heere deze gruwelen, ons Nederland, nog verdragen?

****

** Ook dát is godsdienst. Een groot theoloog als Jacobus Koelman geeft in zijn boekje over de opvoeding aan de ouders de raad ook heel goed te letten op gezond voedsel voor hun kinderen. Een veelzijdig man! Volgens het RD van 12 okt. 2004 hebben internationale gezondheidsexperts stevig uitgehaald naar de suikerindustrie. Suiker is wel het grootste chronische vergif genoemd! Volgens de raad -en daarvan is de alternatieve gezondheidszorg allang overtuigd!- leidt overmatig gebruik van suiker tot hart- en vaatziekten, kanker, diabetes, etc. Wij hebben de bekende kankerarts dr. C. Moerman eens horen zeggen: “Ze moesten alle winkels van Jamin verbranden”! Met name onze jeugd met het schrikbarend

gebruik van de zogeheten frisdranken -die enorme hoeveelheden suiker bevatten- leggen de grondslag voor vele dodelijke ziektes. Vele ziektes zouden niet nodig zijn...

****

** **Ouderwets.** “In het museum van Saas-Fee ziet men de foto’s van vrouwen op de skiën heel normaal als vrouwen gekleed, overeenkomstig Gods Woord.” Het geciteerde lasen we in het blad “Waakt” van september 2005. Ds. H. Oussoren schrijft dit in enkele aantekeningen over een vakantie in Zwitserland. Enige tijd geleden zagen we een oude foto van koningin Wilhelmina tijdens een bergwandeling met enkele hofdames. Zoals u waarschijnlijk wel weet was deze vorstin altijd heel degelijk en ‘ouderwets’ gekleed. Met haar hofdames loopt ze daar ‘gewoon’ in rokken tot vrijwel op de grond. Ook zagen we haar te paard zitten in **vrouwenkleding**. “Wereldse” vrouwen uit die dagen liepen er heel wat fatsoenlijker bij dan vele “kerkelijke” vrouwen en meisjes uit onze dagen.

****

** **Eurobedrog.** Een briefschrijver wijst er in het RD van 17/11 op dat we zo verarmd zijn door de invoering van de euro. Citaat: “Het gaat erop lijken dat de diverse onderzoeksbureaus, en ook de Consumentenbond, ingehuurd zijn om te zwijgen over de kwalijke praktijken met en in de gevolgen van de invoering van de euro. Waarom komt er geen grootscheeps onderzoek naar hoe het Nederlandse volk is bedrogen met de euro.” We zijn inderdaad enorm bedrogen. Als er nu achter de europrijzen de oude prijs van de gulden zou worden gezet -het zou een enorme schok worden!- kwam aan het licht dat vrijwel alles veel en véél duurder is geworden. En waarom zwijgt men? Ja, beste lezers, we zijn opgezadeld met het geld van het roomse Europa, en de algemene verarming vanwege het Verenigd Europa, zal mogelijk nog het minst erge blijken te zijn...

****

** **Wereldsgoed.** “Zo iemand meent, dat al de weelde van de wereld opweegt tegen één uurtje van waarachtige gemeenschap met God in Jezus Christus, zo moge zijn geld verderven met hem.” Dit is een uitspraak van de **Markies van Vico**, aangehaald door de bekende Matthew Henry in voorwoord in zijn boek over het Heilig Avondmaal “Aan Zijn tafel”.

****

** **Roomse vervolging.** Het RD van 8/12 maakt in een artikel “Vervolgd” melding van erge vervolgingen van protestanten in het roomse Mexico. Mishandelingen, boetes en aanslagen door roomsen, zijn min of meer ‘gewoon’ geworden. Ook in buurlanden gebeurt het. Kan president Bush zijn mond niet opendoen? Of komt dan zijn vriendschap met de paus in het gedrang! Waarom spreekt de paus en onze “Simonis” niet? Laten we het hierop houden: Als Rome de gelegenheid krijgt zal ze overal vervolgen

****

** **Een vervloekte zegen.** Onze minister-president Balkenende -die zich een christen acht en noemt- heeft de zo gevaarlijke vijand in ons land de **zegen toegewenst bij het begin van de ramadan**, het jaarlijkse vasten van de moslims. Op alle mogelijke manieren trachten we de vijfde colonne in ons land in het gevele te komen. Wijlen Drs. K. Exalto heeft gezegd, dat we niet met de mohammedanen mogen spreken omdat ze de drie-eenheid loochenen! We nemen aan dat hij niet bedoeld heeft dat we niet met individuele personen mogen spreken, maar wel dat er geen gesprek mogelijk is met deze afgodendienaars als systeem, die het luide doen horen: “God heeft geen Zoon.” We gaan niet spreken met de vijanden in de poort, maar we gaan de Heere smeken om de beloofde verwoesting van de oosterse antichrist.

****

** Verzekering. Het is waar, de Heere Jezus verzekert hier Zijn gelovigen niet op een en dezelfde wijze, mate en tijd; nochtans schenkt Hij aan hen allen de Heilige Geest tot een onderpand van hun erfenis en verzegelt hen daarmede tot de dag der verlossing, Efeze 4:30. En de minste gelovige geniet hier van Christus op zijn tijd en wijze wel eens enige verzekering of hope van zaligheid in de omhelzing van de Heere Jezus door het geloof, **(Th. van der Groe-Zondag 1)**

****

** Weg der bekering. “Guthrie noemt onderscheiden wegen waarin mensen tot Christus getrokken worden. Sommigen worden getrokken zonder een voorbereidend werk van de wet. Anderen worden al van de moederschoot geroepen, terwijl er zijn die genadig geroepen worden op een soevereine evangelische wijze, terwijl we niet horen van enig werk van de wet voordat zij de Heere Jezus aannemen. Maar ook worden er krachtadig geroepen in het uur van hun dood, op een wijze waarin Gods vrije genade nog meer uitblinkt. Maar de meest gebruikelijke manier waarop velen tot Christus gebracht worden, geschiedt door een helder en onderscheiden werk van de wet en van vernedering. Dit wordt gewoonlijk de Geest der dienstbaarheid genoemd. Niet een ieder van wie het geweten door zonde en vrees voor Gods toorn is ontwaakt, wordt met Christus verenigd. Maar er is een overtuiging van zonde, een ontwaken van het geweten en een werk van verootmoediging in. Dit eindigt gewoonlijk in de geest der aanneming tot kinderen en in een werk der genade van Gods Geest.” We lazen dit in het kerkblad van de *Christelijke Afgeschieden Gemeente* van Waddinxveen, november 2005, in een artikelenreeks over William Guthrie.

****

** Diepe kennis. De kennis van God zonder die van zijn eigen ellende maakt hoogmoedig. ≈ De kennis van zijn eigen ellende zonder de kennis van God maakt wanhopig. ≈ De kennis van Jezus Christus houdt het midden, omdat we daarin én God èn onze ellende vinden. **(Blaise Pascal)**

****

** Zalig worden. Wanneer iemand zalig wil worden, dan is het enige dat hij te doen heeft: in waarachtige erkenning van de onuitsprekelijke goedheid Gods en van zijn eigen onwaardigheid *de gerechtigheid van Christus aan te nemen*, zoals deze hem door God in en door het middel van de belofte van het Evangelie wordt aangeboden.

(Ds. J.P. Pauwe-preek Galaten:1:1c)

*****

THOMAS SHEPARD EN DE

“TOEKOMENDE DINGEN”

Thomas Shepard (1604-1649) schreef o.a een groot werk over *De gelijkenis van de tien maagden*. Deze vurige puritein heeft zich ook bezig gehouden met de “Toekomende Dingen”, Johannes 16:13. Uit het genoemde werk citeren we het volgende:

“Vraag: Wat wordt door de komst van de Heere, de Bruidegom, verstaan?

Antw.: De toekomst van Christus, die hier voornamelijk bedoeld wordt, is die toekomst van Christus, hetzij tot het algemeen, of tot het bijzonder oordeel, in de laatste eeuwen der wereld. Want toen zij ten tijde van Paulus dachten, 2 Thess. 2: 1 en 2, dat de toekomst van Christus nabij was, zo zei hij: Neen, niet voordat de antichrist geopenbaard en verdelgd is. Derhalve, als de antichrist geopenbaard en verdelgd is, dan is er niet meer in deze wereld te doen, dan dat Christus komt, daar alsdan al de beloften, uitgezonderd deze, volbracht zijn, zodat zij in de verwachting van dezelve leven. Door het vertoeven en niet zo spoedig komen van Christus worden de kerken zorgeloos; doch voordat de Heere tot een van de oordelen komt, wordt het geroep gehoord.”

“Nochtans wordt hier bedoeld de komst van Christus op andere tijden der kerk als zij maagden zullen zijn; daarom geeft Hij een gebod om te waken, hetwelk allen betreft en verbindt om tegen de toekomst van Christus gereed te zijn, hetzij voor een algemeen of voor een bijzonder oordeel na de dood, of voor enige andere komst des Heeren in dit leven; hetzij met bijzondere genade bij Zijn volk, of met schrik bij de geveinsden, Lukas 18. Christus’ komst om de gebeden te verhoren, en zich op de vijanden van zijn kerk te wreken, is een komst. Als de Joden zullen geroepen, en de antichrist zal verdelgd worden, 2 Thess. 2 wordt dit Christus’ komst genoemd. Zodat dit de inhoud is: Ziet, gelijk het is eer de Bruidegom de Bruid ontmoet en het geroep geschied is om te ontwaken en dan te komen om Hem te ontmoeten; aldus zal er voor Christus, eer Hij tot zijn zorgeloze kerken komt, om Zijn volk tot nader gemeenschap met zichzelf in dit leven of na hun dood, of bij het oordeel, een geroep zijn om hen te doen ontwaken.”

*****

Het is wél duidelijk dat, volgens Shepard, de “komst van Christus” lang niet altijd de oordeelsdag betreft. Het heeft er de schijn van dat Shepard zegt dat na de verdelging van de antichrist er niets meer te doen is in de wereld en dat alle beloften vervuld zijn. Maar toch kan hij dat niet zo bedoeld hebben want op andere plaatsen spreekt hij nadrukkelijk over een heilstijd ná de bekering van de Joden. Zo zegt hij ook:

“Zie rondom in de wereld. Wat is de reden waarom de kerken als onder korenmaten verborgen liggen? En dat ze met zoveel oneer bezoedeld zijn? Zodat, hoewel wij het volk des Heeren zijn, wij echter zo niet genoemd kunnen worden? Waarom zijn er haarkloverijen, onenigheden, aardsgezindheid, gemis van liefde en barmhartigheid,

murmuringen en verlies van vorige levendigheid? *Als de Joden met de heerlijkheid Gods zullen blinken, dan zullen de koningen en alle volken hun heerlijkheid tot hen brengen.*”

“Wanneer de Joden tot heerlijkheid van het ganse aardrijk zullen gemaakt worden, dan zal hun heerlijkheid niet in onmiddellijke openbaringen, maar in heiligmaking bestaan; daar zal heiligheid en heiligmaking zijn; daar zal heiligheid aan de potten en aan de bellen der paarden zijn, Zach. 14:20.”

“De tijd komt dat de Geest over alle vlees wordt uitgestort, en men weet dat die tijd de lentetijd, de tijd der grote mate des Geestes is, als leraars zo vereerd worden, dat ze vele duizenden door een predikatie bekeren. Dan eist God en de rede levendigheid, wanneer de ouderlingen der kerken even scherp van gezicht zijn als de apostelen, wanneer de bekering der mensen zeer voortreffelijk zal zijn, vooral in die plaatsen waar men in gevaar is zijn leven, om de belijdenis van de Heere Jezus, te verliezen, zodat ze in hun hart aangespoord worden, om het Woord met blijdschap te ontvangen, vrijwillig de dood te ondergaan, al hun goederen te werpen voor de voeten der gemeente, uit liefde tot Gods inzettingen; als de mensen, hoewel geen christelijke opvoeding hebbende, echter door het voorbeeld en gedrag der christenen, de deur der kerk indringen, gelijk in die tijden gebeurde, dan zou ik, wat mij aangaat, als er driemaal honderdduizend bekeerd waren, hen even blijmoedig en openlijk ontvangen, als zij Christus ontvangen.”

Toch vinden we in het boven geciteerde gedachten die niet geheel te onderschrijven zijn. Zeker heeft Shepard een zeer grote heilstijd verwacht ná de bekering van Israël. Maar in het Vrederijk zullen de mensen absoluut niet meer hun geloof met de dood moeten bekopen! Bij meerdere schrijvers is het toch merkbaar dat ze er niet helemaal “uitgekomen” zijn. Maar daar tegenover hebben we een overvloed van glasheldere getuigenissen van vele anderen!

*****

Shepard schreef een werk *"De heldere zonneshijn van het Evangelie doorgebroken op de Indianen en New-England"*. In de Engelse uitgave van 1648 staat een voorwoord van 12 vooraanstaande Puriteinse godgeleerden. Zij schrijven (en zo dacht Shepard zeker zelf ook!):

"De einden der aarde zijn bestemd en beloofd om in de tijd het eigendom van Christus te worden. Het weinige wat wij ervan zien, is een klein onderpand om ons vurig te doen verlangen naar die dingen die wij hopen; het is een weinig in bezit om ons te verzekeren van het overige wat beloofd is, wanneer 'de einden der aarde Zijn heerlijkheid zullen zien en de koninkrijken der aarde onzes Heeren zijn geworden en van Zijn Christus, wanneer Hij zal heersen van zee tot zee; en als die in woeste plaatsen wonen zich voor Hem zullen nederbuigen', Openb.11:15, Psalm 72: 8-11 en Psalm 22:28. Indien de dageraad zo aangenaam is, wat zal de heldere dag zijn? En indien de vruchten zo kostelijk zijn, wat zal de volle oogst zijn? Indien het kleine begin al zo vreugdevol is, hoe groot zal het zijn als God Zijn hele werk zal voltooiën, 'wanneer de ganse aarde vol zal zijn van de kennis des Heeren', Jes. 11:9? En wanneer het oosten en het westen samen het lied des Lams zullen zingen?"

Deze bovenstaande citaten laten aan duidelijkheid niets te wensen over

DE KROMME ‘RECHTE STRAAT’

In “*In de rechte straat*”, editie november 2005, staat een interview met professor Patrick Nullens. Nullens is hoogleraar systematische theologie en ethiek aan de Evangelische Theologische Faculteit (ETF) in Heverlee, onderdeel van Leuven (België). Nullens is ook vice-rector van de ETF.

Het artikel is geschreven door Huib de Vries. De volgende opmerkelijke zaken staan in het artikel dat als kop heeft “Het is het gemakkelijkst om de zaken puur theologisch te bekijken”:

“Voor mij was heel belangrijk dat ik voor het eerst het Evangelie hoorde uitleggen. In de mis hoorde ik dat nooit. Men kan beweren dat het er wel in zit, als theoloog stem ik dat zelfs toe, maar door het gemis aan uitleg kwam het niet zo bij je over.”

“De laatste vorm is die van het evangelische catholicisme.” Dan denk ik aan mensen als Henry Nouwen in Nederland en de briljante Amerikaanse apologeet Peter Kreeft, die beiden zeer dicht bij het Bijbelse, reformatorische belijden staan.”

“De wortel van het jansenisme ligt dus hier in Vlaanderen. Ik vind dit de meest interessante richting binnen de Rooms-katholieke Kerk, omdat we als protestanten met deze stroming veel gemeenschappelijke grond hebben.”

“Gezamenlijke studie van het jansenisme kan een goede basis zijn voor het gesprek tussen rooms-katholieke en protestantse theologen.”

“Onze faculteit wordt nu als gelijkwaardig aan de Katholieke Universiteit van Leuven beschouwd. Inmiddels zijn er op onderwijstechnisch niveau contacten. In de toekomst kunnen we wellicht ook op inhoudelijk vlak meer samen doen. Het is onze opdracht om de dialoog gaande te houden en creatief naar aanknopingspunten te zoeken.”

Het is ca. 15 jaar geleden dat we ds. Toon Vanhuyse eens aan de telefoon hadden. We vroegen toen o.a. aan hem wat hij van “Heverlee” dacht. Zijn antwoord was letterlijk: **“Meneer Buys, daar is niets meer van de reformatie overgebleven.”**

Vanhuyse heeft ongetwijfeld gelijk. Helaas heeft hij nog altijd connecties met “In de rechte straat”. De vice-rector van de ETF (Heverlee) openbaart zich als crypto-rooms. Hij is een voorstander van het “evangelische catholicisme”. Hij denkt o.a. aan Henry Nouwen, die zijn gymnasiale opleiding kreeg aan het St.Salloysias College van de Jezuïeten in Den Haag en op 21 juli 1957 tot priester werd gewijd door aartsbisschop Alfrink. Hij overleed in 1996 en de uitvaartdienst werd geleid door kardinaal Simonis, op 25 sept. 1996. We behoeven er echt niet aan te twijfelen dat hij “goed” rooms was. Een waar protestant wil met deze mensen niets te maken hebben. Zomin als met het jansenisme, dat in Nederland voortleeft in de oud-katholieke kerk. Laat Nullens er dan maar veel “gemeenschappelijke grond” mee hebben, maar een échte protestant wenst geen dialoog met de roomse kerk. Een Bijbels christen ziet uit naar de verwoesting van het pausdom.

We zijn in een ijtempo aan het verroomsen. Of we nu de PKN nemen of de mensen rond “Heverlee”, het is alles “dief en diefjesmaat”. Maar het gaat toch goed. Want de vervulling van de profetie van Bunyan, dat al het “hatelijk gevogelte de kooi van Rome binnengaat, om dan mét Rome verwoest te worden”, is óók nabij gekomen.

HET GEVAAR VEEL GROTER DAN OOI

Als je zo af en toe eens diverse kerkbladen inziet en leest valt altijd weer op dat er maar heel weinig geschreven wordt over de geweldige bedreigingen die er in de wereld aanwezig zijn. En je leest al helemaal niet over het immense gevaar in het Midden-Oosten. Zeker, Israël wordt wel eens genoemd, maar wat het profetisch aspect betreft tasten de scribenten volkomen in het duister. En dat in het Midden-Oosten het gevaar groter is dan ooit wordt al helemaal niet gesignaleerd. Wat dat betreft moeten we de berichtgeving van het Reformatorisch Dagblad prijzen. We hebben een grote hoeveelheid artikelen liggen uit dit blad, waarin overduidelijk naar voren komt hoe groot het gevaar is voor Israël en alle landen er omheen. Wel moeten we helaas constateren dat ook de diverse schrijvers in het RD oog noch hart hebben voor wat Gods Woord ons leert over deze grote zaken. De oudvaders laat men evenmin spreken, terwijl er een overvloed van het “overjarig koren” dienaangaande aanwezig is. Het is daarom dan ook zo vreselijk jammer, zo diep te betreuren, dat dit alles verzwegen wordt. Ja, de reformatorische christenheid wil dit niet horen, maar dat is geen reden voor de voorgangers en “krantenmakers” om er dan maar over te zwijgen. Maar de oorzaak zal wel zijn dat ze het zelf óók niet willen horen!

Het hele Midden-Oosten is echt een vulkaan die steeds meer gaan rommelen en waarvan een vreselijke lavastroom elk ogenblik kan en zál losbarsten, met gevolgen die volkomen onvoorspelbaar zijn. We laten Irak maar even voor wat het is, dan alleen hier op te merken dat het daar eigenlijk één doorlopend bloedbad is. De aanslagen en moorden zijn zóveel, dat berichten er over veelal verdrongen zijn naar een plaatsje op een binnenpagina. Dit is allemaal al helemaal ‘gewoon’ geworden! En we hebben absoluut geen ruimte genoeg om aan al deze gebeurtenissen voldoende aandacht te besteden.

In dit artikel wijzen we op het gevaar vanuit Iran (Perzië). Dit ‘gevaar’ mag op geen enkele wijze onderschat worden; het is momenteel hét allergrootste gevaar in de hele regio van het Midden-Oosten, waarbij we gerust de hele wereld kunnen betrekken. De teneur van de meeste artikelen erover is, dat het voor honderd procent zeker is: er is iets op handen, waarvan de uitwerking en de gevolgen zo vreselijk zullen zijn, dat je er amper aan durft te denken. We zijn niet belust op sensatie, maar we dienen wel de werkelijkheid onder ogen te zien.

We lezen het blad “Amen”, een blad voor Bijbelstudie. Wat de geestelijke strekking betreft, en meerdere zaken, hebben we onze bedenkingen. Niettemin staan er artikelen in die veelal heel leerzaam zijn. Zo beoordelen we persoonlijk ook bladen als *Het Zoeklicht*, *De Oogst*, *Nieuws uit Israël*, etc., al hebben ze toch veelal een remonstrantse inslag. We zien wel eens meer zogeheten ‘evangelische’ bladen, die we zonder meer karakteriseren als “prut”, volkomen waardeloos. De laatste tijd kregen we er enige onder ogen waarvan we het bestaan niet eens wisten. Vooral tijdschriften voor de jeugd. We menen te mogen stellen dat bepaalde tijdschriften vallen onder de noemer “godeloos”. Dat zeggen we beslist niet van *Amen*. In het nummer van januari/februari 2005 wordt zeer ernstig gewezen op het grote gevaar voor Israël van de kant van Iran, een gevaar, dat tegelijkertijd geldt voor het hele Midden-Oosten, ja, de hele wereld. Als bronnen heeft men vooraanstaande kranten uit Amerika en Engeland en velerlei andere, welke we niet allemaal gaan opsommen. Het artikel geven we onderstaand in het geheel aan u door:

~~~~~

De Amerikaanse president George W. Bush zei tijdens de internationale APEC-top in Santiago Chili, dat het Iraanse regiem met vuur speelt. Iran staat onder grote internationale druk om te stoppen met het verrijken van uranium maar de islamitische republiek stelt dat het net als andere landen recht heeft op vreedzame nucleaire technologie.

Atoombom

Verrijkt uranium kan worden gebruikt bij de fabricage van atoombommen maar Teheran beweert al maanden dat het slechts aan een vreedzaam nucleair programma werkt. De Ayatollahs hebben gezegd wel bereid te zijn “alle garanties” te geven dat de verrijking van uranium nooit zal worden gebruikt voor de ontwikkeling van wapens, maar is absoluut niet bereid tot ontmanteling van de centrales. Ook Europa blijkt bezorgd over wat er in Iran gebeurt en bemoeit zich met de situatie door de dialoog met het islamitische bewind op gang te houden. Iran beloofde half november aan Duitsland, Frankrijk en Groot-Brittannië om vanaf 22 november. te stoppen met alle activiteiten die met de verrijking van uranium te maken hebben maar dat blijkt een loze belofte te zijn geweest. In een gasfabriek in Isfahan is de productie van uraniumhexafluoride juist fors opgevoerd. Het kan worden verrijkt tot uranium voor kernkoppen. **Volgens Israël is Iran veel verder met de ontwikkeling van een atoombom dan tot dusver is gedacht.**

Actie Amerika

De Amerikanen zeggen vooralsnog naar een vredige oplossing te streven maar haviken binnen het Pentagon pleiten voor een militaire aanpak. Bronnen binnen het Amerikaanse Departement van Defensie zeggen dat Amerika werkt aan een aanval op Irans nucleaire installaties. De aanval zou zich niet beperken tot een bombardement op deze faciliteiten, maar zijn tevens gericht op het islamitische leiderschap en de veiligheidsdienst. Onder de doelen bevinden zich moskeeën in Teheran, Qom en Isfahan. Deze worden gezien als hoofdkwartieren van de mullah's. Wat de Amerikanen zorgen baart is het grote aantal Russische geleerden dat werkt aan de verschillende objecten, waaronder het Natanz-complex centraal Iran en een andere in Isfahan waar naar schatting duizend geleerden en technici werken, waaronder een groot aantal Russen. Een bombardement zou het leven kunnen kosten van Russische geleerden en dat zou tot een confrontatie tussen Washington en Moskou kunnen leiden. Bronnen binnen het Witte Huis melden dat het oorlogsschip de USS John F. Kennedy zich in de Arabische zee bevindt om de aanvallen te coördineren. Minister van Defensie Donald Rumsfeld heeft op 9 oktober een bezoek aan dit schip gebracht. De Amerikanen zouden met 18 landen in onderhandeling zijn voor samenwerking. Israël heeft drie van haar onderzeeërs naar de Golf van Oman gestuurd, ieder met twintig kruisraketten aan boord. Bronnen melden dat Amerika en Israël gezamenlijk tegen Iran zullen optreden waarbij Israël het uitschakelen van de belangrijkste nucleaire installaties voor haar rekening zal nemen.

Aanval op Israël

Israël vreest doelwit te worden als Iran eenmaal over atoomwapens beschikt want de Ayatollahs hebben er nooit een geheim van gemaakt dat ze “*Israël willen wegvagen van de aarde*”. Het Iraanse nieuwsagentschap IRNA citeerde Akbar Hashemi Rafsanjani die zei dat Iran in staat is een raket te lanceren met een bereik van 2000 km. De Ayatollahs hebben daarmee Israël, Zuidoost-Europa en diverse Amerikaanse militaire bases in het Midden-Oosten binnen bereik. Deze raketten kunnen bommen van duizend kilo naar hun plaats van bestemming brengen. Het gaat om de Shibab-3 raket. Shibab is het Perzische woord voor meteor. De raket is afgeleid van de Noord-Koreaanse Nodong-I raket en

gemoderniseerd met Russische technologie. Tijdens een militaire parade in Teheran trok een hele serie raketten aan het publiek voorbij. Er waren raketten bij met het opschrift “*Israël moet van de kaart verdwijnen*” en “*Wij zullen Israël verpletteren*”. Het is al enige tijd bekend dat Iran beschikt over een aantal atoomwapens. Deze zijn destijds door Rusland geleverd, nadat de voormalige Russische leider Jeltsin een samenwerkingsovereenkomst met Iran had gesloten. Een Russische generaal bevestigde dit bericht op 29 mei 2002. Ook zou het drie atoomkoppen van Kazakstan hebben gekocht.

Psychologische oorlogsvoering

Het Pentagon is bezig met de levering aan Israël van 5000 satelliet-gestuurde precisiebommen en heeft in november al 500 zogenaamde “bunkerbustiers” geleverd, bommen van 1000 kilo die bunkers tot op vijf meter diepte kunnen vernietigen en die door twee meter dik gewapend beton kunnen dringen. Als mogelijke doelen voor dergelijke zware projectielen worden in de Israëlische pers de nucleaire faciliteiten in Iran genoemd: “Het is duidelijk dat we dergelijke zwaar materieel niet nodig hebben voor onze verdediging tegen de ‘Palestijnen’, aldus een bron bij het Israëlische ministerie van Defensie. In een reactie op deze aanschaf zei een zagsman van het Iraanse ministerie van Defensie “ dat dit onderdeel kan uitmaken van de psychologische oorlogsvoering van de Amerikanen en Israël tegen ons.” Ook vele anderen geloven dat de Amerikaanse retoriek is bedoeld om Iran bang te maken. Israël beschikt over een zeer geavanceerd elektronisch wapen waarmee het Iraanse communicatiesysteem grote schade kan toebrengen. Militaire deskundigen zeggen dat om Irans nucleaire programma volledig uit te schakelen, maar liefst 350 goed gecamoufleerde doelen moeten worden bestookt, waarvan een aantal diep onder de grond.

Als antwoord op een eventuele Amerikaanse aanval zou een door Iran gesteunde terreurcel van plan zijn Canadese lijnvliegtoelagen te kapen en deze te pletter te laten vliegen op de kernreactor in New Hampshire. Een Canadese krant de “Ster van Toronto” meldde onlangs de arrestatie van 19 “figuren” in Canada die verdacht worden van het voorbereiden van terreuracties. Eén van de gearresteerden was vlieglessen aan het nemen en zou een “testvlucht” boven een kerncentrale van Ontario hebben gemaakt. Betrouwbare bronnen uit Iran melden dat de opperste leider van Iran, Ayatollah Ali Khomeini, een bijzondere afdeling heeft opgericht die internationale terreurgroepen waaronder Al-Qaeda, begeleidt in de voorbereiding van terreuraanslagen.

Escalatie

De ontwikkeling die zich thans voor onze ogen voordoet in de regio van het Midden-Oosten heeft profetische trekjes. Iran heeft bedreigd met een tegenaanval indien de Iraanse nucleaire faciliteiten door Amerika of Israël aangevallen worden. Een dergelijke situatie kan gemakkelijk escaleren tot een groot conflict waarbij het hele Midden-Oosten betrokken raakt en misschien zelfs de hele wereld. Israëls vijanden, Syrië en de terreurbeweging Hezbollah, zullen niet aarzelen hun Iraanse vrienden te hulp te komen. De Egyptische president Hosni Moebarak zei op zaterdag 18 december in een gesprek met het Duitse weekblad “Der Spiegel” dat hij hoopt dat de spanningen over het kernprogramma van Iran niet zullen leiden tot een aanval van de Verenigde Staten op dat land. Dat zou volgens hem een fatale vergissing zijn. “*Als de Verenigde Staten werkelijk besluiten Iran aan te vallen, zou dat wel eens zeer catastrofale gevolgen kunnen hebben. Het zal tot terreur en geweld leiden in het Midden-Oosten en daarna in de gehele wereld. Het zal alles overtreffen wat wij tot nu toe in de wereld gezien hebben*”, aldus Moebarak. Ook de CIA meldt dat een Amerikaans-Israëlische actie dusdanig kan escaleren dat de zaak uit de hand loopt.

Tot zover dit artikel van de hand van Franklin ter Horst.

Hopelijk heeft u begrepen dat het bovenstaande geen goedkope sensatie is. Als u met meer dan gewone aandacht de dagbladen leest kunt u weten dat dit waarheid is en dat vrijwel een ieder eraan voorbij leeft is o.i. een bewijs te meer dat we aan deze onvoorstelbare dreiging niet behoeven te twijfelen. We kunnen het niet nalaten te blijven benadrukken dat deze christenheid alle trekken, alle kenmerken heeft van de dagen van Noach en Lot: “laat ons eten, drinken, feest vieren, vakantie houden, trouwen en ten huwelijk geven (zonder God), nog maar maken wat er van te maken is, een deel ‘godsdienst’ aan de hand houden als een “wie weet dat het toch nog een beetje helpt”, alle roepstemmen Gods verachten, ons niet bekeren, want dat kunnen we tóch niet – ‘gewoon’ (gezellig) dóór leven.” Het is met veel uit te breiden. Maar wat we geschetst hebben merken en zien we om ons heen, tenzij... we zelf aan dit beeld beantwoorden...

In “*Elsevier*” van 26 november 2005, staat een vraaggesprek met Etan Margalit, de Israëlische ambassadeur in Nederland, die naar Jeruzalem terugkeert voor een post op het ministerie van Buitenlandse Zaken. Op de vraag *Wat moet de houding van de EU jegens Teheran zijn?*, geeft hij het volgende antwoord:

“Iran is een bedreiging voor de hele wereld, niet alleen voor Israël. Ook voor Europa, Rusland, het hele Midden-Oosten. De verklaring van de Iraanse president dat Israël van de kaart moet worden geveegd, is een duidelijke indicatie van de bedoelingen van dat land. Alles wijst er bovendien op dat zij werkelijk van plan zijn nucleaire wapens te ontwikkelen. Het is naïef om te denken dat er niets aan de hand is. Iran moet snappen dat het de wereld menens is. Toon geen tekens van zwakte, dat zal Teheran onmiddellijk uitbuiten.”

We zouden u kunnen overvoeren met een enorme overvloed van documentatie die we hebben liggen. Wereldwijd is een actie op touw gezet om president Bush te bewegen zo snel mogelijk in te grijpen, zo snel mogelijk Iran uit te schakelen. Wat valt er te doen en wat kan (zal) het gevolg zijn? Stel dat het gelukt álle nucleaire installatie van Iran uit te schakelen. Door een Israëlische actie, een Amerikaanse of een gezamenlijke? Maar Iran heeft nog duizenden raketten klaarstaan door het hele land. Weliswaar ‘geladen’ met conventionele wapens (ook vreselijke tuig!), die ze als vergelding los kunnen laten op Israël en ook een groot deel van de wereld. Sommigen schijnen een bereik te hebben van 3000 kilometer! Moet men dan héél Iran vernietigen? Dat lijkt toch ook onwaarschijnlijk. Maar als er niets gedaan wordt zal Iran een Armageddon ontketenen. Wij weten alles niet, maar ontzaggelijke dingen zijn op komst. Maar bij alle onzekerheden is er één onwankelbare zekerheid: **DE HEERE REGEERT**. Hij zal de kinderen van Isaác hun volledige erfenis geven en dat zal niemand kunnen beletten. Laat dát ons tot bemoediging zijn!

GOD LAAT ISRAËL NIET LOS - 1

Ergens op de berg Karmel moet een steen liggen met het opschrift: **Israël is a living sign in world history, that God lives and that his Word is yes and amen.** (Israël is een levend teken in de wereldgeschiedenis, dat God leeft en dat zijn Woord ja en amen is). Wat heeft men al niet ondernomen om dit volk uit te roeien. Denk maar aan de Farao (Exodus 1:15-16), Nebukadnezar (2 Koningen 24:14), Haman (Esther 3:13), Herodes (Mattheüs 2:16) en Hitler, om er maar een paar te noemen. Maar het is God die de geschiedenis schrijft. Hij kiest met Israël Zijn weg door de historie van deze wereld. Dit volk speelt al vanaf de uittocht uit Egypte een belangrijke rol in Gods geschiedenis en dat zal het blijven doen tot aan Christus' wederkomst. Wie eens door één van de twaalf poorten het nieuwe Jeruzalem mag binnengaan, treft boven die poorten de namen aan van de stammen van Israël en op de fundamenten de namen van de twaalf apostelen.

Wie echter met de Bijbel geen rekening houdt, faalt in zijn prognoses, ook al is men Midden-Oostenexpert. De wereldgeschiedenis zal zich op Israël toespitsen. Israël is een teken. Het laat ons zien hoe laat het op de wereldklok is.

We willen in drie artikelen de Bijbel naast de krant leggen. Bij het noemen van bewijsplaatsen moeten we ons beperken tot één of twee teksten. Het voert ook te ver de volledige teksten te citeren. We gaan ervan uit dat de geïnteresseerde lezer in voorkomende gevallen zijn Bijbeltje bij de hand heeft en de betreffende tekst erop naslaat.

De vervangingsleer

Op een dag vroeg Frederik II de Grote, koning van Pruisen (1712-1786), aan zijn hofprediker: Kun je mij bewijzen dat God bestaat? Zijn antwoord luidde: De Joden, sire! Hij zei dat in een tijd, dat de Joden nog over meer dan 120 landen in vijf werelddelen verspreid leefden en er van een staat Israël in de verste verte nog geen sprake was. Ook de Puriteinen (McCheyne – 1813-1848), de Piëtisten (Francke -1663-1727), de mannen van de Nadere Reformatie (Wilhelmus à Brakel – 1635-1711) en nog vele anderen die leefden in de bloeitijd van de kerk, hadden de Joden niet afgeschreven, evenmin als de mannen van het Reveil (Da Costa – 1798-1860). Zij lieten staan wat er stond. Israël bleef Israël. Maar deze mensen vormden slechts een kleine minderheid.

Het woord Israël of Israëliet komt in het Nieuwe Testament 77 keer voor. In negen gevallen wordt verwezen naar het Oude Testament, 66 keer heeft het een Oudtestamentische en tweemaal een aparte betekenis (Rom. 9:6-9 en Galaten 6:15 en 16).

Eén keer wordt Israël aangehaald als voorbeeld voor de kerk (1 Corinthe 10:11), maar nergens als kerk. Het woord Jood (afkomstig van Juda = lof) komt tweehonderd maal in het Nieuwe Testament voor. Er is maar één plaats waar een Jood geen Jood is. Dat is in Romeinen 2:28 en 29. Ondanks dit alles had Israël voor de kerk in grote lijnen afgedaan. Het had de God der vaders verlaten en was daarom door God verworpen. Het was niet langer het uitverkoren volk. Israël als staat had geen enkele theologische betekenis meer. Deze opvatting vinden we al bij de vroegere kerkvaders (Irenaeus, Origenes en Augustinus), die alle profetieën gingen vergeestelijken en tot de conclusie kwamen dat de kerk in de plaats van Israël gekomen was. Ze

kwamen Israël in de Schrift niet meer tegen. De beloften voor Israël werden op de kerk van toepassing verklaard. Zo kwam er in de King Jamesvertaling boven Jesaja 43, waar het heel duidelijk over Israël gaat: God comforteth the Church (God vertroost de Kerk) te staan en boven Jesaja 44: God's promises to the Church (Gods beloften aan de Kerk). God had zijn volk verstoten. Israël had zijn kans gehad. Het volk was ontrouw geworden en God zou Zijn beloften aan de kerk overgedaan hebben. Deze zogenaamde vervangingsleer gaat ervan uit dat Gods weg met Israël op Goede Vrijdag definitief is doodgelopen.

ONZE ONTROUW

Wij hebben als kerk niet beantwoord aan de oproep van Paulus om de Joden tot jaloersheid te wekken. Hij heeft ons ook gewaarschuwd voor zelfverheffing. Daar hebben we ons in de loop van de geschiedenis maar al te vaak aan schuldig gemaakt. Als we de vele eeuwen kerkgeschiedenis aan ons voorbij laten gaan, stuiten we op eindeloze rijen ketterijen, afval, ruzie en strijd om de macht en superioriteit. Rest de vraag: Wie is meer ontrouw geweest: Israël of de kerk?

Als we het hebben over de ontrouw van Israël aan zijn bijzondere roeping dan doen we dat niet vanuit het besef dat wij het er zoveel beter afgebracht hebben. Gepaste kritiek op Israël hoeven we niet onder stoelen of banken te steken, maar laten we dat doen in alle bescheidenheid, gelet op het grote onrecht dat het Joodse volk ook door de christelijke kerk is aangedaan. Waren wij in het verleden – en ook nu nog - toonbeelden van recht en gerechtigheid? Een stad op een berg? Een licht op de kandelaar? Heeft de kerk, levend vanuit het heil dat Christus verworven heeft, Israël tot jaloersheid gewekt? Onze eeuwenlange medeplichtigheid aan het Joodse lijden moet het zicht van de Joden op de Messias ernstig verduisterd hebben. Wij hebben geprobeerd de Joden van ons christelijk gelijk te overtuigen door gedwongen godsdienstgesprekken, onvrijwillige doop en erger. Termen als kruistochten, inquisitie en holocaust spreken toch boekdelen. We hebben niet het recht bij het Joodse volk maatstaven te leggen waaraan we zelf op geen enkele wijze beantwoorden. We beseffen maar al te goed dat de kritiek die we op Israël hebben op onszelf van toepassing is. Alleen al het huidige Israël al telt tientallen verschillende christelijke kerkgenootschappen.

Het is niet zo moeilijk de fouten van Israël aan te wijzen, maar we kunnen dat beter aan God overlaten. Niemand heeft de zonden en ongerechtigheden van het

volk zo breed uitgemeten als God dat door middel van Zijn profeten heeft gedaan (Jesaja 1 : 2, 4, 6, 12-15), maar zij hebben ook helder en gedetailleerd Israëls herstel voorgezegd (Jesaja 45:17 en 25).

In het herstel van Israël - in 1948 - gaf God een drievoudig teken:

1. Hij toonde de kerk haar onmacht. Ze was niet in staat gebleken de Joden een veilige woonplaats in onze christenlanden te bieden. Er zijn niet zoveel christenen geweest die protesteerden toen het volk in zijn naakte bestaan bedreigd werd. In tegendeel, er werden – alleen al tussen 1933 en 1945 - zes miljoen Joden vermoord.
2. Ook al was de kerk ontrouw, God gaf in het ontstaan van de staat Israël een blijk van Zijn trouw. De komst van Christus in het vlees heeft die trouw niet teniet gedaan.
3. Israël kreeg een nieuwe kans om Zijn verkiezing waar te maken. Om daaraan te voldoen, zal het de Messias moeten erkennen. Het is niet in staat zijn roeping te vervullen zonder Hem, die Vrede geeft, ook tussen Joden en Arabieren.

Gods trouw

Wij mogen Gods trouw niet afhankelijk maken van de wijze waarop Israël handelt. Zijn trouw wordt door de ontrouw van Zijn volk niet tenietgedaan. Wat Hij aan Abraham, Izak en Jakob gezworen heeft, zal Hij nakomen. Gods weg met Israël loopt dwars door de verkiezing heen. Abraham – de stamvader van het Joodse volk – had aanvankelijk twee zonen: Izak en Ismaël. Voor Ismaël (Genesis 17:20) had God machtige beloften: Hij zou hem zegenen, vruchtbaar maken, gans zeer vermenigvuldigen (twaalf vorsten zouden uit hem voortkomen), hem tot een groot volk maken. Maar... zo spreekt de Heere, Mijn verbond sluit ik met Izak. Na Izak loopt de lijn via Jakob en zijn twaalf zonen en niet via Ezau, de stamvader van de Edomieten. God zal via Jakob – die de naam Israël krijgt – Zijn heilsplan verwezenlijken. God noemt dat volk dat uit Jakob voortkomt Zijn zoon, Zijn eigendom, Zijn oogappel.

Satan doet er alles aan om de waarheid over Israël te versluieren. Dat merk je alleen al aan de verwarring die er binnen de kerken bestaat over Gods plan met Israël. We hebben het profetisch woord dat zeer vast is, zegt Petrus, en hij voegt er waarschuwend aan toe dat we er geen eigen uitleg aan moeten geven, omdat het woorden zijn die de heilige mensen Gods, gedreven door de Heilige Geest, gesproken hebben (2 Petrus 1:19-21). Iedereen die aan het woord 'Israël' een andere betekenis geeft, tast het bijbels gezag aan. Wat overigens niet inhoudt dat we de oudtestamentische beloften niet mogen zien in hun geestelijke betekenis voor de kerk van vandaag. Paulus noemt ons mede-erfgenamen en mede-deelgenoten van Gods belofte in Christus (Efeze 3:6). Maar God heeft Israël uitverkoren en daar verzetten we ons tegen. Wij zouden dat zo nooit gedaan hebben, zo'n hardnekkig en weerspannig volk! We moeten echter God God laten. Hij doet wat Hij wil. Hij is daarin vrij. Wie zich daartegen verzet, verzet zich tegen God. De bijzondere plaats van Israël kreeg Israël niet omdat het zo sterk is, of zo groot, of omdat het zoveel beter is dan andere volken. Nee, die aparte plaats berust niet op bijzondere kwaliteiten van het volk, maar alleen op Gods onverdiende verbondstrouw. Ondanks het feit dat Israël van God vervreemd is, gaat Hij met Zijn volk een aparte weg en gaat Hij met Zijn volk door. Hij laat zijn routekaart niet door Bush of wie dan ook bepalen. Het is overigens absurd dat anderen uitmaken wat Israël wel of niet mag doen. Welke zichzelf respecterende staat zou dat toestaan?

Israël is een uniek volk, anders dan alle andere volken. Het is er, ondanks haat, verdrukking, vervolging, plunderingen en martelingen nóg, in tegenstelling tot de Babyloniërs, Perzen, Grieken en Romeinen. Het is niet weg te krijgen. Israël is en blijft het volk dat een aparte rol te vervullen heeft. Veel Joden willen die uitzonderingspositie niet. Ze willen zijn als de andere volken. "Welk voordeel heeft die aparte plaats ons negentien eeuwen lang opgeleverd?" vragen ze zich af. "Heeft het ons behoed voor verdrijving uit Frankrijk, Engeland, Spanje en Portugal? Voor folteringen? Voor pogroms? Voor discriminatie?"

Maar er zijn ook Joden bij wie het besef leeft door God uitverkoren te zijn. Dat komt in meerdere gebeden duidelijk tot uitdrukking. Voordat de voorganger in de synagoge met het lezen van de Thora begint, spreekt hij eerst de lofprijzing op de verkiezing uit. Hij zegt dan: "Geprezen U, Eeuwige, onze Koning, Koning van de wereld die uit alle volken zijn keuze op ons bepaalde doordat Hij ons zijn Thora gaf". En in het gebed voor Yom Kippoer (Grote Verzoendag) klinkt het nog duidelijker door: "Gij hebt ons uit alle volken verkoren, ons bemind en welbehagen in ons gevonden, ons boven alle natiën verheven, door Uw geboden geheiligd en ons tot Uw dienst, onze Koning! doen naderen en hebt Uw grote en heilige Naam op ons overgedragen."

God gaat met Israël een geheel eigen weg. De kerk had daarvoor geen oog. Al vrij kort na het begin van onze jaartelling werd Israël afgeschreven. De Joden hadden Christus gekruisigd. Daardoor waren de beloften die voor Israël golden op de kerk overgegaan. Niet iedereen dacht daar zo over. Een kleine minderheid - de Puriteinen en de mannen van de Nadere Reformatie - waren er op grond van de Bijbel van overtuigd dat er voor Israël nog toekomst was. Niet omdat Israël dat verdiend had, maar omdat God getrouw is. Wat Hij aan de patriarchen beloofd had, zou Hij volvoeren (Romeinen 11:28-29).

De christenen hebben het er, ondanks de oproep van Paulus om de Joden tot jaloersheid te wekken, op een schandelijke manier bij laten zitten. Zij hebben op een afschuwelijke wijze bijgedragen aan het lijden van de Joden. En dat terwijl ze het er zelf zo slecht hebben afgebracht.

DE PLAATS

Uit alle landen van deze wereld verkoos Israël. Hij gaf het ook een plaats: Kanaän, een heel klein stukje land ten oosten van de Middellandse Zee (Genesis 13:14 en 15).

Het vormt het geografische middelpunt van alle naties (Ezechiël 5:5). Het ligt op de grens van drie werelddelen. Het valt in het niet bij het gebied van de landen die Israël zijn plaats niet gunnen. In de landen van de Atlantische Oceaan tot aan de Perzische golf wonen een kleine tweehonderd miljoen Arabisch sprekende mensen die over een gebied beschikken van 16.000.000 km². Israël, dat 5 miljoen mensen telt moet het met 28.000 km² doen.

Ook al heeft God elk land zijn grenzen gesteld, er is toch maar één land in deze wereld dat van God een speciale plaats toegezegd gekregen heeft en dan ook nog tot een eeuwigdurende bezitting. Het uitverkoren volk en het beloofde land behoren van Godswege bij elkaar. Er is geen enkel land in deze wereld dat op gelijke wijze aanspraak op zijn grondgebied kan maken als Israël. Binnen de grenzen moet Israël zichzelf kunnen zijn, moet het in vrijheid en onbedreigd zijn roeping ten aanzien van andere volken kunnen vervullen.

Abraham is nog maar net vanuit Mesopotamië in Kanaän aangekomen, of de Heere zegt tegen hem: Dit gehele land zal Ik u geven en aan uw zaad tot een eeuwig bezitting (Genesis 17:8). En die belofte wordt op verschillende plaatsen - vaak onder ede - herhaald. Ook al zijn de grenzen op grond van bijbelse gegevens niet nauwkeurig te bepalen, in elk geval behoren Judea, Samaria en de Golan erbij. Zij vormen de ruggengraat van Israël. Hierin liggen onder meer de plaatsen Jericho, Sichem, Hebron en Bethlehem die talrijke malen in de Bijbel voorkomen. En dát noemt men dan de bezette gebieden. Had God de Westbank (Juda en Samaria) niet eens en voor altijd toegezegd aan Abraham en zijn nageslacht?

Zowel Amerika en Rusland als de Europese Unie proberen op hun manier invloed uit te oefenen op het vaststellen van Israëls grenzen. Diverse resoluties van de Verreigde Naties hebben er betrekking op. Maar God heeft het laatste woord. Hij zal de Joden het door Hem toegemeten erfdeel geven. Hij heeft dat met een eed bevestigd. In Psalm 105:8-11 vinden we de koopakte van Kanaän. Daarin is nauwkeurig omschreven wie de eigenaar van het land is. Ook wordt verwezen naar het verbond met Abraham, de eed met Izak, een inzetting voor Jakob en een eeuwig verbond met Israël. Had God het duidelijker kunnen aangeven? Je mag er toch niet van uitgaan dat Hij niet in staat is te zeggen wat Hij bedoelt? Naast de gegevens uit Psalm 105 verklaart God onder ede op nog 46 bijbelplaatsen dat Hij Zich verplicht heeft het land Kanaän aan het geslacht van de aartsvaders te geven.

De staat Israël

Een staatsvorm is nodig om te overleven. Israël kan, net zo min als welk ander volk dan ook, buiten de een of andere staatskundige ordening. Daarbij komt nog dat de staat Israël aan elke Jood ter wereld een toevluchtsoord biedt. Velen hebben hun bestemming al gevonden. Ze kwamen uit de Arabische landen, uit Ethiopië en Rusland. Nu komen ze uit Frankrijk, waar ze zich niet meer veilig voelen omdat er een explosie van antisemitisch geweld plaatsvindt. God zal alle Joden terugbrengen, overal vandaan. Ook al heeft Israël vanaf het moment van zijn onafhankelijkheid geen rustig ogenblik gekend; ook al wordt het door chemische en biologische wapens

bedreigd; ook al leeft de bevolking dag in dag uit in angst voor zelfmoordenaars, ook al moeten de Joden vanwege de bedreiging van alle kanten het gevoel hebben nu in het grootste getto aller tijden te leven, ze zullen komen (Jesaja 43:5-6). Ze kwamen uit Rusland toen de scuds vanuit Irak op Tel Aviv vielen. Het eerste wat ze uitgereikt kregen, was een gasmasker.

DE JOODSE STAAT AANGEVOCHTEN

Het in de Bijbel genoemde gebied is omstreden.

Op 29 november 1947 nam de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties resolutie 181 aan. Palestina zou worden verdeeld onder Joden en Palestijnen. De stad Jeruzalem zou onder toezicht en bestuur van de Verenigde Naties komen en na tien jaar zou een referendum worden gehouden waarin de bewoners van de stad een wijziging zouden kunnen voorstellen. In Jeruzalem woonden toen 99.320 Joden en 65.000 Arabieren. De resolutie werd gesteund door zowel de Verenigde Staten als Rusland. Het Joodse Agentschap (de voorlopige regering) aanvaardde het verdelingsplan om daarmee een bijdrage te leveren aan de oplossing van een pijnlijk probleem, ook al noemde het de aanvaarding 'een zwaar offer'. Het motto was: Beter iets dan niets! De Balfour-declaration - een schriftelijke verklaring die de minister van Buitenlandse Zaken Balfour in 1917 namens de Britse regering had afgelegd - beloofde Israël veel meer land dan dat wat in 1947 werd toegewezen. Tot dat gebied behoorde onder andere ook het huidige Jordanië. In 1922 maakte Winston Churchill die belofte met één pennenstreek ongedaan. Hij gaf het gebied ten oosten van de Jordaan aan een Arabische staat, die eerst Transjordanië en later Jordanië ging heten. Maar liefst 78 procent van het grondgebied dat als Joods Nationaal Tehuis had moeten dienen, werd aan de Arabieren gegeven.

Het verdelingsverdrag van 1947 werd door het Arabisch Hoge Comité, gesteund door Irak, Syrië en Saoedi-Arabië verworpen. Het eiste een Verenigd Onafhankelijk Palestina voor zich op, ook al hadden de Palestijnen nooit eerder een eigen Palestijnse staat gehad. Het Comité wilde alles of niets. Pas na de stichting van de Joodse staat in 1948 ging men daar aanspraak op maken.

Op 14 mei 1948 is Israël - op grond van het besluit van de VN. - onder de bezielende leiding van David Ben Goerion opnieuw begonnen. Het feit dat het Joodse volk weer een eigen land kreeg met het Hebreeuws als levende taal, kon geen toeval zijn. De staat mag dan met menselijke, ál te menselijke middelen tot stand gekomen zijn, toch zien we in de terugkeer en oprichting van de staat de trouw van God. Een volk dat overal woonde en nergens thuis was, was na eeuwenlange ballingschap weer in het beloofde land terug.

JERUZALEM

Het centrale punt werd het op 800 meter hoogte gelegen Jeruzalem, de uitverkoren stad, het centrum van het volksleven, de navel van de wereld (Psalm 68:30)

Het bijzondere van deze stad komt tot uitdrukking in het feit,

1. dat God daar - waar zich nu twee islamitische heiligdommen bevinden - eens Zijn tempel heeft gesticht om er temidden van Zijn volk Zijn Naam te doen wonen (2 Kronieken 6:5);
2. dat deze stad het hele land en het hele volk symboliseert;
3. dat aan deze plaats een eschatologische betekenis kan worden toegekend. Eens zullen daar de heidenen zich voor de Heere neerbuigen (Jes. 27:13, Zacharia 14:16-18).

In 1980 verklaarde de Knesset (het Israëlische parlement) Jeruzalem - dat na de Zesdaagse oorlog in Joodse handen was gevallen - tot de eeuwige, ondeelbare hoofdstad van Israël. Dat werd van alle kanten aangevochten. In 1988 noemde het Palestijns Nationale Congres Jeruzalem de hoofdstad van een Palestijnse staat. Op deze stad zal de strijd zich straks gaan toespitsen. Het ziet er voor Israël bepaald niet rooskleurig uit.

Het is ondenkbaar dat de islam zijn claim op de tempelberg zal opgeven, en het is voor de Joden onverteerbaar om de plaats waar eens de tempel heeft gestaan te moeten inruilen voor vrede. De situatie lijkt uitzichtlozer dan ooit. De Schrift leert ons dat Jeruzalem onder de heidenen (de volkeren) vertrapt zal worden. Maar zo blijft het niet. Er volgt een Goddelijk 'totdat'. Van dat **totdat** spreekt ook Lukas 13:35. Er komt een dag dat tien mannen uit de heidenen de slip van een Joodse man zullen grijpen en zullen zeggen: "Wij zullen met u gaan, want wij hebben gehoord dat God met U is." Dan zal er van een strijd tussen Joden en Arabieren geen sprake meer zijn.

HET VLUCHTELINGENPROBLEEM

Tijdens het bewind van de Turken (1519-1917) woonden er Joden en Arabieren in Palestina. Op 24 juli 1922 kreeg Engeland van de Volkenbond (de Verenigde Naties van toen) het beheer over Palestina toegewezen met als opdracht in Palestina een Joods Nationaal Tehuis voor te bereiden. De Britten moesten de instroom van - veelal vervolgde - Joden in het beloofde land soepel laten verlopen.

Al ver voor 1948 trokken de eerste immigranten de kale gebieden van Palestina binnen en begonnen de woeste vlakten vruchtbaar te maken en moerassen droog te leggen. Dat trok vanwege de werkgelegenheid en hogere levensstandaard Arabieren uit de omliggende landen aan. Ook de Arabische sjeiks waren blij met de komst van de immigranten, omdat zij hun door roofoverval uitgeputte en moerassige grond voor grof geld aan de Joden konden verkopen. Zelfs koning Faisal van Irak juichte de komst van de Joden toe. Maar langzamerhand veranderde de toestand. De Arabieren begonnen in de komst van zoveel Joden een bedreiging te zien. En de grootmoefiti, de mohammedaanse geestelijke leider, een groot bewonderaar van Hitler, predikte het evangelie van de haat. Onlusten, plunderingen en moorden waren het gevolg.

Het liep de Britten, die het beheer over het land hadden, volslagen uit de hand. Engeland, ten einde raad, wilde van het mandaat af en legde zijn problemen aan de VN voor. Dat leidde in 1947 tot de verdeling van Palestina in een Joods en Palestijns deel. Met dat verdelingsverdrag, twee jaar na de genocide tijdens de Tweede Wereldoorlog, susten heel veel landen - waaronder Amerika en Rusland - hun geweten over de moord op de zes miljoen Joden, waarvan ze hadden geweten.

De Arabieren wezen het verdelingsverdrag af. Er had dus allang een Palestijnse staat kunnen zijn, groter dan de Palestijnen nu te wachten staat, maar ze lieten liever de wapens spreken. Rellen braken uit. Dat weerhield Ben Goerion niet om op 14 mei 1948 de staat Israël uit te roepen. Zes Arabische legers - Syrië, Jordanië, Egypte, Libanon, Irak en Saoedi-Arabië - vielen, ondanks het feit dat Ben Goerion volledige gelijkheid van sociale en politieke rechten voor alle burgers had toegezegd, de jonge staat aan. Een klein aantal slecht bewapende Joodse strijders – veelal aan de dood in de concentratiekampen ontkomen – stond tegenover de goed uitgeruste Arabische legers die van alle kanten aanvielen. Het mag als een groot wonder worden gezien dat de Joden niet in zee gedreven zijn.

Het gevolg van deze Onafhankelijkheidsoorlog was

1. dat Israël er nog wat veroverd gebied bij kreeg, maar ook
2. dat door deze oorlog het vluchtelingenleed voor de Palestijnen begon.

Al in 1947, nadat het verdelingsverdrag in de VN was aangenomen, trokken vanwege de onrust in het land zo'n 30.000 Arabische geestelijke en politieke leiders en zakenlieden met hun gezinnen weg. Het was de elite, die na het verkopen van hun bezit en het opnemen van hun banktegoeden naar Beiroet, Cairo of Europa uitweek. Zo viel de leiding weg. Daarmee stortte de Palestijnse samenleving ineen. De gróte uittocht begon echter pas op 15 mei 1948. Zo'n 700.000 Palestijnen vluchtten het land uit. Zij waren door hun (politieke en/of geestelijke) leiders opgeroepen het land te verlaten. Azzam Pasha, de secretaris-generaal van de Arabische Liga wekte de indruk dat de Joden een soort uitroeiingsoorlog zouden gaan beginnen. Na een paar weken zou ieder weer naar huis kunnen terugkeren. Dan zou het met Israël gebeurd zijn, zei hij.

Aansporingen van Joodse zijde om te blijven, werden in de wind geslagen. En zo kwamen de vluchtelingen in armoedige en met prikkeldraad omzoomde kampen terecht. Doordat niet de Arabieren maar de Joden de strijd wonnen, was er van een terugkeer geen sprake meer, dus was het vluchtelingenprobleem geboren. Zo hadden de Arabieren door het afwijzen van het verdelingsverdrag en een misleidende voorlichting het probleem zelf geschapen. Al vele jaren worden deze in erbarmelijke omstandigheden levende vluchtelingen, die door geboorte tot zo'n vier miljoen zijn uitgegroeid, door hun Arabische broeders aan hun lot overgelaten en als tweederangsburgers zonder politieke rechten behandeld. De Arabieren weigeren ze het staatsburgerschap te verlenen. Ze geven geen stuiver uit om het lot van deze mensen te verbeteren. De vluchtelingen moeten maar in hun ellende blijven. Dan kan aan Israël de schuld worden gegeven, de haat kan worden aangewakkerd en de kampen kunnen als opleidingscentra voor terroristen worden gebruikt.

~~~~~

Toen de Israëli's tijdens de Zesdaagse Oorlog (1967) grote delen van het vijandelijke gebied hadden bezet, kwam een aantal Palestijnse kampen binnen het veroverde gebied te liggen. Die kampen waren al spoedig daarna verdwenen en de vluchtelingen zijn in de Joodse gemeenschap opgenomen.

De Palestijnen, die in 1948 in Israël zijn gebleven, hadden de beste keus gemaakt. Ook al stonden ze kritisch tegenover Israël, ze kregen persvrijheid en zelfs vertegenwoordigers in het parlement.

Middelharnis

J. van Hoorn

VROUWENRECHT

*Het recht te dienen en te minnen;
Het recht barmhartigheid te doen;
Het recht haar kind voor zich te winnen,
Het op te voeden, te behoên.
Het recht, als alles slaapt, te waken;
Het recht, een licht te zijn bij nacht;
Het recht, als zorgen 't huis genaken,
Ze mee te dragen, teder, zacht.
Het recht, als twijfel 't hart doet beven,
't Geloof te houden, trouw en rein;
Het recht, om steeds weer te vergeven;
Het recht: een ware vrouw te zijn,
Vol ware teerheid, goed en echt:
Dat is het ware Vrouwenrecht!*

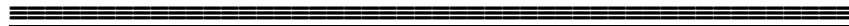

Het bovenstaande is het slot van een brochure "*De moderne vrouwenbeweging*", geschreven door de bekende evangelist Johannes de Heer. Er staat geen jaartal van uitgave bij, maar denklijk is het uit de twintiger jaren van de vorige eeuw.

Het is een boekje van 62 bladzijden en gaat uitvoerig in op de plaats van de vrouw in huis, kerk en staat. Er klinkt een geluid in door dat vrijwel niet meer wordt gehoord. Welke reformatorische uitgever durft het eens opnieuw uit te geven? Het zou heel belangrijk zijn dat het eens door alle Staatkundig Gereformeerden werd gelezen, om er achter te komen hoever ook deze partij van het heilspoor is afgegaan. Afgezien nog maar van het breed kerkelijk leven. Als de mogelijkheid er is hopen we nog eens het een en ander eruit aan u door te geven.

FLAVEL OVER DE EINDTIJD

Wanneer het einde van de wereld nadert zal het menselijk leven veel veranderingen moeten ondergaan en door de overheersing van allerlei goddeloosheid hoe langer hoe slechter worden. En wel zóver, dat deze tegenwoordige eeuw, waarin de zonde en goddeloosheid de hoogste trap hebben bereikt, vergeleken met de verdorven en onverbeterlijke eeuw, rechtvaardig mag worden geoordeeld een gelukkige en gouden eeuw te zijn.

Wanneer de rechtvaardigheid hoe langer hoe minder zal worden, maar de goddeloosheid, de hebzucht, wellust zat vermeederen, zodat wie een matig godsdienstig leven leidt, een prooi

van de goddelozen zal worden en door de onrechtvaardigen zeer gekweld zal worden. De verkeerden van hart zullen alleen voorspoed hebben en gelukkig zijn, terwijl het volk des Heeren allerlei kwade behandelingen zal moeten ondergaan en tot grote armoede vervallen.

Er zal geen recht meer zijn, de wetten zullen verbroken worden. Niemand zal dan enig ding bezitten dan alleen wat onrechtvaardig is verkregen, of dat hij met geweld moet verdedigen. Roverij en geweldpleging zullen de overhand hebben. Er zal geen trouw meer onder de mensen gevonden worden. Ook geen vrede, geen menselijkheid, geen schaamte, geen waarheid noch veiligheid of orde, maar aanhoudend verdriet. Want de gehele aarde zal in verwarring zijn.

Geruchten van oorlogen zullen overal worden gehoord. De volken zullen in opstand zijn en elkander aanvallen. In de naburige staten zullen oproeren zijn. Ja, verwoesting zal het kenmerk van heel de aarde zijn, alles verwerpente, en de aarde zal er uitzien als een korenveld in de oogst.

We lazen het bovenstaande in *De Evangeliekoerier* zonder bronvermelding. We gaan er vanuit dat het juist is. De inhoud is het in elk geval juist!

Flavel schetst geen opwekkend beeld en in onze dagen zou men hem een enorme pessimist noemen, een doemdenker, of hoe dan ook. We kunnen er alleen van zeggen dat het “pessimisme” van John Flavel terug te vinden is bij onze “oudvaders” en allen die voorheen bezig geweest zijn met de “tijden”. De vraag is alleen of Flavel in absolute zin bedoeld heeft op de tijd die het eind der wereld zal voorafgaan. Wat bedoelen we?

Heeft Flavel zicht gehad op de bekering van de Joden en het Vrederijk van de Messias? Het is ons onbekend. Weet iemand van de lezers er meer van? Het kan goed zijn dat Flavel gedacht heeft aan de tijd het Vrederijk voorafgaande. Dat is niet vreemd, want meerderen hebben gesteld dat de “eindtijd” (ook) de tijd is voorafgaande aan de bekering van de Joden. Het valt op dat Flavel meent dat in zijn dagen ‘de zonde en de goddeloosheid de hoogste trap hebben bereikt’, terwijl hij ook stelt dat, als ‘het einde der wereld nadert’, die tijd, vergeleken met zijn tijd, ‘rechtvaardig mag worden geoordeeld en een gelukkige en gouden eeuw is’!

De verschrikkelijke toestand van de onbekeerden

Ik heb al een poosje niets meer van u gehoord, maar ik vind het niet fijn om u uit het gezicht te verliezen zonder te vragen hoe het met uw ziel is. Want dat is het belangrijkste waaraan we aandacht moeten besteden. We zijn hier maar vreemdelingen, hoewel velen van hen die belijden naar Sion te reizen en er te veel genoeg mee nemen dit tot hun rustplaats te maken. Wat een vreselijke zinsbegoocheling! Een paar kortstondige jaren en dan voor eeuwig gestorven! En *waartoe* gestorven? Wat is hun lot en toestand in de eeuwige wereld? O, dat de mensen wijs waren, op hun einde zouden merken en hun harten tot wijsheid zouden begeven! Is het niet droevig om te zien hoe uw geliefden geen aandacht besteden aan de enige zaak waarvoor zij geschapen zijn? God schiep de ziel van de mens voor Zichzelf, en alleen Hijzelf kan haar bevredigen. Voorwaar, de mens voedt zich met as en zet de allerbelangrijkste zaak op de laatste plaats. Maar een sterfbed is geen plaats om zich voor te bereiden op de eeuwigheid. En toch, wat is de herinnering dan vreselijk! **Ieder verkeerd besteed moment, ieder ijdel woord, een afgewezen Evangelie, een verwaarloosde zaligheid, een verachte**

Hoezo dan? Wel, Duitsland had de oorlog verloren, en wat vernemen we nu? Duitsland werd één en Rusland valt uit elkaar! En dát niet alleen; Duitsland neemt het voortouw in Europa, het voortouw om Kroatië te erkennen.

En wie weet welke gruwelen er zich afgespeeld hebben tijdens de Tweede Wereldoorlog, hoe (naar Edmond Paris, in een van zijn werken over 'Le Vatican') Kroatië een satellietstaat werd van Hitler en Mussolini, waarbij in een overzicht van een hoofdstuk getiteld 'La Croatie de Mgr. Stepinac', de schrijver spreekt van 'Hostilité du Vatican á lé'gard du gouvernement yougoslave', en dat 'Sous le signe de la Croix' met bruto geweld de rooms-katholieke godsdienst de Serven werd opgedrongen in Kroatië. En nú neemt Duitsland de *leiding* om Kroatië te erkennen!

Het kan wel duidelijk zijn dat we de letters CDA langzamerhand kunnen gaan vertolken met **Clericaal-democratisch appèl**. Na EEG, nu EPG, en met het begrip 'herevangelisatie' doemt ook een ERG op, een soort religieuze gemeenschap.

Dominee F.D. van Royen waarschuwde reeds in 1948 ("Nederland let op uw saeck", Amsterdam juni 1948), tegen een bepaalde overheersing vanwege duidelijke symptomen van een 'kerkpolitiek machtsstreven'. Is Rome daarin de enige boosdoener? Iemand wees op de machtspolitiek der Europese kerken (Rüd.Noll).

Het bovenstaande is een "ingezonden" in het *Nederlands Dagblad* d.d. 24 december 1991, en is van de hand van wijlen dominee A. van der Kooij. Ds. Van der Kooij heeft als één der weinigen gefulmineerd tegen het "roomse" Europa, en zo ook tegen de "Samen-op-weg" beweging, die ons -via de PKN- voert in de handen en banden van de pauselijke kerk en macht.

MR. ISAAC DA COSTA EN DE PROFETIE

Het is de moeite waard om in kort bestek u iets te vertellen hoe Da Costa de verklaring van de profetieën heeft gezien. We hebben al meerdere malen het een en ander gepubliceerd over zijn verwachting voor Israël en het daaropvolgende Vrederijk. We willen hem nu met zijn eigen woorden laten vertellen hoe hij te werk ging bij de onvervulde profetie. We citeren uit zijn voorrede die voorafgaat aan zijn Bijbellezingen over de psalmen en profeten. Zelf geven we wat commentaar in enkele eindnoten.

De profetie van het Oude Testament verdeelt zich voor ons in twee grote delen: in vervulde en onvervulde profetie. Al de profetieën van het lijden en sterven van Christus zijn vervuld (Luk. 22:37a). Doch niet al de profetieën van de *vrucht* van dat lijden en sterven, van Christus heerlijkheid, zijn vervuld (Matth. 19:28; Luk. 17:24, 25; Hand. 1:7; Hebr. 12:26; 1 Petrus 1:11; 2 Petrus 3:13).

De grote vraag is dus: Welke profetieën van heerlijkheid zijn vervuld, en welke niet? Er is in dit opzicht groot verschil onder de uitleggers, en nog groter verschil over de zin, waarin men de profetieën der heerlijkheid moet opvatten. Sommigen zijn voor de enkel letterlijke, anderen voor de enkel geestelijke opvatting; nog anderen houden de letterlijke zin der profetieën vast, zonder de geestelijke toepassing uit te sluiten. Wij rangschikken ons onder de laatsten, omdat Christus Zich geopenbaard heeft als tegelijk naar de letter en naar de geest de Verlosser van de zondaar te zijn. Hij genas zowel de eigenlijke blinden, lammen en melaatsen, als die het op geestelijke wijze waren. **1/**

En wat nu de bepaling der nog *onvervulde profetieën* van heerlijkheid betreft, alle schriftgelovigen verwachten de persoonlijke wederkomst van Christus in heerlijkheid, doch sommigen verwachten geen andere wederkomst van Christus dan ten oordeel bij de ondergang der wereld, terwijl anderen (en onder dezen scharen wij ons) Christus wederkomst in heerlijkheid verwachten een grote tijd vóór de ondergang der wereld, een tijd, vertegenwoordigd door het getal der duizend jaren in de Openbaring van Johannes, tot vervulling van profetieën, die men gewoonlijk meent te moeten onderscheiden in: **2/**

- I. De bekering van Israël als volk, of van het overblijfsel in zijn geheel, Rom. 11:25-27.
- II. De vernietiging van de koninkrijken der wereld, Dan. 2:44; Hebr. 12:27, 28.
- III. De wederoprichting van het koninkrijk onder Israël, Amos 9:11; Luk. 21:24; Hand. 1:6; 15:14-16.
- IV. Christus' regering over de aarde op de troon van David als de Koning van Israël en van alle volken, Hoséa 3:5; Zach. 14:9; Openb. 11:15.
- V. De gelijktijdige opwekking van al zijn heiligen om met Hem te regeren als koningen op de aarde, Dan. 7:27; Openb. 5:10; 20:4-6.
- VI. Opwekking van de overige doden; het laatste oordeel en eeuwige scheiding van goddelozen en rechtvaardigen, Mal. 3:18; Matth. 25:31-46 en Joh. 5:28, 29.
- VII. Het vergaan van deze wereld en het ontstaan van nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont, Jes. 65:17; 2 Petr. 3:13. **3/**

"Zullen deze dingen wel alzó zijn?" vraagt gij, en ik antwoord: misschien niet in alles naar deze uitlegging, misschien in een andere orde, misschien niet afzonderlijk, maar gelijktijdig of snel op elkander volgend en samenstromend. Maar misschien is het ook aan de andere kant mogelijk, dat wij nog veel meer andere heerlijkheden te verwachten hebben, dan wij hier uit de Schrift vinden opgetekend.^{4/} In elk geval echter ontkennen wij niet, dat wij, over onvervulde profetieën sprekende, "door een spiegel zien in een duistere rede", en onze kennis, gelijk in alles, zo vooral hier ten dele is. "*Wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is, en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, als op een licht schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte en de Morgenster opga in uw harten.*" Deze woorden van Petrus geven ons het standpunt aan, waarop wij met de profetieën staan. De profetie is een licht in de nacht, waarvan Christus de Morgenster is; alleen de dag, waarvan Christus de Zon is, is de vervulling. Laat ons dan niet menen, de profetieën zo klaar te verstaan en zo juist te kunnen bepalen, alsof de vervulling reeds gezien werd. Dat ware evenveel als de volle dag reeds te willen zien in de dageraad. Daarom moet het verre van ons zijn:

1. Vooreerst om onze eigen opvattingen der Schrift, bijzonder in dat opzicht, anders dan met bescheidenheid en zonder enige aanmatiging of meesterschap voor te stellen en te verdedigen.
2. En ten andere om de broederen, die van een tegenovergesteld gevoelen, maar overigens gezond in het geloof zijn, minder te achten en lief te hebben, dan die het met ons ééns zijn. Immers het verschil tussen hen en ons loopt niet over *de zaak*: de wederkomst des Heeren. Deze wordt zo als wij reeds zeiden, door ieder gelovige verwacht. Maar over de *bijzonderheden van die zaak*, over de tijd wanneer, en de oogmerken waartoe des Heeren wederkomst strekken zal. **5/**

Het verschil betreft dus bijkomstige zaken, die geen gelovigen van elkander mogen verwijderen, veel minder vervreemden, maar die hen veeleer tot meer gezet en aanhoudend onderzoek der Schrift moeten verenigen. *Want al zijn het bijkomstige zaken, zij zijn echter gewichtig genoeg om ze met elkander te bespreken en in het licht der Schrift te stellen.* Al wat zich als leer der Schrift kan bewijzen, is de gelovige boven alles dierbaar. Het is hem een aanwinst, een schat te meer uit de hand zijns Gods, waarover hij zich meer verblijdt, dan het kind der wereld zich verblijden kan over de aanwinst van zijn vermogen. Op deze grond rust dan ook de ver-

dediging onzer inzichten in de Schrift met betrekking tot de bijzonderheden van de wederkomst des Heeren. Wij zijn er rijker door geworden, en zouden gaarne zien, dat anderen er ook rijker door werden. Ik wil niet zeggen in geloof en in liefde, maar in troost en in hoop.

Daarbij moeten wij opmerkzaam maken op een gewichtige onderscheiding, die de Schrift van het begin tot het einde maakt en die wij niet altijd maken. De Schrift onderscheidt de verwachting van *de enkele gelovige* van de verwachting *van de Kerk*. De gelovige is sterfelijk, en daarom is zijn verwachting: door de dood te komen tot *de Heere*; maar de Kerk sterft niet, en daarom is haar verwachting de komst des Heeren tot haar. De Kerk blijft totdat de Heere komt. De enkele gelovige gaat heen, wanneer de Heere hem tot Zich roept. Nu heeft de Schrift naar de aard der zaak hoofdzakelijk te doen met de Kerk. Vandaar dat zij gedurig spreekt van de komst des Heeren, en slechts zelden van de dood van de enkele gelovige. Wij moeten dus als *enkel gelovigen*, onze dood verwachten als onze komst tot de Heere, maar als *Kerk*, des Heeren wederkomst tot ons. Men *blijve* dus indachtig, dat wij met de Schrift van de komst des Heeren sprekende, daarmede de verwachting der Kerk, der gemeente bedoelen.

Wat nu de uitlegging der *onvervulde profetieën* betreft, wij ontkennen de zwarigheden niet. Ook hier moet men de donkerheden erkennen, alvorens tot het licht te kunnen komen. De profetie geeft doorgaans wel het wezenlijke van de zaak op, maar op een raadselachtige wijze. Er komen bij haar een menigte bijzonderheden voor in de vorm van algemeenheden, en men moet het geheel der Schrift kennen, om de profetische schriften te kunnen verstaan. De profetie geeft alles stuksgewijze, waarin geen volkomen verband of eenheid te brengen is. *Alleen de vervulling zal deze geven.* Alsdan daalt het nieuw Jeruzalem als de volmaakt gebouwde stad uit de hemel en het Eden Gods erbij. Ja, dan sluiten al de stukken in elkander, en zijn al de delen en fragmenten een volmaakt Goddelijk geheel. **6/**

Natuurlijk weten wij niet *op welke wijze* de nog onvervulde profetieën vervuld zullen worden, doch in alles heerst hetzelfde beginsel: alles streeft naar verwezenlijking. Het is ook niet

ieders roeping, om volgens de profetieën alles te voorzien, wat op aarde gebeuren zal, maar het is aller gelovigen plicht onophoudelijk wachtende te zijn op de ene grote gebeurtenis, die, al de andere in zich bevat en ondergeschikt maakt: de wederkomst van Christus. Is deze wederkomst ons dierbaar, dan zullen wij gaarne naar meer bijzonderheden vragen en vorsen. De Schrift moet door ons bearbeid, dat is overdacht, besproken, uitgelegd worden. Zij is leven, zij moet ook in ons en dóór ons leven; alle gelovigen moeten haar hun bijzonder getuigenis van waarheid geven.

Het is een eenzijdige richting, enkel de Bijbel te willen lezen. Filippus moet Jesaja uitleggen, en Jesaja wil door Filippus uitgelegd zijn. Het is met de Schrift niet als met de registers van archieven, zodat men slechts de namen of de datum heeft op te slaan, om te zien, wat men begeert te weten. Nee, men moet een geopend oog hebben om het Goddelijke te zien, en een geopend hart om het te verstaan. De Schrift is niet duidelijk in die zin, dat ieder die er in leest, haar verstaat, maar zij is klaar als een raadsel, wanneer men zich de moeite gegeven heeft het door te denken, te begrijpen en alzo te ontraadselen.

De gehele Schrift is Oosters van afkomst, en, bijzonder de profetische Schrift, een doolhof van heilige raadsels, doch er is een draad, die er door heen leidt. Het is hiermede als met een geheim schrift, dat men aan een gevangene schrijft. Die er de sleutel van heeft, leest er geheel iets anders uit, dan die er de sleutel niet van heeft. In dit opzicht is de bijbel een verwonderlijk boek. Men verwondert zich soms over deze of die verwachting, dat zij er in staat, en door het blad om te keren, meent men weder, dat zij er niet in staat, doch zij blijft er in staan, onder andere de verwachting, dat Hij die als Zoon van God is opgestaan en heengegaan, als Zoon van David zal wederkeren. Ja, de gehele Schrift is duidelijk en tegelijk een raadsel. Christus sprak in gelijkenissen en raadsels. De Schrift is zo duidelijk, dat wij er niet mee naar mensen behoeven te gaan, niet naar de paus bij voorbeeld, maar tevens zo raadselachtig, dat wij er gedurig mede te gaan hebben naar God. De raadsels der Schrift moeten ons om raad doen vragen. Even als een koning in moeilijke omstandigheden zijn raad vraagt: *wat moeten wij doen?* Zo moeten wij ook raad vragen aan God. De Schrift toch is een raadsel, waarvan de sleutel op een bepaalde plaats is neergelegd. Hoe weinigen weten hem te vinden! Er zijn voor ons een menigte vragen te doen over de verborgenste aangelegenheden van tijd en eeuwigheid, die door de Schrift beantwoord worden, en toch kunnen wij die antwoorden niet altijd klaar vatten. Christus sprak in zodanige raadsels, en toch waren het enkel ophelderingen van de verborgenheden van het koninkrijk van God. Het is met deze raadsels als met die, welke men elkander opgeeft. Het raadsel schijnt ons soms onoplosbaar toe, en als men ons de oplossing te kennen geeft, dan kan men niet begrijpen, zo stompzinig te zijn geweest, om het niet zelf te vinden, terwijl het toch zo eenvoudig was en zo voor de hand lag. Ja, er is een sleutel tot de Schrift in haar geheel en tot de profetie in het bijzonder. Deze moeten wij zoeken. Christus is die sleutel. Christus sprak van de sleutel der kennis, en Hij Zelf heeft hem ons gegeven, in Zijn eigen Persoon. Er is en was ten allen tijde verscheidenheid van gaven en licht, doch wij moeten allermeeft streven naar hetgeen aan de behoefte des tijds voldoet. 7/

Op onze tijd te mogen inwerken is voor ons zeker wel de schoonste gave, anders gaat het ons als de Christenen, toen men Constantinopel belegerde, die in plaats van middelen van verdediging tegen de vijand te beramen en in het werk te stellen, zich met de spitsvindigste Godgeleerde strijdvragen bezig hielden. Het is thans geen tijd om te twisten over meerdere of mindere orthodoxie, terwijl het aankomt op de handhaving van geheel de Schrift tegen het volslagen ongeloof, en in het bijzonder op de handhaving der Godheid of eenswezensheid van Vader, Zoon en Heilige Geest, en van de Persoonlijke wederkomst van Christus tot vervulling

van al de nog onvervulde profetieën. Niet dat iets, hoe klein ook, dat tot de waarheid behoort, van zijn waarde en gewicht verliest, doch de kracht ligt in de rangschikking der dingen. Er zijn menigte van zaken, die wij voorlopig moeten laten liggen. Wij zijn als de arbeidende kinderen in een grote fabriek. Wat zijn zij daar klein voor zich zelf! Zij zien de grote machines werken, en durven niet van hun plaats gaan, maar blijven ijverig bezig in het werk dat hun gegeven is.

Doen wij als zij, want al zijn wij volwassenen, die ons verstand hebben, zo is er, wij zeiden het reeds, nog zo veel waar wij de sleutel niet van hebben, en dat wij dus niet kunnen openen. Doch al hebben wij niet de sleutel van alles, wij moeten nochtans alles wat in de Schrift staat, geloven. Nooit stond er een geleerde op of zal hij opstaan, die de gehele bijbel verstond of verstaat. Niet op een volkomen weten komt het ook aan, maar op het gebruik van hetgeen wij weten. Er moeten vanzelf raadsels in het oneindige overblijven.

De meeste en wel de belangrijkste dingen worden niet klaar, voordat de dag der vervulling is aangebroken. Zo weet ik bij voorbeeld niet, *wat de tempel van Ezechiël* betekent. Ik sta vóór deze tempel. Ik wil ook niet beproeven binnen te gaan. Ik zie geen kans om Ezechiëls tempel te verklaren. Doch er is maar een kleine straal van licht uit de hemel op deze tempel nodig, en hij staat ontsluitend voor onze ogen. Zo houd ik ook *de bekering van Israël* vast in haar geheel, of in haar grote omtrekken, maar in de uitwerking der delen of der omtrekken, heb ik een menigte van mobiele (bewegelijke) punten, waarvan ik zeggen moet en zeg: het kan zó zijn, maar het kan ook anders zijn. 8/

Zo schijnt het mij op dit ogenblik toe, dat Israël onbekeerd naar zijn land zal terugkeren. Palestina is toch het land der openbaring, en de vrijwording van het Oosten is de verlossing der gehele wereld. Eerst dus: roering der beenderen, dán hereniging der delen, dan zenuwen, aderen, en vlees. Maar de Geest is er dan nog niet. Christus is hier de Geest. Israël kan niet leven zonder die Geest, zonder Christus. Ik zeg: zo denk ik op dit ogenblik over deze zaak, doch wellicht brengt meerder licht tot beter inzicht. Men moet nooit zwaarigheden ignoreren of wegdeneren, doch aan de andere kant mag men de zaken niet loochenen om haar zwaarigheden. 9/

Noten:

1. Persoonlijk denken we dat Da Costa het gelijk geheel aan zijn kant heeft wat de interpretatie van de profetieën betreft. Ook een bekwaam theoloog als Philpot was deze mening toegedaan en met hem nog vele anderen. Ongetwijfeld zijn er wel profetieën die strikt letterlijk genomen moeten worden en andere die alleen een geestelijke betekenis hebben. Maar heel veel profetieën dienen we letterlijk te nemen, terwijl een geestelijke *toepassing* niet alleen mogelijk is, maar ook veelal gewenst is. Dan willen we nog opmerken dat, als we strikt letterlijke profetieën gaan “vergeestelijken” we de meest onzinnige “exegese” krijgen, waardoor sommige predikers “beroemd” zijn; of juister gezegd: berucht! Men hoort zulke onzinnige verklaringen vooral in ziekelijk “bevindelijke” kringen. We zullen geen namen van kerkgenootschappen en/of predikers noemen. Insiders weten wel wat we bedoelen...
2. Het zal u duidelijk zijn dat Da Costa op het pre-chiliastische standpunt stond; de mening dus dat de wederkomst van Christus vóór het 1000-jarig rijk is.

3. In deze genoemde punten kunnen we ons goed thuis voelen. “V” is typisch pre-chiliasatisch en daar moeten we maar niet van schrikken. Als geleerde mannen als professor A. Driessen dit met verve verdedigd hebben en in de ongedeelde kerk der hervorming in Franeker de jongelui op mocht leiden tot predikant, moeten we maar niet te snel zwaaien met de term “kettters”. Met punt “VII” hebben we meer moeite. Velen hebben er ánders over gedacht en denken dat de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde allereerst het Vrederijk betreffen. We denken aan Bunyan, Arnoldus Rotterdam (“Sions roem en sterkte”), om niet meer te noemen. De kanttekening van de SV wijst bij Jesaja 65 ook op deze mogelijkheid.
4. We zijn er diep van overtuigd dat veel van de “Toekomstige Dingen” niet in de Schrift zijn vermeld en dat de hoedanigheden van het Vrederijk veel en veel heerlijker zullen zijn dan we kunnen en durven vermoeden.
5. Hier is Da Costa heel voorzichtig en terecht! We hebben al eeuwen getwist over het Verbond, de (kinder)doop en noem maar op. Wat kunnen we dus anders verwachten dan dat het “zicht” op hetgeen de toekomst betreft in onderdelen zeker niet helder en klaar is. In *deze* verschillen dienen we elkaar te verdragen en te respecteren. We hebben het natuurlijk wél over christenen die met ons uitzien naar de luisterrijke tijd als Israël bekeerd zal zijn en de hele aarde vervuld zal zijn met Gods eer en glorie! Met de bestrijders van deze grote Bijbelse waarheden kunnen we persoonlijk niet zo goed uit de voeten...
6. Het valt hier op dat Da Costa zegt: “Alsdan daalt het nieuw Jeruzalem als de volmaakt gebouwde stad uit de hemel en het Eden Gods erbij.” Ziet hij hier tóch op de kerk in het Vrederijk? Helder is zijn mening, dat *alleen de vervulling* de verklaring van alles zal zijn! Geleerde mannen als W. à Brakel en Jacobus Durham betrekken Openbaring 21 en 22 uitsluitend op de eeuwigheid, terwijl zeker niet minder geleerde theologen als C. Vitranga en A. Driessen deze hoofdstukken duidelijk betrekken op de kerk in het Millennium. Merkwaardig is ook dat Dr. Kolhbrügge -een verklaarde tegenstander van het 1000-jarig rijk in chiliasische zin- het “nieuwe Jeruzalem” ziet als de kerk hier op aarde in deze bedeling!
7. We zien hier Da Costa als een voorzichtig en bescheiden mens wat de profetieën betreft. Er zijn vele raadsels, vooral ook omdat de Schrift van “oosterse” afkomst is. Om de profetieën recht te verstaan moeten we de taal der profetieën kennen. Wie is daartoe bekwaam? De besten spreken dikwijls de besten tegen! Aan ons de taak trachten uit te zuiveren en tot een voorzichtige slotsom te komen. Persoonlijk zijn we niet jaloers op degenen die het alles zo goed weten; dénken te weten. Ongetwijfeld moeten we, zoals Da Costa het zegt, allereerst streven naar hetgeen aan de behoefte des tijds voldoet. Dat geldt zeker voor ónze tijd, nu we zoveel profetieën aanvankelijk in vervulling zien gaan. Deze christenheid -en met name onze jeugd- heeft het zeer, zéér nodig dat gewezen wordt op Gods grote voornemen met Zijn oude volk Israël en zo ook met het heil voor de hele wereld. Allereerst in deze stikdonkere dagen, waarin geen enkele hoop meer aanwezig schijnt te zijn in een wereld die op een ontzaggelijke wijze geteisterd wordt door natuurrampen, oorlogsgeweld, anarchie, overheersing van de machten uit de hel, enzovoort. Vooral moeten de jonge mensen erop gewezen worden dat er hoop, álle hoop is voor deze wereld, maar ook, dat er nog ontzaggelijke tijden te wachten staan. Ze móeten dit weten om voor- en toebereid te zijn op de grote Dag van de Almachtige God. Maar we dienen ze ook te bewaren voor allerlei ‘voorspellingen’ van geesten die niet uit God zijn.
8. We hebben al eens meer van Da Costa aangehaald dat hij met de tempel van Ezechiël geen raad weet. Voor ons persoonlijk is het een heel “heet hangijzer”. We schreven er al eens een serie artikelen over. Het siert o.i. Da Costa dat hij hier zijn *niet begrijpen* ervan erkent!
9. Onze tijd heeft hier Da Costa in het gelijk gesteld. Het volk Israël is voor een deel terug in het oude land. Voornamelijk de nakomelingen van de twee stammen. Er zullen nog grote wonderen plaatshebben. Het grootste wonder zal zijn als dit zo hardnekkige volk zal buigen

vóór en ónder de Messias. En al is het nu vrijwel in zijn geheel nog een seculiere, een goddeloze staat, het zijn en blijven “beminden om der vaderen wil”!

K O R T R O O M S

Een zwijgende paus. Aanvankelijk sprak Luther: “Als de paus zwijgt, zal ik ook zwijgen.” Maar laten we wel bedenken dat dit gezegde ná het concilie van Trente haar zeggingskracht heeft verloren. Door de velerlei vervloekingen van dit concilie is bekering van Rome ten enenmale uitgesloten en daarom is zwijgen t.o.v. Rome zonde! Een “zwijgende” paus kan trouwens ook levensgevaarlijk zijn. Dat heeft het Joodse volk in de Tweede wereldoorlog ondervonden. Wij zullen spreken tégen de paus en zijn satans synagoge, ook al zou hij in alle talen zwijgen! Of zijn we geen protestanten meer, dus... protestérenden!

Een pest. Wie een valse leer brengt en zelf een valse weg bewandelt en dan nog aan de macht komt, die is een pest(...) Zo gezien zijn de paus en de bisschoppen pestzaaiers. Met al hun hoog op tronen zitten, regeren, staan en dienen, verderven zij eerst zichzelf en daarna de hele wereld. Ook de paus zit op de stoel der spotters. Hun taak zou zijn de mensen brood te geven, maar inplaats daarvan geven zij valse leerstellingen; dat wil zeggen: zij geven vergif inplaats van suiker, dood inplaats van leven.

(M.Luther-“Stemmen uit Wittenberg”-1-10)

De antichrist. Terwijl wij zeggen: de paus is de antichrist, wat nog waar is ook, zeggen zij dat wij ketters en booswichten zijn, wat niet waar is.(...) Al vallen ook allen mij af, de paus, de koningen en de keizers, zij zijn toch niet de God der gerechtigheid; neen, juist vijanden en duivels. Hiermee wil ik mij troosten, dat de God der gerechtigheid mijn God is.

(Idem)

Hoe erg het is. De Mariaverering is één van de meest ontstellende middelen om de harten van de Heere Jezus af te trekken, onder de schijn van in de moeder de Zoon te eren.

(Ds. B.W. Ganzevoort [in leven ger.predikant te Antwerpen] in *Iets over Lourdes*)

“Dé” antichrist. “Dat de paus “de” antichrist is wordt in de schrift zelf al weerlegd, als er sprake van is dat er nu ‘vele antichristen geworden zijn.” Dat schrijft “waarnemer” in *Protestants Nederland van oktober 2005*. Dat weten we dan ook weer. Dan krijgen ook de velen in onze dagen ongelijk die nog een persoonlijke antichrist verwachten! Rome is het in elk geval niet, hoewel we nog willen aannemen dat PN het pausdom wél rangschikt onder de “vele antichristen”. Of is ze dit stadium ook al voorbij en is PN in “Heggeriaans” spoor gekomen? Toch nog maar eens wat meer studie maken van de mannen van de Nadere Reformatie, die in hetzelfde nummer door Dr. W.J. op ’t Hof erg geprezen worden...

En toch... In hetzelfde artikel (bespreking van een brochure van de 7^e-dags adventisten) lezen we van “waarnemer”: “Al laat deze sabbatsbrochure onverlet dat ook wij moeite hebben met, vooral, de politieke aspiraties van het Vaticaan annex Heilige Stoel. Maar je kunt dat instituut ook kritisch bekijken en toch beseffen, dat de Bijbelse antichrist en een Poolse Maria-vereerder of een Beierse knappe behoudende theoloog niet perse samenvallen.” Dat weten we dan ook weer. Wij hebben **grote moeite** met ‘waarnemer’! Voorheen werd in

Protestants Nederland heel duidelijk gesteld dat het pausdom de antichrist is, waar we al ruimschoots bewijzen van hebben gegeven. ‘Waarnemer’ zet dit geheel op losse schroeven. De afgodische Maria-vereerder Johannes Paulus II en de ‘knappe behoudende theoloog’, de nieuwe paus Benedictus XVI, die alle vloekspraken van Trente onderschrijft

en met al zijn ‘knapheid’ niets van de Bijbel verstaat, zijn haters van God en Zijn heiligen. We hopen toch niet dat ze voor ‘waarnemer’ ook al ‘geliefde broeders in Christus’ geworden zijn.

Israël moet verdwijnen. “Onze Heilige Vader Johannes Paulus II houdt niet op met de oorlog in de Golf te veroordelen. Daarom moeten alle katholieken in de hele wereld achter hem staan”, aldus schreef prof.mag.dr. J.P.M. v.d.Ploeg in *Katholiek Nieuwsblad*. Hij gaf als redenen: “Het is niet Irak maar de stichting van de staat Israël, die nu al sinds 1948 de vrede in het Midden-Oosten verstoort. In Bagdad wonen 400.000 roomsen. De conclusie ligt dan voor de hand: niet Saddam Hoessein, maar de staat Israël moet verdwijnen.

Alleen de roomse godsdienst. “De r.-k. bisschoppen van Litouwen proberen de stichting van een protestants college voor kunst en talen te verhinderen”, aldus het *Katholiek Nieuwsblad*. (...) Zal Rome om de eenheid van Europa waarvoor deze paus zozeer ijvert, door te drukken ook met dezelfde ideologie op de proppen komen: **één Europa, dus slechts één godsdienst = het rooms-katholicisme?**

Ja, dat is Rome! De bovenstaande twee berichtjes komen uit *In de rechte straat* van april 1991 en februari 1992. Rome werkt koortsachtig (veelal achter de schermen) om te komen tot een uitgesproken **rooms Europa**. Wee, wee degenen die het zo goed geweten en geschreven hebben en nu de grote vijand in het Vaticaan “geliefde broeder in Christus” durven noemen. Hoe groot is in dit alles het verraderlijke werk van de Jezuiten? Hoeveel Jezuiten zijn er onder ons die als dominee ‘vermomd’ zijn?

Gruwelen pausdom. De gruwelen van het pausdom, waarvan wij in Oostenrijks-Polen getuigen waren, deden menig gebed om de verderving van de mens der zonde in zijn ziel opreizen. “De beelden van afgoden, die men daar langs de weg aanschouwt, boezemen werkelijk schrik in, daar zij op het ganse land de stempel van het rijk der duisternis drukken. Ik geloof, dat een reis door Oostenrijk bijna voldoende zou zijn, om sommige bewonderaars van het pausdom in os geliefd vaderland te genezen.” Hij voegt er bij: “Dit zijn de merktekenen van het beest op dit land.” Dit schrijft Andrew A. Bonar van zijn vriend Robert Murray MacCheyne, over diens ervaringen op zijn reis naar het Midden-Oosten.

Mocht die dag verhaast worden. O Rome, gij zult worden geoordeeld en gij zult verbrand worden in een oven van vuur, en een molensteen zal aan uw hals gebonden worden, en gij zult geworpen worden in het midden van de zee. Daar zult gij vallen, en uw val zal maken dat hemel en aarde, en alle engelen en heiligen zich verblijden over uw val. God zal in de harten der koningen geven, dat zij het zullen doen. Wij weten niet hoedanig deze koningen zullen zijn. Dit zegt **John Welch** in een preek over Openbaring 20:11. John Welch leefde van 1570 tot 1622. Hij was in Schotland een zeer vermaard en godzalig leraar, die veel geleden heeft voor het evangelie. Het pausdom heeft ook in Engeland en Schotland vreselijk huisgehouden. We denken maar aan het lijden van de covenanters.

Wat zouden de “kerken” en de dominees er toch op tegen kunnen hebben? Want er moet natuurlijk een óorzaak zijn! En wij menen dat er een oorzaak aan te wijzen is. Onze strikt persoonlijke gedachte is dat men als het ware “aanvoelt” dat, als onze ouden het juist hebben gezien, voor het huidige kerkelijke leven geen plaats meer zal zijn. Er zal immers iets nieuws komen. Voor alle “pausjes” is dan geen enkele plaats meer! Ons “kerkje spelen” zal dan ten einde zijn. Er zal straks blijken dat ons vervallen kerkelijke leven veelszins een hinderpaal is geweest voor de doorbraak van het Koninkrijk Gods. En dát is een onverteerbare stelling voor alle kerkenbouwers! Dit is o.i. een van de oorzaken dat men zo hardnekkig verzet biedt tegen hetgeen de vaders ons -op grond van Gods Woord- hebben nagelaten.

Gods gemeente zal straks heerlijk schitteren en pralen. Onze persoonlijke gedachte is dat straks het gemeentelven in niets meer zal gelijken op dat zoals wij het nu kennen. Of er in het vrede-rijk “predikdiensten” enzovoort zullen zijn zoals wij die nu kennen, is voor ons een open vraag. Dat willen we echter laten rusten. Maar wel héél zeker is het dat ónze kerken er dan niet meer zullen zijn. Er zal geen plaats meer zijn voor de geringste breuk en de allerkleinste scheur(ing). Het gehele “leven” der gemeente zal o.i. dan niets meer gelijken op het huidige. **De gemeente zal hervormd zijn naar het model der eerste christengemeente**, zoals o.a. Bunyan zei. De heiligheid zal stralen en schitteren op een nog nooit gekende wijze. Men leze er Bunyan maar op na in zijn werk over het “Nieuwe Jeruzalem”!

Wie zou er iets op tegen kunnen hebben dat er een tijd gaat komen dat we er niet meer met angst en schrik aan moeten denken, dat de temperaturen op gaan lopen tot boven de 25 graden en alsdan “Sodom en Gomorra” voluit geëtaleerd wordt op onze straten? Nu is het haast niet meer te harden in dit goddeloze land, waar met name op het gebied der zeden de ontbinding en uitleving schrikkelijk is. Is het niet om te wenen dat zelfs het reformatorische volksdeel voor een groot deel méégaat? Is het niet ontzettend dat het zover gekomen is, dat onze kinderen almeer beschermd moeten worden tegen de “Reformatorische” jeugd? Wie de grote artikelen over de ontbinding dienaangaande in het RD leest weet genoeg. Deze jeugd leeft voor een groot deel zoals ook de wereldse jeugd leeft.

Kan er dan iets op tegen zijn dat straks alle vijanden moeten zwijgen en dat het een eer zal zijn om een christen te wezen; ja, dat dit een vanzelfsprekendheid zal zijn? Kan er iéts op tegen zijn dat het straks op de gehele aarde zal zijn zoals het wel geweest is in bepaalde steden en gebieden tijdens opwekkingen? Dat in de huizen, op de straten, overal waar mensen samenkomen, de HEERE grootgemaakt en verheerlijkt zal worden? Dat de miljoenen gezaligd zullen worden zoals de Schotse predikant Neil Cameron (1854-1932) zei en zoals ook Jonathan Edwards meende en vele anderen! Is er betere toekomst voor deze duistere aarde denkbaar?

Het is onbegrijpelijk dat nog zovelen blijven steken in de dwaling van Augustinus, terwijl de Heere zoveel licht heeft gegeven aan latere uitnemende Schriftverklarenders en Godgeleerden. Noem ze maar op: Dr. Owen en de puriteinen, de hemelse Bunyan, de Schotse presbyterianen, die vrijwel allen min of meer chiliast waren. “Onze” Wilhelmus à Brakel en de vele, vele anderen uit de tijd van de Nadere Reformatie. Maar “men” doet net of ze er nooit geweest zijn en men verwerpt hardnekkig het grote licht dat de Heere heeft gegeven over de “Toekomstige Dingen”, zoals steeds weer blijkt uit kerkelijke periodieken, waar we liever maar geen voorbeelden van geven. Maar dit is wel geheel zeker: De HEERE gaat Zijn beloften geheel vervullen, al zou iedereen ze weerspreken en bestrijden!

EEN BABEL VAN VERWARRING
DS. MOERKERKEN EN DE VRIEND VAN DE PAUS

Kerkelijk vallen we van de ene verbazing in de andere. Soms is zelfs verbazing ook nog verbazingwekkend! Wie heeft het ooit gehoord dat een vooraanstaand predikant in Nederland uit een kerkgenootschap, waarvan de oprichter eens de hele Tweede Kamer liet vallen vanwege het gezantschap bij de paus en welke afgodendienaar hij dé antichrist noemde, een heel vriendelijk briefje schrijft aan een grote vriend van de paus en dan zelf door die “vriend” als een “paus” wordt afgeschoten? De werkelijkheid is soms nog vreemder dan de fictie...

Er is een boek verschenen met de titel *Verbond, prediking en geestelijk leven*, van de hand van een viertal “Ger. Gem. doctorandussen”. Zelf kennen we dit werk niet en daarom kunnen we er inhoudelijk geen oordeel over uitspreken, hetgeen ook niet de bedoeling van dit artikel is. Dit boek is besproken door ds. H.J. Hegger en dit blijkt een heel positieve recensie te zijn. Deze recensie is ook gelezen door ds. A. Moerkerken van de Ger.Gemeenten en deze predikant was er kennelijk zó door verblijd dat dit resulteerde in een heel amicale brief van hem aan ds. Hegger. Het briefje begint aldus:

Dag ds. Hegger,

Ik heb uw recensie gelezen over het boek “Verbond, prediking en geestelijk leven”, en was hier erg blij mee. U was duidelijk positief over het boek, enkele (m.i. terechte) opmerkingen daargelaten. Ik heb nog een opmerking over uw recensie, als ik zo vrij mag zijn. Het gaat om de volgende zin: “Met ‘standen’ werden bedoeld: ‘gemoedsgesteldheden, situaties waarin de ziel zich geestelijk kan bevinden. Er is een groot verschil tussen bekommerde, geoefende en bevestigde kinderen des Heeren.” (151)

Bij deze brief sloot ds. Moerkerken een artikelenreeks in “Over de standen in het genadeleven”, zoals hij ze schreef in “De Saambinder” in 2004. Moerkerken eindigt zijn briefje aan Hegger als volgt:

Veel wijsheid wens ik u toe, en kracht om te blijven schrijven en spreken! Met vriendelijke groeten, ds. A. Moerkerken.

PS. Liever niet mijn naam plaatsen, als u dit in een rondzendbrief publiceert. Wel kunt u mijn naam geven als iemand er uitdrukkelijk om vraagt.

~~~~~

De reactie van ds. Hegger

Die liegt er niet om! In plaats van wel heel blij te zijn met hetgeen Moerkerken schreef schiet Hegger hem helemaal af. Allereerst laakt hij hem zijn bangheid om zijn naam verborgen te houden. Overigens vinden we het zelf beslist niet correct van Hegger om het verzoek van Moerkerken niet te honoreren. Maar Hegger meent dat “kerkelijke klokkenluiders” schaars zijn. Voor de dag er dus mee! En vandaar dat wij de **noodklok** luiden vanwege de bedriegerijen van Hegger...

Hegger schrijft een lange “rondzendbrief” over deze dingen. We noteren in het kort enkele zaken:

1. In het betoog van M. ziet H. duidelijk “paapse” trekken. Hij raakte opnieuw overtuigd van het gezegde: “De paap zit in ons aller hart”. Tussen door doet hij nog de opmerking richting Moerkerken: “Helden vindt men zelden.”
2. De “standenleer” van M. kraakt hij helemaal af. Hij vergelijkt ze uitvoerig met de “roomse leer” en eindigt: “Ook in de manier waarop ds. Moerkerken zijn stof bewerkt, tref ik veel roomse trekken aan.”
3. De “stelligheid” waarmee collega Moerkerken zijn leer proclameert, doet hem denken aan een encycliek van Pius IX. (wordt uitvoerig besproken!)
4. Moerkerken komt net als Rome voornamelijk met de “traditie”.
5. De argumenten van M. zijn, zoals ook in r.-k. handboeken, heel erg pover.
6. Hegger eindigt zijn tirade tegen Moerkerken als volgt: “Een vraag: als je de beslistheid opmerkt waarmee ds. Moerkerken zijn leer verkondigt, lijkt het er dan niet veel op dat **paus Moerkerken** aan het woord is?” (vet van mij-CJB)

Conclusies

In “De Saambinder”, waarvan ds. A. Moerkerken de hoofdredacteur is, hebben artikelen gestaan tégen de zogeheten “jongerenavonden” van de SRA. De jeugd werd opgeroepen deze bijeenkomsten te mijden, omdat ze zielsmisleidend zouden zijn. Maar... ds. Hegger is op die bijeenkomsten een gevierde spreker. De Geref. Gemeenten hebben deze **SRA-jongerenbijeenkomsten** in de ban gedaan! Een vermaan van Moerkerken richting Hegger zou dus méér op z'n plaats zijn geweest dan zo'n vriendelijk epistel! Want ook Hegger misleidt immers de jeugd voor de eeuwigheid in deze optie! Was Hegger ook niet één der oprichters van de EO? En ik denk dat ds. Moerkerken het eens is met ds. Joh. Van der Poel die sprak van **Eeuwige Ondergang**. Begrijpt ú de “kerkelijke hutspot” nog?

De grote voortrekker van Moerkerken, Ds. G.H. Kersten, sprak over Rome niet anders dan over dé **antichrist** en heeft zijn hele leven gestreden tegen het pausdom en haar vrienden! Zoals u weet heult Hegger met de paus. In een persoonlijke brief aan de afgod in het Vaticaan noemt hij hem “zijn lieve broeder in Christus”. Dan weten we toch genoeg? Is Moerkerken dan een vreemdeling in het **kerkelijk Babylon**? Dat mogen we van docent Moerkerken, die predikanten opleidt, niet verwachten. Hoe wordt er dan toch in “Rotterdam” over Rome gesproken? Heeft men de visie van Kersten dan geheel losgelaten? Tot die slotsom moeten we wel komen. Als het “opperhoofd” van dit kerkgenootschap een vriend van de paus als een vriend behandelt en schrijft, terwijl hij wederkerig door die vriend, die een vriend van Rome is, publiekelijk te schande wordt gezet, dan gaat het ons toch aan alle kanten duizelen?

Rector Moerkerken wenst Hegger “veel wijsheid toe en kracht om te blijven schrijven en spreken”! Is het niet ongehoord? Ds. Moerkerken moest zich helemaal distantiëren van Hegger en zijn “kromme straat”! Weet u wat wij ds. Hegger toewensen en waarlijk hem niet alleen? Wat Spurgeon de meeste predikanten van zijn dagen toewenste. En dat was? “**Ik wens ze al Gods kracht toe, al was het alleen maar om hun mond te houden.**” Het is van harte te hopen dat de collega's van Moerkerken hem aanspreken op zijn anti reformatorisch gedrag. Aan ds. Moerkerken geven we persoonlijk de raad eens heel ernstig studie te maken van onze “oude schrijvers” en de puriteinen. Mogelijk gaat hij dan met ons bidden en smeken om de spoedige verdelging van Rome en haar vrienden, die het grootste opstakel zijn voor de doorwerkende kracht van het Evangelie over de gehele aarde!

D I V E R S E N

Errata

Waar gewerkt wordt worden fouten gemaakt. Het is niet anders. Maar sommige fouten zijn wel erg vervelend. Zo vinden we het zelf heel storend als namen van personen “verhaspeld” worden!. Op blz. 57 van het vorige nummer is een artikel opgenomen over professor dr. H.J. Selderhuis van C.H. van den Hoven. In een aantekening daarna hebben wij het over professor G.H. Seldenhuis, terwijl we de foutieve naam “Seldenhuis” ook hebben genoemd op de voorzijde omslag. Helaas! Mogelijk heeft u meer fouten ontdekt en zo ja, hopelijk kleine! Misschien ook wel in dit nummer, want alles is nogal erg gestrest gegaan. Enerzijds door mankementen aan de computer, anderzijds door veel drukte in het gezin en ziekte. We zullen in elk geval alles in het werk stellen om in het vervolg vergissingen van persoonsnamen te voorkomen. Mocht u in dit nummer nog “onevenheden” signaleren, dan verzoeken wij u er rekening mee te willen houden, dat met name de laatste dagen alles heel erg gehaast is gegaan, om dit nummer nog voor de “Kerst” bij u in de bus te laten vallen. Bij voorbaat onze verontschuldigheden!

Abonnement 2006

Zoals gewoonlijk zijn bij dit laatste nummer van de 19^e jaargang acceptgiro's gevoegd ter betaling van het abonnement van de 20ste jaargang. Ten overvloede wijze we erop dat zij met wie we een ruilabonnement hebben, degenen van wie het abonnement door anderen wordt voldaan en zij die dit blad ongevraagd toegestuurd krijgen, uiteraard deze giro's als niet gezonden kunnen beschouwen. Zoals u bekend is het verplicht alle enveloppen dezelfde inhoud te geven, om voor het goedkope portotarief in aanmerking te komen.

Mogelijk is het u duidelijk dat het abonnementsgeld -zeker gelet op het geringe aantal abonnees- te laag is. We willen het echter niet verhogen daar het geld voor niemand een beletsel mag zijn. We zijn tot heden ook financieel door kunnen gaan vanwege overbetalingen en giften. Zij die ons ook het afgelopen jaar gesteund hebben betuigen we onze hartelijke dank! Het zou voor deze en gene die “gezegend” is met middelen, mogelijk ook eens een aansporing kunnen zijn dit werk te steunen! Van onze kant doen we wat mogelijk is, ook vanwege gezondheid en krachten, terwijl we ook regelmatig dit blad in beperkte mate verspreiden. Ook daartoe is uw steun zeer welkom.

Ten slotte

In dit nummer mist u opnieuw (vervolg) afleveringen van artikelen. Daar zijn we van-wege moeilijke omstandigheden niet aan toe kunnen komen. Maar u kunt er op rekening dat we dit in de gaten houden en Deo Volente deze zeker zullen plaatsen. Overigens hoeft u er niet bang voor te zijn dat we geen “stof” genoeg zullen hebben. Die is er in overvloed! En... wie behoefte heeft een artikel ter plaatsing aan te bieden en wat niet in strijd is met het karakter van dit blad, is daartoe van harte uitgenodigd!